

Türkiye'nin Vitrini
Sayı 281 - 2022
ISSN 1301 - 4706 / www.tesk.org.tr

Vitrin

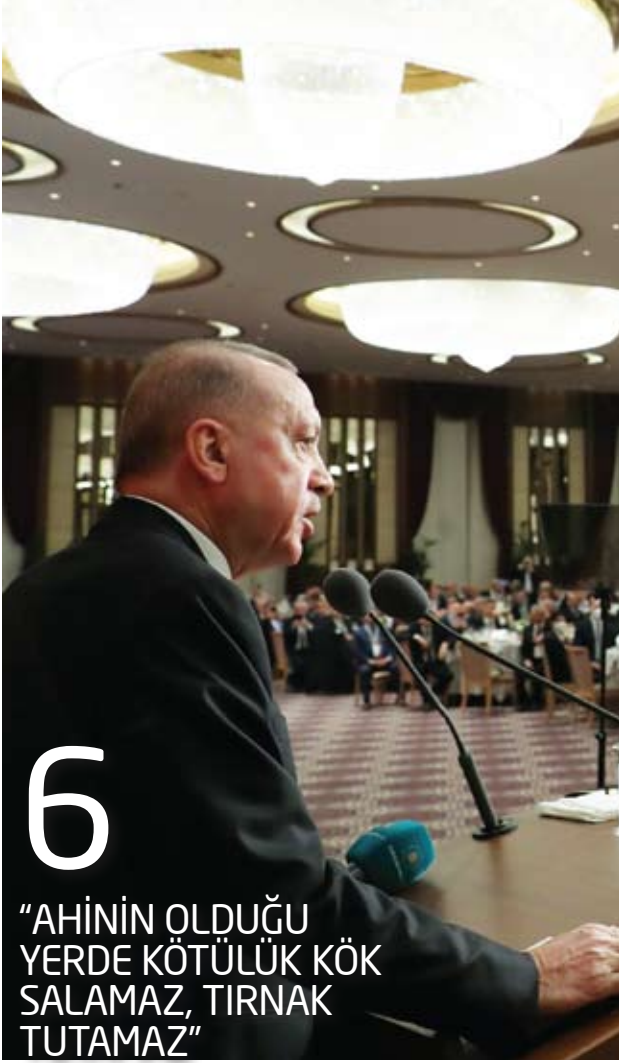
ESNAF VE SANATKÂRIN SESİ

KAPALI ALANLARDA ve
TOPLU ULAŞIMDA
MASKE TAKMA
ZORUNLULUĞU KALKTI

ESNAF TEŞKİLATINDA GENEL KURULLAR DEVAM EDİYOR

6
"AHİNİN OLDUĞU
YERDE KÖTÜLÜK KÖK
SALAMAZ, TIRNAK
TUTAMAZ"

4

BAŞYAZI

8

ESKİ RAMAZAN RUHU
HALEN DEVAM EDİYOR

12

GÖREVE BAŞLAYAN
YENİ ESOB
BAŞKANLARI

14

MUŞ ESNAF VE SANATKARLARI ODALAR
BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI
TEKRAR BURHAN AKSAK'A EMANET

18

PASAPORTLARDA
YERLİ ÜRETİM BAŞLIYOR

10

ESNAF TEŞKİLATINDA
GENEL KURULLAR
DEVAM EDİYOR

22

PALANDÖKEN,
"DÜĞÜN
SEKTÖRÜNÜN 2022
YILINDAKİ UMUTLARI
BÜYÜK"

16

KAPALI ALANLARDA
MASKE TAKMA
ZORUNLULUĞU
KALKTI

20

YENİ VERGİ
DÜZENLEMESİ

24

TESK GENEL BAŞKANI BENDEVİ
PALANDÖKEN AESOB'DA

26

PALANDÖKEN, "ZİNCİRLER PİYASA
FİYATLARIYLA HAMUR GİBİ OYNUYOR"

32

TEŞKİLAT TAN

38

ESNAF VE SANATKAR MESLEK
KURULUŞU ŞİRKETİNİN TÜRÜNÜ
DEĞİŞTİRME

42

İŞ KAZASI NEDİR?

50

ZİYARETLER

60

SİGORTALILARDA HARCIRAH VE
YOLLUK

64

TÜRKİYE'NİN YENİ
SEYİR FÜZESİ ÇAKIR

66

TESK SPOR

90

ÖYKÜ / ARTAKİ USTA

92

TESK BASINDAN

96

BULMACA

30

RESTORAN VE KAFELER
DİJİTALLEŞİYOR!

45

GENÇLERİMİZE VE
ÇOCUKLARIMIZA
ESNAFLARDAN
ALİŞVERİŞ YAPMA
KÜLTÜRÜNÜ
KAZANDIRMALIYIZ

36

DEPOZİTO YÖNETİM
SİSTEMİ

56

AĞRI'DA 5
GİRİŞİMCİ KADIN

Vitrin'den

Türkiye'nin Vitrin'i
Sayı 281 / 2022
ISSN 10301-470
www.tesk.org.tr

Değerli okurlarımız yeni bir sayı ile yine karşınızda olmaktan mutluluk duyuyoruz.

Esnaf ve sanatkâr teşkilatlarında seçimli genel kurullar devam ediyor. Dergimiz baskıya girdiğinde odaların ve Esnaf ve Sanatkâr Odaları Birliklerinin ve bazı Mesleki Federasyonların genel kurulları tamamlandı. Esnaf ve Sanatkâr Odaları Birliklerinde yeni göreve başlayan birlik başkanlarımızı sayfalarımızda sizlere tanıtıyoruz. Mesleki Federasyonların tamamında genel kurullar Haziran Ayı içinde tamamlanacağı için Federasyonlarda göreve başlayan yeni başkanlarımızı önümüzdeki sayıda tanıtacağız. Seçilen tüm başkanlarımızı tebrik ediyoruz ve bu zor görevlerinde başarılar diliyoruz.

Vitrin Dergisi, esnaf ve sanatkâr camiasının vitrini olmaya devam ediyor. TESK'in ve TESK'e bağlı Mesleki Federasyonların, Birliklerin faaliyetlerine sayfalarımızın

izin verdiği ölçüde yer vermeye devam ediyoruz. Bu kapsamda TESK'in GOOGLE ile birlikte "Restoran ve Kafeler Dijitalleşiyor" projesi ile ilgili haberimizi ilgiyle okuyacağınızı düşünüyoruz.

Esnaf ve sanatkârlarımızı ilgilendiren konularda yayınladığımız çeşitli özgün makalelere bu sayımızda da yer vermeye devam ediyoruz. Yine esnaflarımızla yaptığımız söyleşiler, esnaf teşkilatımızın ufkunu açacak çeşitli çalışmalara da dergimizde yer veriyoruz.

TESK Genel Başkanı Bendevi Palandöken'in çeşitli temasları, basın açıklamaları, faaliyetlerine de yer veriyoruz bu sayımızda.

Spor, Kültür Sanat, Bulmaca sayfalarımızı da ilgiyle takip ettiğinizi düşünüyoruz.

Önümüzdeki sayılarda görüşmek dileğiyle.

İMTİYAZ SAHİBİ: TESK OTEL

(Türkiye Esnaf ve Sanatkârları
Konfederasyonu) adına
Genel Başkan
Bendevi PALANDÖKEN

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:

Mehmet ŞENEL
mehmetsenel@tesk.org.tr

Yönetim Merkezi:

TESK Tunus Cad. No: 4
Bakanlıklar - ANKARA
Tel: (0.312) 418 32 69 - 70 - 71 - 72
Faks: (0.312) 425 75 26

web: www.tesk.org.tr
Email: basin@tesk.org.tr

Yayın Türü: Yaygın Yayın Aralığı: Aylık

Yayın Kurulu:

Sinan Özkan
Çetin Demirkazık
Av. F. Yasemin Ertekin
Soner Bektaş
Selim Özalut
Gürhan Üçkardeş
G. Serkan Yıldız
Cengiz Yardımcı
Müf. İsmail Özsu
Müf. Atakan Çelik
Ersin Artantaş
B. Müf. Tuncer Kılıç
Barış Dönen
Mehmet Şenel
Av. Gizem Yönel
Selin Eren

Tasarım-Baskı-Hazırlık:

TŞOF Trafik Matbaacılık Tic. A.Ş.
Sincan Org. San. Böl. Orhan Işık
Cad. No: 3 Sincan Ankara
Tel: (0.312) 267 08 97
Faks: (0.312) 267 06 93

Dergide yayınlanan yazıların
sorumluluğu yazarlarına aittir.

MERKEZ TEMSİLCİLERİ

M. Burhan AKSAK
Genel Başkan Vekili
Fevzi APAYDIN
Genel Başkan Vekili

YIL: 29 SAYI: 281 - 2022
ISSN 1301 - 4706

BAŞYAZI

GELENEKTEN
GELECEĞE ESNAF TEŞKİLATI

Esnaf ve sanatkâr camiasının mensubu olan çok değerli esnaf ve sanatkâr arkadaşlarımız, odalarımızın, birliklerimizin, federasyonlarımızın fedakâr başkanları, yöneticileri ve kıymetli okurlarım, hepinizi en içten duygularımla selamlıyorum .

2022 yılı, meslek odalarımızdan başlayarak Konfederasyona kadar tüm esnaf ve sanatkâr teşkilatımızın, camiamıza hizmet edecek yöneticilerini belirlemeye başladığı, sorunlarımızı ve çözümlerimizi tartıştığımız genel kurullarımızın yapıldığı bir yıl oluyor. Mayıs Ayının sonunda Esnaf ve Sanatkâr Odaları Birliklerimiz de seçimli genel kurullarını tamamlamış olacaklar, sonra da Mesleki Federasyonlarımızın ve Eylül Ayı içinde de Konfederasyonumuzun Genel Kurulunu, Ahi geleneğinin ve demokrasinin kuralları çerçevesinde tamamlamış olacağız. Şimdiden camiamıza ve milletimize hayırlı olmasını diliyorum.

Nihayet, üç yıla yakın zamandır bütün dünyayı etkileyen ve büyük bir felaket olan Kovit19 pandemisinin sonuna yaklaştık. Sayın Cumhurbaşkanımızın müjdeli açıklaması ile bayram öncesinde bayram yaptık. Artık toplu taşıma araçları ve hastahaneler dışında maske takma zorunluluğu kalmadı. Böylece pandemi ile mücadele kapsamında alınan tedbirlerden en çok zarar gören kafeler, kahvehaneler, restoranlar, pastahaneler, düğün salonları ve daha nice esnaf ve sanatkârımız, artık kısıtlamalar

olmadan hizmet verebilecekler. Elbette tedbirler nedeniyle uğranılan zararların telafisi kolay olmayacak ve belli bir süre geçmesi gerekecek. Fakat inanıyoruz ki hükümetimiz, ekonomimizin barometresi olan esnaf ve sanatkârlarımızın yaşadığı ve yaşamaya devam ettiği bu sorunları daha kolay atlatabilmeleri için gerekli tedbirleri alacaktır.

Mesela, son zamlardan sonra artık ödenmesi imkânsız hale gelen elektrik faturalarının daha makûl bir seviyeye çekilebilmesi için bir an önce “esnaf tarifesi” uygulamasına geçilmesi, bu tedbirlerden biri olacaktır. Havaaların ısınmasıyla birlikte buzdolabı, soğutucu, klima gibi elektrikle çalışan cihazların daha da çok kullanılacak olması, bu yöndeki haklı talebimizi daha da yakıcı ihtiyaç olarak gündemimizdeki yerini alacaktır.

Tek merkezden idare edilen onbinlerce zincir marketin yüzbinlerce esnaf ve sanatkâr ile rekabeti, perakende yasasının bir türlü Meclisten geçmesi nedeniyle haksız rekabet olmaktadır. Serbest piyasa koşullarına da uymayan bu piyasa yapısı esnaf ve sanatkârlarımızın sorunlarının büyümesine ve katmerleşmesine sebep olmaktadır. Bu nedenle bir an önce perakende yasasının çıkmasını ve rekabet koşullarının hiç değilse gelişmiş ülkelerdeki seviyeye getirilmesini acilen talep ediyoruz. Hepsinizi en kalbî duygularımla selamlıyorum.

Bendeve PALANDÖKEN
Genel Başkan

“Ahinin Olduğu Yerde Kötülük Kök Salamaz, Tırnak Tutamaz”

Cumhurbaşkanı Erdoğan, esnaf ve sanatkârların ahilik geleneğinin bugünkü temsilcileri olduğunu belirten Erdoğan, “Binlerce yıllık birikimi ile esnaf ve sanatkarımız daime bu toprakların harcı olmaya devam etmiştir. Esnafımız her zaman haktan yana olmuş, bulunduğu mahallenin ve sokağın vicdanını temsil etmiştir. Bugün birçok ülkede en derin şekilde yaşandığını gördüğümüz sosyal adaletsizliğin, vicdanları yaralayan görüntülerin bizim milletimiz içinde kök salamamasının içinde işte bu anlayış vardır. Mesela bunun son örneğini korona virüs salgını döneminde hep birlikte gördük, yaşadık. Bu süreçten olumsuz etkilenen kesimlerin başında esnaf ve sanatkârımız geliyordu. Devlet olarak verdiğimiz desteklerle bu zorlu dönemde sizlerin yanında olmaya çalıştık” dedi.

Salgın döneminde olumsuz etkilenen kitlelere yönelik destekler verildiğini anımsatan Erdoğan, “Bu bağlamda salgın nedeniyle ticari faaliyetleri olumsuz etkilenen ticaret erbabımıza gelir kaybı ve kira olarak 4 ay süreyle biner lira hibe desteği sağladık. Türkiye genelinde verilen destek tutarı 4, 6 milyar lirayı aşmıştır. Bunun yanında yaklaşık 1 yıl önce gelir vergisi mükellefi esnaf ve sanatkarımız ile gerçek kişi tacirlerimize dahil oldukları guruba göre 5 bin ve 3 bin liralık yeni bir hibe desteği daha verdik. Bu desteğin tutarı da 4,3 milyar lirayı buldu. Esnaf ve sanatkarımızın kredi ve kefalet borçlarını yeniden yapılandırabilmelerini temin ettik. Kooperatif kefaleti ile veya doğrudan Halkbank’tan kullanılan kredilerin geri ödemelerini 2020 yılında iki kez 2021 yılında bir kez olmak üzere 3 defa ertelemeye tabi tuttuk. Taksiti ötelenen kredi tutarı 13 buçuk milyar liradır” açıklamasında bulundu.

“Ahinin Olduğu Yerde Kötülük Kök Salamaz, Tırnak Tutamaz”

Salgının etkilerinin azalmasıyla yeniden ekmek teknesi başına geçen esnaf ve sanatkarın ihtiyaçlarla göre yeni araçlarla desteklemeyi sürdürceklerini kaydeden Cumhurbaşkanı Erdoğan şunları söyledi:

“Esnaf ve sanatkarımızın da kendi yaşadıkları sıkıntılara rağmen çevredeki herkese el uzattıklarını, yardımcı olduklarını, imkânlarını bölüştüklerini

biliyoruz. Her birinize ayrı ayrı şükranlarımızı sunuyorum. Bizi herkesten daha güçlü yapan, farklı kılan, zorluklar karşısında dayanıklı hale getiren işte bu vasfımız, bu erdemimizdir. Ahilik geleneğine sahip çıkmamız demek bizi biz yapan değerleri ve onun üzerinde yükselttiğimiz istiklalimizi ve istikbalimizi yaşatmamız demektir. Ahinin olduğu yerde kötülük kök salamaz, tırnak tutamaz. Ahlaksızlık, özellikle tırnak tutamaz. Seviyesizlik,

itibar göremez. Pislik kalıcı olamaz. Hayatımızın bir döneminde biz de esnaflık yaptığımız için bu vasıfları bizzat yaşayarak hıfz ederek tatbik ederek öğrendik. Büyük ve güçlü Türkiye’nin inşasını da hep birlikte gerçekleştireceğiz.”

Dünyada yaşanan küresel krize dikkat çeken Erdoğan, “Salgının küresel düzeyde dengeleri bozan ve fiyatları artıran etkilerini henüz yeni yeni üzerimizden atarken bu defa da Karadeniz’in kuzeyindeki krizin ağır sonuçlarıyla karşı karşıya kaldık. Küresel enerji gıda ve hammadde fiyatlarındaki artışlar tüm dünya ile birlikte bizi de etkiledi. Bunun üzerine bir de 2018 ‘den beri döviz kurunda yaşanan istikrarsızlıkla mücadele etmek durumunda kaldık. Son dönemde çarşıda pazarda hayatın her alanında görülen fahiş fiyat artışlarının en önemli sebebi bu iki faktördür” dedi.

Eski Ramazan Ruhu Halen Devam Ediyor

İftar saati topun sesini, sahur vakti davulun sesini, fırın kokulu pidesini özlediğimiz, ruhumuzun huşu ile dolduğu mübarek Ramazan ayları eski ruhu ile tekrar devam ediyor.

Her gün tokluğun kıymetini, açlığın zorluğunu ve aç olanların halini anladığımız, şükrettiğimiz ve yardım ettiğimiz 11 ayın sultanı Ramazan bu yıl pandeminin gölgesinden artık büyük oranda kurtulduğumuz günlerle geçti.

Pide kuyruklarının sohbeti ve sıranın bize yaklaşmasıyla artan heyecan, sevdiklerimizle aynı anda aynı sofrada oturabilmenin güzelliği bambaşka Ramazan günlerinde. Sabır, hoşgörü ve nefis kavramlarıyla en çok sinandığımız bu günler aynı zamanda

dayanışmanın da en güzel yaşandığı günler. Pazarlarda alışveriş hareketliliği, esnafın sıcacık gülümsemesi, mahyaların ışıltısı...

Salgının ayrıştırıcı ve karamsar etkilerinden artık kurtulduğumuz ve sağlığımızı daha iyi anladığımız bu Ramazan eski Ramazan ruhuyla geçti. Artık seneye gelecek olan mübarek ramazan ayını bekleyip göreceğiz. İnşallah gelecek ramazanlarda yeni bir salgın ile karşılaşmaz ve daha canlı, daha huzurlu bir ramazan ayı geçiririz.

Esnaf ve sanatkâr

alın teri ile

helal lokmasını

kazandır...

“Kazancın
bol olsun...”

BENDEVİ
PALANDÖKEN
Genel Başkan

TESK

TÜRKİYE
ESNAF VE SANATKÂRLARI
KONFEDERASYONU

ESNAF TEŞKİLATINDA GENEL KURULLAR DEVAM EDİYOR

2 milyonu aşkın üyesi ile Türkiye'nin en çok üyesi bulunan, en yaygın teşkilatı olan, Ahi teşkilatında kök bulan derin tarihi ve dünyaya örnek olacak demokratik yapısıyla Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu'na bağlı odaların ve Esnaf ve Sanatkar Odaları Birliklerinin tamamının seçimli genel kurulları tamamlandı ve Mesleki Federasyonlar genel kurullarını yapmaya başladı.

Kamu kurumu niteliğindeki meslek örgütü olan TESK ve bağlı oda, birlik ve federasyonlarda , yasa gereği 4 yılda bir seçimli olağan genel kurullar yapılmaktadır. Her seçim döneminde olduğu gibi yine demokrasinin tüm kurallarının işlediği, adayların özgürce yarıştığı, zaman zaman yönetimlerin değiştiği genel kurul süreci esnaf ve sanatkârlarımızın tarihten gelen birlik, dayanışma ve millete hizmet duygularının da ifade edildiği demokrasi şölenleri olarak gerçekleşmektedir.

Pandemi süresi boyunca büyük bir ekonomik daralmanın yaşanması en çok esnaf ve sanatkârlarımızı etkilemişti. Pek çok esnaf ve sanatkâr iş kolunda aylarca dükkanlar açılammıştı, pazarlar kurulamamıştı. Devletimizin sınırlı kaynakları ile yaptığı yardımlar, vergi ve SSK ödemelerinde uyguladığı geçici bazı iyileştirmeler olduysa da esnaf ve sanatkârlar sıkıntılı bir dönemi çok zor şartlar

altında atlattılar. Pandemi sonrasında ekonominin canlanması beklenirken enerji fiyatlarında beklenmeyen büyük artışlar yine en çok esnaf ve sanatkârlarımızı etkiledi, etkilemeye devam ediyor.

Bütün bu olumsuzluklara rağmen bütün esnaf ve sanatkâr odalarında ve esnaf ve sanatkâr odaları birliğinde esnaf ve sanatkârlarımıza hizmet etmeye talip olanların yarışı, bu yarıştaki olgunluk gerçekten dünyaya örnek olacak güzellikte.

TESK Genel Başkanı Bendevi Palandöken, hem Ankara Bakkallar, Bayiler Esnaf Odası hem Türkiye Bakkallar Federasyonu genel kurullarında aday olan rakipleriyle yarıştı. Rakiplerinin bile büyük saygısı ile karşılanan Genel Başkan her iki genel kurulda da yaptığı konuşmalarda, demokrasinin gereği olarak rakiplerin olmasını önemseydiğini ifade etti.

Genel kurullarda rekabetin olmasının hizmet kalitesini artıracaklarını, seçilenlerin yapılacak işlerde de daha iyisini yapmak için daha çok gayret göstereceklerini vurguladı.

GÖREVE BAŞLAYAN YENİ ESOB BAŞKANLARI

Gerçekleşen Genel Kurullar sonucunda başkanları değişen ESOB'larda yeni seçilen başkanlarımızın isimlerinin listesi:

CENGİZ ÜSTÜN (AFYONKARAHİSAR)

1969 yılında Afyonkarahisar Merkez Hacı Aftal Mahallesinde, Merhum Mustafa Yılmaz ÜSTÜN'ün oğlu olarak dünyaya geldi. İlkokulu Cumhuriyet Okulunda, Ortaokulu Şemsettin Karahisari, Lise öğrenimini ise Afyon Lisesinde tamamladı. Lisan öğrenimini Anadolu Üniversitesi İşletme bölümünde tamamladı. Esnaflığa ilk adımını 1989 yılında seyyar celep

olarak atmış olup, 1996 yılından bugüne kadar da bakkaliye-şarküteri, yumurta üretim çiftliği, büyükbaş besi çiftliği ile et ve et ürünleri imalatı sektörlerinde mesleki faaliyetini sürdürmektedir. 2004-2009 yılları arasında Afyonkarahisar Belediyesi Meclis Üyeliği, 1999-2016 yılları arasında Afyonkarahisar Esnaf ve Sanatkarlar Kredi ve Kefalet Kooperatifi Yönetim Kurulu Başkan Vekilliği ve Yönetim Kurulu Üyeliği görevlerinde bulunmuştur. 2002 yılından itibaren Afyonkarahisar Bakkallar Esnaf Odası Yönetim Kurulu Başkanlığı görevini yürütmekte olup, ayrıca 07 Mayıs 2022 tarihinde yapılan olağan genel kurul neticesinde Afyonkarahisar Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliğine Yönetim Kurulu Başkanı olarak seçilmiş olan Cengiz ÜSTÜN evli ve 3 çocuk babasıdır.

ŞEREF ÖNGÜNER (ARTVİN)

1981 yılında Artvin'de doğdu. 2010 yılında minibüsçü olarak çalışmaya başladı. 2018 yılında Artvin Şoförler ve Otomobilciler Odası Başkanlığına seçildi. 14.05.2022 tarihinde yapılan genel kurulda Artvin ESOB Başkanı seçildi.

MUHAMMET ALİ KÜNKÜ (AYDIN)

07.07.1967 Aydın doğumlu. Alüminyum kapı pencere sistemleri mesleği ile uğraşmaktadır. Halkla ilişkiler mezunu, aynı zamanda 2. üniversite olarak kamu yönetimi okumakta. 20 yıldır Aydın Demirciler Odası Başkanı olarak görev yapmaktadır. 15.05.2022 tarihinde Aydın Esnaf ve Sanatkarları Odaları Birliği Başkanlığına seçildi. Evli ve 2 çocuk babası.

YILMAZ AKDENİZ (BARTIN)

1966 yılında Bartın'da dünyaya gelen Yılmaz Akdeniz, 2005 yılında Bartın Yeni Sanayi Sitesinde Teknik Hırdavat Endüstriyel yedek parçacısı olarak başladığı meslek hayatını devam ettirmektedir. Yılmaz Akdeniz, Bartın İnönü İlkokulu ve Bartın Lisesinden mezun olduktan sonra 1986 yılında Ereğli Meslek Yüksek Okulu Döküm bölümü ve daha sonra

Eskişehir Anadolu Üniversitesi İktisat Bölümü'nden 2016 Yılında mezun oldu. Çok sayıda sivil toplum kuruluşu ve spor kulüplerinde yönetici olarak yer aldı. Siyasi partide Bartın Merkez İlçe Başkanlığı, İl Başkan yardımcılığı, Büyük Kongre delegeliği yapmış, Bartın spor kulübünde 2 dönem yöneticilik, Türk Kızılay Derneği Bartın Şubesinde başkan yardımcılığı görevlerinde

bulunmuş, Bartın Gazeteciler ve yazarlar derneği yönetim kurulu üyeliği, Batı Karadeniz Sanayici ve İş İnsanları Derneği başkan yardımcılığı, Bartın Girişimci ve Sanayici İş İnsanları Derneği yönetim kurulu üyeliği görevlerini sürdürmekte olup, 2022 yılında Yeni Sanayi Sitesi Yaşatma ve Güzelleştirme derneği başkanı olmuş, 2010 yılında yapılan genel kurulda Bartın Madeni Eşya Sanatkarları Odası başkanlığına seçilmiş ve bu görevini halen devam ettirmektedir. 2018 tarihinde yapılan Türkiye Madeni Eşya Sanatkarları Federasyonu genel kurulunda denetim kurulu üyeliğine seçilip, 2019 yılında itibaren Türkiye Madeni Eşya Sanatkarları Federasyonunda denetim kurulu başkanı olarak görev yapmıştır. 07.05.2022 günü yapılan Bartın Esnaf ve Sanatkarlar Odaları birliği başkanlığına seçildi.

ZEKERİYA MEVLİTOĞULLARI (DAYBURT)

Doğum tarihi. 01.01.1957
Esnaflik başlangıç tarihi :1977
Meslek :Soförlük
Teşkilata giriş tarihi :1992
Bayburt Şoförler ve Otomobilciler Odası yönetim kurulu üyeliği :1992

Bayburt Şoförler ve Otomobilciler Odası başkanlığı başlangıç tarihi :07.01.2022

Bayburt Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği Başkanlığı :27.05.2022
Yaklaşık 30 yıldır Bayburt Esnaf ve sanatkarlarına hizmet etmektedir.

FAHRETTİN BİLGE (BURSA)

09.12.1955 Tarihinde Bursa İli Yenişehir ilçesinde dünya ya geldi. Üç çocuklu bir ailenin en büyüğü. Bugün evli, iki çocuk ve dünya tatlısı iki torun sahibi. Ortaokul'a devam ederken çok değerli büyüğü Ali BEYSEL'e ait küçük bir işletmede çıraklığa başlaması sebebi ile eğitime ara verdi. Burada Ustaşı Ali BEYSEL'in yanında Terzilik Sanatını öğrendi. 1978 Yılında Yenişehir'de kendi adına bir gömlekçi

dükkanı işletmeye başladı ve bu küçük işletme daha sonra İş Elbiseleri üretmeye başladığı büyük bir atölyeye dönüştü. Yeni şeyler öğrenme, kendini geliştirme hevesi hep devam etti, yarıda bıraktığı tahsil hayatına uzun bir aradan sonra devam edip 2021 yılında Liseyi bitirdi ve üniversite sınavlarına girdi. 12.12.1981 tarihinde Yenişehir Muhtelif Esnaf ve Sanatkarlar Odası Başkanlığı'na, 2012 Yılında Esnaf ve Sanatkarlar Kredi Kooperatifi Başkanlığı'na, 29.11.1991 tarihinde Bursa Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği Yönetim Kurulu Üyeliği, 2013 yılı Mart ayında rahmet ile andığım Sn. Hüseyin Köse'nin vefatı ile Bursa Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği Başkan Vekilliği'ne, 15.05.2022 Tarihinde ise Bursa Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği Başkanlığı'na seçildi. Amacı Bursa'da ki 82.000 esnaf ve sanatkarın hizmetkari olarak başarılı işlere imza atarak, her yerde minnetle anılabilmesidir.

TURAN KURNAZ (ELAZIĞ)

1962 yılında Elazığ'ın Maden İlçesinde dünyaya gelen Turan Kurnaz 1986 yılında Halkbankasında göreve başlamıştır. 2013 yılında emekli olduktan sonra 8 Aralık 2013 tarihinde Harput Esnaf ve Sanatkarlar Kredi ve Kefalet kooperatifini kurmuştur. 2022 Ocak ayında Elazığ kahveciler ve Kiraathane-neciler yönetim kurulu üyeliğine seçilen Turan KURNAZ 20 Mayıs 2022 tarihinde yapılan Elazığ Esnaf Odaları Birlik Başkanlığı Seçiminde yönetim kurulu başkanı olarak seçilmiş olup bu görevlerini de halen devam ettirmektedir.

İSMET ÖZCAN (GAZİANTEP)

1969 Kahramanmaraş Afşin Doğumluyum İlkokulu ve Ortaokulu Afşin Lisesinde , liseyi İstanbul Üsküdar lisesinde okudu. 1987 yılından beri Gaziantep'te ikamet ediyor. Filo araç kiralama ve Antalya'da turizm taşıma işi yapıyor. 2014 yılında Gaziantep Servis Araçları İşletmecileri Esnaf Odası Başkanlığına seçildi ve halen başkanlık görevine aktif devam etmektedir. 11.05.2022 tarihinde yapılan Gaziantep Esnaf Ve Sanatkarlar Odaları Birliği seçiminde Başkanlığına seçildi. Evli ve dört çocuk babası.

YASİN KENGİN (GÜMÜŞHANE)

1988 yılında Gümüşhane Torul Atalar köyünde dünyaya geldi. İlkokulu Torul Atalar köyü ilköğretim okulunda okudu. Ortaokulu Gümüşhane Aysun Rafet Ataç'ta devam etti. Gümüşhane Endüstrisi Meslek Lisesi elektrik bölümünü maddi nedenler nedeniyle bırakmak zorunda kaldı. Gümüşhane'de baba mesleği pazarcılık yapmaya başladı. 2009 yılında İzmir Bornova'da acemi birliği, sonra Muğla'da usta birliğini tamamlayarak vatani görevini yerine getirdi. Gümüşhane'de yeni bir şarküteri dükkânı açtı. Bu işle Gümüşhane'nin altın kalpli insanların gönlüne girdi. Önce Gümüşhane Bakkallar Odası için aday gösterildi ve kazandı. Sonra Gümüşhane'deki oda başkanlarının ve yönetimlerinin isteği ile Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği'ne aday gösterildi ve onların tercihi ile 6 Mayıs'ta yapılan genel kurulda Gümüşhane Esnaf ve Sanatkarları Odaları Birliği başkanı oldu. Evli, 4 tane kız çocuğu babası.

NURETTİN ATAKAN İŞBİR

1962 Iğdır'ın Aralık ilçesinde doğdu. İlkokul, ortaokul ve lise eğitimimi Iğdır Aralık ilçesinde tamamladı.1985 tarihinde Iğdır Aralık esnaf kefalet kredi kooperatif başkanlığına seçildi.1998 tarihinde de Iğdır Aralık Şoförler ve Otomobilciler Odası başkanlığına seçildi ve halen mevcut başkan. 08.02.2022 tarihinde de Iğdır ESOB başkanlığına seçildi.

SELAHADDİN PENÇOĞLU (KARAMAN)

1970 KARAMAN merkez doğumlu. 2014 KARAMAN Berberler kuaförler güzellik salonları odası başkanı seçildi. 10.05.2022 KARAMAN esnaf odaları birlik başkanı seçildi. Üniversite mezunu. Evli, üç erkek bir kız babası.

MURAT BAKIRHAN (KARS)

29.07.1981 tarihinde Kars'ta doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Kars'ta tamamladı. 15.09.2005 tarihinde bakkal olarak başladığı ticari faaliyeti devam etmektedir. 27.01.2018 tarihinde yapılan Kars Bakkallar Esnaf Odası Olağan Genel Kurul Toplantısında Oda Başkanlığına seçilmiştir. 01.01.2022 tarihinde yapılan genel kurulda üyelerin büyük çoğunluğunun desteği ile yeniden Oda Başkanı Seçilen Murat BAKIRHAN, 24.05.2022 tarihinde yapılan genel kurul toplantısında Kars Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği Başkanı seçilmiştir. Murat BAKIRHAN evli ve 3 çocuk babasıdır.

ŞEYHİ ODAKIN (KAYSERİ)

1966 Kayseri doğumlu 1978 yılında 12 yaşında kaportacı çırağı olarak çalışma hayatına başladı. 1989 yılında askerden geldikten sonra kendi iş yerini açtı kaporta tamir bakım üzerine çalıştı 2004 yılında kaporta, boya ve mekanik tamir bakım özel ve yetkili servis olarak çalışmaya başladı. 25 personeli ile çalışma hayatına devam etmektedir. 2005 yılında Kayseri Oto Sanatkarları Odası yönetim kurulu üyesi olarak Esnaf teşkilatında hizmet vermeye başladı. 2011 yılında Kayseri Oto Sanatkarları Odası Yönetim Kurulu Başkanı olarak seçildi. 15 Ocak 2022 tarihinde yapılan seçimlerle güven tazeleyerek Oto Sanatkarları Odası Başkanlığı görevine devam etmektedir. 2014-2018 yılları arası Kayseri Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği Yönetim Kurulu Üyesi olarak hizmet verdi. 28 Mayıs 2022 yılında yapılan KESOB Olağan Genel Kurulunda Kayseri Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği Yönetim Kurulu Başkanı olarak seçilerek göreve başladı. Şeyhi Odakın evli ve 4 çocuk babasıdır.

OSMAN CEBECİ (KIRIKKALE)

1957 Kırıkkale doğumlu olan Osman Cebeci, Yüksek okul mezunudur. Yarım Asır'a varan esnaflık tecrübesinin yanı sıra Şehrin en büyük STK'larından biri olan Kırıkkale Esnaf Kefalet Kredi Kooperatifinin başkanlığına 1993 yılında seçildi. Cebeci bu görevi halen sürdürmektedir. Hali hazırda bu görevi sürdüren Cebeci bunun yanı sıra Esnaf Kefalet Kredi Kooperatifi Ankara 2. Bölge Birliği Başkan vekilliği görevini de başarı ile sürdürüyor. Osman Cebeci Son olarak 14 Mayıs 2022 tarihinde gerçekleştirilen Kırıkkale Esnaf Sanatkarlar Odaları Birliği (KESKOB) Olağan Genel Kurul toplantısında üyelerin desteğini alarak Başkanlık görevine seçildi.

HAKAN DEMİRGİL (SİVAS)

01.02.1972 yılında Sivas'ta dünyaya gelen Hakan Demircil, ilkokulu Vali Varinli, Ortaokulu ise Behrampaşa ortaokulunda tamamladı. Endüstri Meslek Lisesi Motor Bölümünü bitiren Demircil, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Otomotiv bölümünden mezun oldu. Baba mesleğini sürdürerek otomotiv sektöründe ticaretle uğraşan Demircil, 8 Ocak 2010 tarihinde esnaf teşkilatına Tesviyeciler ve Oto Sanatkarları Odası Başkanı olarak adım attı. 2010 yılından itibaren Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği yönetim kurulu üyesi olan Demircil, yönetim kurulu üyeliğinin yanı sıra Sesob'ta başkan vekilliği görevinde de bulundu. 8 Mayıs 2022 tarihinde yapılan seçimde Sivas Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği Başkanlığına seçildi. 20 yılı aşkın bir süredir Sivasspor taraftarı da olan Demircil, evli ve üç çocuk babasıdır.

MUSTAFA BORKUNT (YALOVA)

1974 Yalova ilinde doğdu. İlk orta ve lise öğrenimini Yalova ili Çınarcık ilçesinde tamamladı. 50 yıldır Lokantacılık faaliyetinde bulunan aile işletmesinde çalışmakta. 22 yıldır da aynı işletmeyi kendi olarak işletmekte. 2004 yılından bu yana Çınarcık Kredi Kefalet Kooperatifi yönetim kurulu üyeliği, 2005-2009 yıllarında Yalova Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği Yönetim Kurulu üyeliği, 2005 yılından bu yana Çınarcık Esnaf ve Sanatkarlar Odası Başkanlığı görevlerini yürütmekte. Bir çok sivil toplum kuruluşunda faal olarak görev yaptı. 26 Mayıs 2022 yılında Yalova Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği Başkanlığına seçildi. Evli ve 1 kız çocuğu babası.

MUŞ ESNAF VE SANATKARLARI ODALAR BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI TEKRAR BURHAN AKSAK'A EMANET

Muş Esnaf ve Sanatkarları Odalar Birliği Başkanlığı Olağan Genel Kurulu Esnaf ve Sanatkarlar Odasında bulunan Bendeve Palandöken toplantı salonunda yapıldı. Yapılan genel kurula Muş Esnaf ve Sanatkarlar Odası Başkanı Orhan Demirtürkoğlu, Siyasi Parti temsilcileri, ilçe oda başkanları ve üyeler katıldı.

"BENİM ORADA BULUNMAM SİZİN İÇİN GERÇEKTEN ŞANSTIR"

Düzenlenen Genel Kurulda bir konuşma yapan Burhan Aksak şunları söyledi: "Türkiye Esnaf Sanatkarlar Konfederasyonu Genel Başkanımız Bendeve Paledöken Malatyalı, bizim hemşerimiz. Ben şahsen kendisine doğru dürüst genel başkanım demiyorum genelde ağabey diye hitap ediyorum. Ağabey kardeş ilişkimiz var. Her zaman bir birimize sahip çıkmışızdır. Bendeve Palandöken'i Allah başımızdan eksik etmesin. Bizim için büyük bir şeref, büyük bir gurur, büyük bir heyecandır. Ben aşağı yukarı 30 yıldır Türkiye Esnaf Sanatkarlar Konfederasyonu yönetim kurulu üyeliğini yaptım. 16 yıldır da Genel Başkan vekilliğini yaptım. Yani diyebilirim ki Türkiye'de en uzun süre başkan vekilliği yapan Yönetim kurulu üyeliği yapan bir kardeşinizim. Muş'tan Ankara'ya 6 odası

olan bir birliğin başkanı eğer ki oraya kadar gitmişse bu Burhan Aksak'ın değil, bu sizlerin şerefidir, sizlerin özelliğidir, sizlerin kişiliğidir, sizlerin gururdur. Benim orada bulunmam hem ülke için hem de doğu ve güneydoğu Anadolu için çok büyük bir şanstır. Benim orada bulunmam sizler için gerçekten şanstır."

"HEMŞERİLERİME, HERKESE KAPIM AÇIKTIR"

Aksak konuşmasının devamında Ankara'da Muşlu, Güneydoğu Anadolu tüm hemşerilerine kapısının açık olduğunu dile getirerek şunları söyledi: "Çok eleştiriliyorum, çekemiyorlar evet doğru ama biz kulağımızı kapatıp önümüze baktık. Ülkemiz için, memleketimiz için, insanlarımız için gereken her türlü çabayı gösterdim. Bugüne kadar, Ankara'da bulunduğum süre içerisinde hiçbir Muşlu, Güneydoğulu hemşerilerim dahil olmak üzere herkese kapım açıktır. Her ay toplantılarımız var ve her ay benim odam tıka basa doldur. Hepinizin başı dik olsun alını açık olsun bir kardeşiniz olarak hiçbir hata yapmadan, hiçbir taviz vermeden şerefimle namusumla orada bulundum.

Odalarımızın maddi durumlarını biliyorum. Ben hemen hemen 30 yıldır Esnaf Sanatkarları Odalar Birliği başkanıyım. Hiçbir odamdan beş kuruş para istemedim. Çünkü biliyorum onlar da esnafından alamıyor. Ayakta duracak halleri yok. Bu pandemi olayından sonra tamamen sıkıntıya düşmüş Türk esnafı hepinizin sıkıntısını biliyorum."

"ODALARIMIZI İNŞALLAH BELLİ BİR NOKTAYA GETİRECEĞİZ"

Aksak, Türkiye Esnaf Sanatkarlar Konfederasyonu başkan vekilliğinin yanında ayrıca Mesleki Eğitim ve Küçük Sanayii Destekleme Vakfı (MEKSA) genel başkanı olduğunu da hatırlatarak hazırlamış oldukları bir proje ile odaları belli bir noktaya taşıyacaklarını ifade ederek şunları söyledi: "Ben aynı zamanda Mesleki Eğitim ve Küçük Sanayii Destekleme Vakfı (MEKSA) genel başkanımı. Bana bağlı 27 ülke var. Bunların için Avrupa Birliği ülkeleri dahil."

İŞSİZLİK ORANI YÜZDE 11,3 SEVİYESİNDE GERÇEKLEŞTİ

İşsizlik oranı Nisan ayında 0,1 puanlık artış ile yüzde 11,3 seviyesinde gerçekleşti. İşsizlik oranı erkeklerde yüzde 9,7 iken kadınlarda yüzde 14,5 olarak tahmin edildi.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), 2022 yılı Nisan ayı işgücü istatistiklerini açıkladı. Hanehalkı İşgücü Araştırması sonuçlarına göre; 15 ve daha yukarı yaştaki kişilerde işsiz sayısı 2022 yılı Nisan ayında bir önceki aya göre 65 bin kişi artarak 3 milyon 853 bin kişi oldu. İşsizlik oranı ise 0,1 puanlık artış ile yüzde 11,3 seviyesinde gerçekleşti. İşsizlik oranı erkeklerde yüzde 9,7 iken kadınlarda yüzde 14,5 olarak tahmin edildi.

Mevsim etkisinden arındırılmış istihdam oranı yüzde 47,1 oldu

İstihdam edilenlerin sayısı 2022 yılı Nisan ayında bir önceki aya göre 408 bin kişi artarak 30 milyon 371 bin kişi, istihdam oranı ise 0,6 puanlık artış ile yüzde 47,1 oldu. Bu oran erkeklerde yüzde 64,7 iken kadınlarda yüzde 29,8 olarak gerçekleşti.

Mevsim etkisinden arındırılmış işgücüne katılma oranı yüzde 53,1 olarak gerçekleşti

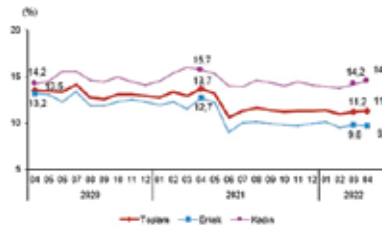
İşgücü 2022 yılı Nisan ayında bir önceki aya göre 473 bin kişi artarak 34 milyon 225 bin kişi, işgücüne katılma oranı ise 0,7 puanlık artış ile yüzde 53,1 olarak gerçekleşti. İşgücüne katılma oranı erkeklerde yüzde 71,6, kadınlarda ise yüzde 34,9 oldu.

Genç nüfusta mevsim etkisinden arındırılmış işsizlik oranı yüzde 20,0 oldu

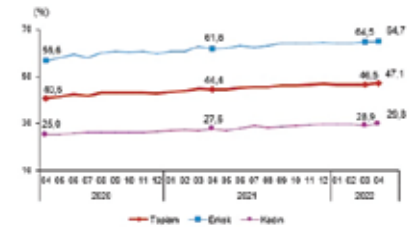
15-24 yaş grubunu kapsayan genç

İşsizlik oranı, Nisan 2020-Nisan 2022

İstihdam oranı, Nisan 2020-Nisan 2022

nüfusta işsizlik oranı bir önceki aya göre 0,8 puanlık azalış ile yüzde 20,0 oldu. Bu yaş grubunda işsizlik oranı; erkeklerde yüzde 18,1, kadınlarda ise yüzde 23,7 olarak tahmin edildi.

Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış haftalık ortalama fiili çalışma süresi 45,1 saat oldu

İstihdam edilenlerden referans döneminde işbaşında olanların, mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış haftalık ortalama fiili çalışma süresi 2022 yılı Nisan ayında bir önceki aya göre

0,2 saat artarak 45,1 saat olarak gerçekleşti.

Mevsim etkisinden arındırılmış atıl işgücü oranı yüzde 21,7 oldu

Zamana bağlı eksik istihdam, potansiyel işgücü ve işsizlerden oluşan atıl işgücü oranı 2022 yılı Nisan ayında bir önceki aya göre 0,7 puan azalarak yüzde 21,7 oldu. Zamana bağlı eksik istihdam ve işsizlerin bütünleşik oranı yüzde 14,8 iken potansiyel işgücü ve işsizlerin bütünleşik oranı yüzde 18,5 olarak tahmin edildi.

Kapalı Alanlarda MASKE TAKMA ZORUNLULUĞU KALKTI

Cumhurbaşkanı Erdoğan: “Kapalı mekanlardaki maske kullanma zorunluluğu tümüyle kaldırılmıştır”

“Bugün dünyada kendi aşısını üretebilen 9 ülkeden biri konumundayız. Elde ettiğimiz her mücadele ve tecrübeyi dost ve kardeş coğrafyalardaki halklarla paylaşarak insani sorumluklarımızı yerine getirdik”

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, “Korana virüs tedbirleri çerçevesinde yaklaşık 3 yıldır uygulanan kapalı mekanlardaki maske kullanma zorunluluğu tümüyle kaldırılmıştır. Sadece toplu taşıma araçları ile sağlık kuruluşlarında maske uygulamasına vakalar binin altına düşene kadar bir müddet daha devam edilecektir” dedi.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Bilim Kurulu toplantısı sonrası alınan kararları açıkladı. Salgın sürecinde dünya genelinde yaşanan so-

runlara dikkat çeken Cumhurbaşkanı Erdoğan, “Koskoca devletlerin havalimanlarında, sınır kapılarında maske takma kavgasına giriştiklerine hep birlikte şahit olduk. Devletlerin yönetim becerileri bu dönemde sinandı. Türkiye tüm bu sınamalardan alınının akıyla çıkabilen az sayıda ülkeden biri olmuştur. Dünyada örnek bir varoluş mücadelesini ortaya koyan bu heyeti ayrıca kutluyorum. Bir de bizim için çok çok önemli olan hocalarımızı ebediyete uğurladık. Salgında hayatını kaybeden hocalarımızın isimlerini

verdiğimiz hastaneleri bu mücadelenin sembolleri olarak görüyoruz. Diğer ülkelerde insanların sağlık kuruluşlarına erişimi kısıtlanırken, biz sadece salgın döneminde şehir hastaneleri, devlet hastaneleri ile 16 binin üzerinde yeni yatağı da hizmete açtık. Salgınla en büyük mücadeleyi yürütürken toplumsal ihtiyaçların karşılanmasında da herhangi bir zafiyete asla müsaade etmedik” dedi.

Yaşanan süreçte kamu görevlilerinin ve gönüllülerinin oluşturduğu Vefa grupları gibi uygulamalarla insanların yanında olduklarını kaydeden Erdoğan, “Yönetim olarak bize en büyük desteği Sağlık Bakanlığımızın salgın tehdidinin dünyada duyulmaya başlamasıyla oluşturduğumuz Bilim Kurulumuz ve alt çalışma grupları vermiştir. DSÖ de bu süreci yakından takip ederek takdirlerini kendi platformlarında ifade etmişlerdir. Kriz dönemlerinde kamuoyu beklentilerini karşılamak, alınan kurallara uyulmasını sağlamak, bunların muhtemel etkilerini yönetmek elbette kolay değildir. Hükümet olarak bilimsel verilerle toplumsal beklentileri en üst düzey-

de buluşturmaya gayret ettik. Hep birlikte ülkemizi bu sancılı dönemden sağ salim çıkartarak milletimize karşı sorumluluğumuzu yerine getirmenin huzuru içinde bir aradayız” açıklamasında bulundu.

Salgının başlangıcında bilinmeyen, sonucu kestirilmeyen bir virüsle karşı karşıya gelinmesinin yol açtığı belirsizlikler olduğunu ifade eden Erdoğan, “Virüsün kaynağı olarak gösterilen Çin’den gelen bilgiler, dehşetengiz bir tablo ortaya koymaktaydı. Hastalık dünyaya yayıldıkça bilim insanlarının gözlem ve tespitleri tüm dünya ile birlikte bizi de hemen her gün yeni bilgilere, yeni tavsiyelere maruz bıraktı” dedi.

Vatandaşları virüse karşı korumak için dünyada geliştirilen her aracı en hızlı şekilde ülkeye kazandırarak mücadeleyi ön plana çıkardıklarını söyleyen Erdoğan, şunları kaydetti:

“Kendi verilerimizi analiz ettikçe bilgilerimizi geliştirdik, kendi mücadelemizi oluşturduk. Bugün dünyada kendi aşısını üretebilen 9 ülkeden biri komumundayız. Elde ettiğimiz her mücadele ve tecrübeyi dost ve kardeş coğrafyalardaki halklarla paylaşarak insani sorumluluklarımızı yerine getirdik. Dünya genelinde 160 ülkeye ve iki uluslararası kuruluşa tıbbi yardım desteği sağlayarak gelişmiş ülkeler başta olmak üzere dünya bu konuda hiç de hayırla yad edilmeyecek bir yaklaşım sergilemiştir. Kendi güvenlikleri ve refahları dışında hiçbir şeyi umursamayan ülkelerin insanlığın tamamına yönelik tehditler karşısındaki bu bencilliği tarihin utanç sayfalarına kaydedilmiştir. Türkiye olarak bu süreçten çıkardığımız ders sağlık altyapısı ve hizmetleri konusunda da kendi kendimize yeterli hale gelmemizin şartı olduğudur” değerlendirmesinde bulundu.

Salgının artık kitlesel bir tehdit olmaktan çıkmasıyla birlikte Avrupa ülkelerinin hemen hemen tamamının kısıtlamaları kaldırdığını hatırlatan

Erdoğan, “Ülkemizin bu aşamaya geldiğine inanıyoruz. Nitekim bugün yapılan Koronavirüs Bilim Kurulu toplantısında bu hususlar enine boyuna değerlendirilmiştir. Bilim Kurulumuz bundan sonra olağanüstü bir durum olmadıkça düzenli toplantı yapmasına ihtiyaç kalmadığı görüşüne varmıştır. Sağlık Bakanlığımız ise Salgın Yönetimi Eylem Planı çerçevesinde çalışmalarını yine sürdürecektir. Korona virüs tedbirleri çerçevesinde yaklaşık 3 yıldır uygulanan kapalı mekanlardaki maske kullanma zorunluluğu tümüyle kaldırılmıştır. Sadece toplu taşıma araçları ile sağlık kuruluşlarında maske uygulamasına vakalar, binin altına düşene kadar bir müddet daha devam edilecektir. Bilim Kurulumuzun önerisi, ileri yaşlardaki kişiler ile kronik hastalığı, hastalık şüphesi, riskli gruplarla teması olanların maske kullanmaya devam etmeleri yönündedir. Yine Bilim Kurulumuz kronik hastalığı olanlar ve yaşlılar başta olmak üzere tüm vatandaşlarımızın salgına karşı en büyük kozumuz olan aşıların özellikle hatırlatma dozlarını ihmal etmemelerini de önermektedir. Ekinliği ispatlanmış olan kendi aşımız Turkovac hatırlatma dozları konusunda özellikle tavsiye edilmektedir. Bunun için aile sağlığı merkezleri ve kamu hastanelerinde aşı uygulama merkezleri ihtiyaca cevap verecek şekilde faaliyetlerini sürdürecektir. Ülkemizde üretilen korona virüs ilaçlarının vatandaşlarımıza ücretsiz dağıtımı devam edecektir. Güncel teknolojiler ve tedaviler de yakından izlenecektir. Rabbimden başta kendi

vatandaşlarımız olmak üzere tüm insanlığa sağlıklı, güvenli, huzurlu, müreffeh bir gelecek temenni ediyorum” açıklamasında bulundu.

İçişleri Bakanlığında Valiliklere Maske Genelgesi

Covid-19 vaka sayılarındaki düşüşle birlikte, toplu ulaşım araçlarında maske kullanımına son verilirken, sağlık kuruluşlarında maske kullanımına devam edilecek. İçişleri Bakanlığınca valiliklere gönderilen genelgede Covid 19 salgınının Türkiye’de görülmeye başladığı andan itibaren Sağlık Bakanlığı Koronavirüs Bilim Kurulu tavsiyeleri ışığında kabinelerde kararlaştırılan tedbirler ve bu tedbirlere yönelik denetimlerin genelgeler aracılığıyla kamuoyuna duyurulduğu anımsatıldı. Genelgede son günlerde covid -19 vakalarının 1000’in altında düşmesiyle salgının toplum sağlığını tehdit eden bir unsur olmaktan çıktığı, salgından bireysel korunma aşamasına geçildiği belirtildi. Vaka sayılarındaki düşüşle birlikte Sağlık Bakanlığının talebi doğrultusunda valiliklere gönderilen genelge ile toplu taşıma araçlarında maske takma zorunluluğuna ilişkin uygulamaya son verilirken, sağlık kuruluşlarında maske kullanım uygulamasına ise devam edilecek. Valilikler ve kaymakamlıklarca salgının seyri dikkatle takip edilecek, lokal seviyede ihtiyaç duyulabilecek tedbirler İl/İlçe Umumi Hıfzıssıhha Kurullarınca değerlendirilerek gerekli kararlar alınacak.

PASAPORTLARDA YERLİ ÜRETİM BAŞLIYOR

Bakan Soylu: "Kesintiye meydan vermemek adına, 'Kendi göbeğimizi kendimiz kesme' anlayışıyla harekete geçtik"

Pasaportlarda yaşanan çip krizinin önüne tam zamanında geçtiklerini belirten Bakan Soylu, "Üç yeni projeye kısaca temas etmek isterim. Biliyorsunuz; hali hazırda kullanılmakta olan ve "E-pasaport" olarak tabir edilen yeni nesil çipli pasaportlar bir Fransız firması tarafından üretiliyor. Tüm dünyada pandemi nedeniyle ortaya çıkan ciddi bir 'çip tedarik krizi' var ve söz konusu firma, talepleri karşılamakta zaman zaman sıkıntılar yaşıyor. Önümüzdeki süreçte, bu krizin daha da derinleşmesi ihtimaline karşı, kamu hizmetinde bir kesintiye meydan vermemek adına, tam da 'Kendi göbeğimizi kendimiz kesme'

anlayışıyla harekete geçtik" dedi.

"Yeni yerli E-pasaport birçok yeniliği beraberinde getiriyor"

Uygulamaya koyacakları yeni nesil pasaportun detaylarını açıklayan Bakan Soylu, "İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü ile yine köklü bir kamu kurumu olan 'Hazine ve Maliye Bakanlığı Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü' tarafından ortak yürütülen çalışmalar sonucunda, yeni yerli E-pasaport tasarım çalışmalarını ve pilot üretimini başarı ile tamamladık. Seri üretim için son aşama-

dayız. Kendi E-pasaportumuzu kendimiz üretmeye başlıyoruz. Yeni yerli E-pasaport tasarım çalışmalarını ve pilot üretimini başarı ile tamamladık. Ağustos ayında kendi E-pasaportumuzu kendimiz üretmeye başlıyoruz. Yeni yerli E-pasaport; halen kullanılmakta olan pasaporta kıyasla, barındırdığı güvenlik özellikleri ve teknolojiyle, birçok yeniliği de beraberinde getirmektedir" ifadelerine yer verdi.

"Daha önce 5 yıl olan yeşil pasaport geçerlilik süresi, yeni nesil yerli E-pasaportla 10 yıla çıkıyor" Pasaportlardaki geçerlilik süresinin artırılacağını açıklayan Bakan Soylu,

"Yeni yerli E-pasaportumuz, TÜBİ-TAK AKİS işletim sistemli temassız çipe ve birçok yeni güvenlik ögesine sahip. Ayrıca yeni yerli E-pasaportta Cumhurbaşkanımızın talimatlarıyla, 'Turkey' yerine ilk kez 'Türkiye' ifadesi kullanılmıştır. Tasarımı, özgün bir tasarımıdır. Pasaportun her sayfasında, ülkemizin bir şehrine ait tarihi, kültürel ve manevi değerlere ait görseller, şehre özel bitki görselleri gibi tasarım özellikleri yer alacak. Ayrıca yeni E-pasaportlarda, daha önce 5 yıl olan yeşil pasaport geçerlilik süresi, yeni nesil yerli E-pasaportla 10 yıla çıkıyor. Pasaport hizmetinin Nüfus Vatandaşlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü'ne devredilmesiyle birlikte, bugüne kadar 7 milyon 925 bin pasaport verildiğini de ek bir bilgi olarak paylaşmak isterim" dedi.

"Sürücü belgelerinin, dünyadaki yeni teknolojilere ve standartlara uyarlanması, artık bir zorunluluk halini aldı"

Yeni sürücü belgelerinin teknolojik ve güvenlik alanları bakımından geliştirildiğini söyleyen Bakan Soylu şunları dedi: "2016 yılından itibaren Yeni Nesil Sürücü Belgesi'ni vermeye başlamıştık. Bugüne kadar 15 milyon 940 bin sürücü belgesi verdik. Ancak bu yeni nesil sürücü belgelerinin, dünyadaki yeni teknolojilere ve standartlara uyarlanması, artık bir zorunluluk halini aldı. Dolayısıyla burada da geç kalmadan, pasaport atağımızla birlikte, bu konuyu da ele aldık. Yine İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü ve Hazine ve Maliye Bakanlığı Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü tarafından ortak yürütülen bir çalışma sonucunda, bu sürücü belgeleri de yeniden tasarlandı. Yeni E-sürücü belgesi de temassız çip kullanılarak teknolojik yönden geliştirilmiş, güvenlik seviyesi en üst düzeye çıkarıl-

mıştır. Öte yandan barındırdığı standartlar itibarıyla de hem AB hem de ISO Regülasyonları ile uyumlu hale getirilmiştir. Yeni e-sürücü belgesinde de, yeni e-pasaportlarda olduğu gibi 'Turkey' yerine ilk kez 'Türkiye' ifadesi kullanılacaktır."

Yeni ehliyetlerde "TOGG" detayı Bakan Soylu, yeni sürücü belgelerinde Türkiye'nin Otomobili Girişim Grubu'nun (TOGG) ürettiği otomobilin silüetinin yer alacağını açıkladı.

"Yeni E-mavi Kart talepleri tüm il ve ilçe nüfus müdürlüklerinden ve dış temsilciliklerden yapılabilir"

Mavi Kartlarda yapılan yeniliklerden de bahseden Bakan Soylu, "Bir diğer projemiz ise Yeni E-mavi Karttır. Hali hazırda Mavi Kart talep halinde yurt içinde nüfus müdürlükleri, yurt dışında ise dış temsilciliklerimiz tarafından kağıt ürün olarak eski usulle düzenlenmektedir. Yurt dışında yaşayan ve Mavi Karta sahip soydaşlarımızdan gelen talepler doğrultusunda İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü ve Hazine ve Maliye Bakanlığı Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü tarafından ortak yürütülen çalışma sonucunda; kağıt malzeme temelli tahrifata açık Mavi Kartın yerine; biyometrik verileri barındıran, temassız çipe sahip, birçok güvenlik öğelerini içeren, dayanıklı ve uzun ömürlü polikarbon malzemeden üretilen yeni E-mavi Kart tasarlanmıştır. Ayrıca yeni E-mavi Kart talepleri tüm il ve ilçe nüfus müdürlüklerinden ve dış temsilciliklerden yapılabilir" şeklinde konuştu.

Bakan Soylu, konuşmasının ardından pasaport, kimlik ve ehliyet kartlarının üretildiği alanları basın mensuplarına gezdirdi. Burada da açıklamalar da bulunan Soylu, üretim tesislerinin işleyişi hakkında bilgiler verdi.

2022 Pasaport Harç ve Defter Bedeli

Artık hangi pasaport türüne başvurabileceğiniz hakkında daha çok şey biliyorsunuz. Şimdi ise sizin için 2022 pasaport Harç ve Defter Bedeli ile 2022 yılı pasaport ücretleri zam oranlarından bahsedelim.

Her yıl artış gösteren Pasaport harç ve defter bedelleri bu yıl rekor düzeyde zamlanarak yeni fiyatlarıyla resmi olarak açıklandı.

Her yıl ekim ayındaki ÜFE (Üretici Fiyat Endeksi) rakamına göre belirlenen yeniden değerlendirme oranı sayesinde vergi, harç ve cezalara uygulanacak zam oranı netleşmektedir. Yeniden değerlendirme oranı ise vergi usul kanunun 298. maddesine göre hesaplanmakta, bir önceki yılın ekim ayı ile değerlendirme yapılacak yılın ekim ayı döneminde ÜFE'de meydana gelen toplam artış ifade etmektedir.

2022 yılı için, Ekim ayında TÜİK tarafından yapılan açıklamaya göre enflasyon %2,39 artarak yıllık bazda %19,89 olarak kaydedilmiştir. Geçen yıl %9,11 olan yeniden değerlendirme oranındaki artış ise rekor kırarak %36,20'ye yükselmiştir. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından açıklanan bu oran doğrudan pasaport harç bedellerine yansımıştır.

Geçen yıl 180 TL olan ve %12,5 oranında arttırılan pasaport defter bedeli bu yıl %25 oranında zamlanarak 225 TL'ye yükseldi. Yine 2021 yılında 227,20 TL olan 6 aylık pasaport harç bedeli ise geçen yıla oranla %36,20 oranında artarak 309,40 TL'ye çıktı.

Buna göre 2021 yılında 407,20 TL olarak ödenen 6 aylık pasaport ücreti 2022 yılında 534,40 TL'ye çıkarken, 1.265,40 TL olan 10 yıllık pasaport ücreti ise 2022 yılında 1.730,30 TL'ye yükseldi.

YENİ VERGİ DÜZENLEMESİ

Yaklaşık 840 bin küçük esnafı aralarında bulunduran mükelleflere yönelik vergi düzenlemesinin uygulanmasına yönelik ayrıntılar belli oldu. Peki, vergi düzenlemesinden kim faydalanır? Vergi düzenlemesinden faydalanmak için ne yapılır?

YENİ VERGİ DÜZENLEMESİ DETAYLARI

Yeni vergi düzenlemesine yönelik uygulamalar belli oldu. Pek çok kişi vergi düzenlemesinin detaylarını merak ediyor. Düzenleme Resmi Gazete’de yayımlandı ve yürürlüğe girdi.

Esnaf vergi istisnası nedir kimler yararlanabilir?

Hazine ve Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığının 7338 sayılı Kanunla getirilen ve 1 Ocak 2021’den itibaren elde edilen kazançlara uygulanmak üzere yürürlüğe giren basit usul mükelleflere ilişkin kazanç istisnasının uygulamasına yönelik açıklama ve örneklerin yer aldığı Gelir Vergisi Genel Tebliği, Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

Buna göre, kendi işinde çalışan ve 2022 yılı için büyükşehirlerde 16 bin lira, diğer yerlerde 10 bin lira kira limitini aşmayan ve yine 2022 yılı alış tutarları 200 bin lirayı, satış tutarları 320 bin lirayı, hizmet niteliğinde iş yapanlarda iş hasılatı 100 bin lirayı aşmayan mükellefler basit usulden faydalaniyor. Basit usulde vergilendirilen mükelleflerin, beyanname verme ile defter tutma yükümlülükleri bulunmuyor. Bu mükelleflerin tevkifat sorumlulukları olmayacak ayrıca teslim ve hizmetleri de KDV’den istisna olacak.

Basit usule tabi olan berber, kuaför, tesisatçı, tuhafiyeci, marangoz, kaportacı, lastikçi, tornacı, çay ocağı işleticisi, bakkal, terzi, tamirci, tak-

sici, dolmuşçu gibi yaklaşık 840 bin küçük esnafın ticari kazançları gelir vergisinden istisna edildi. Bu mükelleflere yapılan ödemeler üzerinden vergi tevkifatı da yapılmayacak.

Basit usulde kazanç istisnasından yararlanacak olan mükellefler, istisna kapsamındaki bu kazançlar için yıllık beyanname vermeyecek ve kira geliri gibi beyana tabi başkaca gelirleri nedeniyle beyanname vermeleri halinde de bu kazançlarını beyannameye dahil etmeyecekler.

Birden fazla motorlu araçla veya birden fazla iş yerinde ticari faaliyette bulunduğu durumlar "kendi işinde bilfiil çalışmak veya bulunmak" şartının ihlali sayılacak ve dolayısıyla basit usulden faydalanılamayacak.

İnternet ve benzeri elektronik ortamlar üzerinden satış yapanlar da basit usulden faydalanabilecek. Basit usule tabi mükelleflerin, aynı faaliyetlerini internet ve benzeri elektronik ortamlarda da sürdürmesi basit usulün şartlarını ihlal sayılmayacak.

YouTuberlar da basit usulden faydalanabilecek.

Sosyal içerik üreticiliği ile mobil cihazlar için uygulama geliştiriciliği faaliyetlerinde bulunan ve bu faaliyetlerinden elde ettiği gelirleri dolayısıyla kazanç istisnasından faydalanan mükelleflerin, bu faaliyetlerde bulunmaları ayrıca basit usul kapsamında yürüttükleri faaliyetlerinin basit usule tabi olmasına engel olmayacak.

PALANDÖKEN, "YENİ VERGİ DÜZENLEMESİ ESNAFIMIZI RAHATLATTI"

14 Ekim 2021 tarihli kanunla 840 bin esnafın basit usulde vergiye tabi olmasının esnafa büyük bir destek olduğunu belirten TESK Genel Başkanı Bendevi Palandöken, "Bu düzenleme ile unutulmaya yüz tutan meslekler başta olmak üzere binlerce esnafımızın işyerinin kapatılmasının önüne geçilmiş oldu. Yine düzenleme ile esnaf olmanın ve işyeri açmak teşvik edici bir etkiye neden oldu. 2013 yılında 693 bine kadar düşen basit usuldeki esnaf

sayısı Mayıs 2022 itibarıyla 840 bini aştı. Basit usuldeki esnafımızın muhasebe kayıtları eskiden olduğu gibi esnaf odalarımızda tutulmaya devam ediliyor. 840 bin esnafın basit usulde vergilendirilmesinde emeği geçen başta Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan olmak üzere, siyasi partilerimize ve tüm maliye bürokrasisine camiamız adına teşekkürlerimizi sunuyorum" diye konuştu.

PALANDÖKEN, "DÜĞÜN SEKTÖRÜNÜN 2022 YILINDAKİ UMUTLARI BÜYÜK"

Bu yıl düğün hazırlığında olan çiftlerin sezon yoğunluğuna yakalanmaması için tavsiyelerde bulunan TESK Genel Başkanı Bendevi Palandöken, "Bu sezon, pandemi koşullarında düğün yapmak istemeyen çiftlerle birlikte son 2 yıldan daha fazla düğün organizasyonunun olacağını ön görüyoruz. Bu yılki yoğunlukla birlikte fotoğrafçı esnafından kuaförlerimize, gelinlikçi esnafımızdan beyaz eşyacıya, sektördeki tüm esnafımız hazır. Piyasalarda yaşanacak bu canlanmadan esnafımız umutlu. Evlenecek çiftlerimiz de ön hazırlıklarını yaparak eksiklerini tamamlamalı" dedi.

"DÜĞÜN SEKTÖRÜNÜN 2022 YILINDAKİ UMUTLARI BÜYÜK"

Ramazan ayının bitmesine sayılı günler kala düğün sezonunun canlanmaya başlayacağını belirten Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu (TESK) Genel Başkanı Bendevi Palandöken, "Pandemi başından bu yana çoğu sektörde durulmalar yaşandı. Organizasyonların ertelenmesi, daha kısıtlı organizasyonların yapılması gibi sebeplerden düğün sektöründe müşteri kayıpları bir hayli arttı. Fotoğrafçılar, düğün salonları, gelinlikçi, çiçekçi, çeyizci, beyaz eşyacı gibi binlerce esnafımız olumsuz etkilendi. Dolayısıyla 2 yıldır yaz sezonları düğün sektörü için verimli geçmedi. Bu yıl Ramazan bitimiyle birlikte düğün sektöründe büyük bir canlılık bekliyoruz. Düğününü ertele-

yenlerle birlikte pandeminin de yavaş yavaş son bulduğu bu yaz piyasalar için de hareketli geçecek. Evlenecek çiftlerimiz ve aileleri sezonda yoğunluktan dolayı mağdur olmamak adına kuyumcudan beyaz eşyacıya, fotoğrafçıdan düğün salonuna tüm hazırlıklarını tamamlamalı" diye belirtti.

"BU YAZ 1 MİLYONA YAKIN ÇİFTİN EVLENECEĞİNİ ÖNGÖRÜYORUZ"

Geçen yıl evlilik verilerine göre bu sezon ciddi oranda artış beklediklerini vurgulayan Palandöken, "2020 yılında 488 bin 335 çift evlenirken, bu sayı geçtiğimiz yıl yüzde 15 artarak 561 bin 710 olarak kayıtlara geçti. Bu yıl ise bu sayının iki katına çıkacağını öngörüyoruz. 1 milyona yakın

çiftimiz bu yaz düğününü yapacaktır. Ancak piyasadaki fiyat artışları çiftlerimizin bütçelerini kısıtlıyor. Günümüz koşullarında ortalama bir düğün yapmanın maliyeti beyaz eşyasından koltuk takımına, düğün salonundan ziynet eşyalarına toplamda 150-200 bin lira gibi seviyelere çıkıyor. Durumun böyle olması evlilik hazırlığında olan çiftlerimizi düğün yapmaktan vazgeçirip sadece nikâh yapma düşüncesi içerisine sokuyor. Hem evlenecek çiftlere hem de esnaftaki hareketliliğe fayda sağlaması için devletimiz piyasa koşullarını baz alarak yeni paketler sunmalı. Bankalar da cüzi faizli ihtiyaç kredileri sunarak vade süresini uzun tutmalı" dedi.

TESK GENEL BAŞKANI BENDEVİ PALAÑDÖKEN AESOB'DA

Sevgili kardeşim
4.4.2022
Antalya ziyaretin Her zaman
olduğu gibi yalın, yorucu,
Tutlu esnaf sanayi Odaları
Böyle sana ve değerli ekipin
Teşekkür ederim. Sağ ve sevgiyle
Her. Selamlar.

Tesk Gen. Başkan
Remzi Palancı
7 mi

Antalya'ya gelen Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu (TESK) Genel Başkanı Bendeve Palandöken'i, AESOB Başkanı Adlıhan Dere Antalya Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği'nde ağırladı.

Antalya Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği'ne ziyarette bulunan Genel Başkan Bendeve Palandöken Birlik şeref defterini imzalayarak; "Antalya Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği'nin bizim için yeri çok özel. Bugün burada çok güzel bir ev sahipliği yaptınız. Antalya'da düzenlediğimiz her etkinlik ve toplantıda AESOB Başkanımız Adlıhan Dere bizlere her türlü desteği sağlıyor. Antalya'yı her ziyaretimde olduğu gibi bugünde kendine yakışanı yaptı. Türkiye Esnaf ve Sanatkarları adına organizasyon konusunda bizi hiçbir zaman yalnız bırakmayan başta değerli çalışma arkadaşım AESOB Başkanımız Dere'ye ve kıymetli ekip arkadaşlarına teşekkür ediyorum. Türkiye'de birçok Birliğimiz var... Fakat bu kadar geniş, dijital ve teknolojik olanaklara sahip, sunum ve toplantıların rahatlıkla yapılabileceği imkanlar bulunduran hiçbir birliğe rastlamadım. Elinizdeki olanakları en güzel şekilde değerlendiriniz. Antalya insanının sıcakkanlılığı ve misafirperverliğini layıkıyla temsil ettiniz. Muazzam bir ekip çalışmasıyla sağladığınız imkan ve hizmetlerden dolayı sizlere teşekkürü borç bilirim." Diyerek sağlamış olduğu destek ve katkılardan dolayı AESOB Başkanı Adlıhan Dere'ye teşekkürlerini ifade etti.

Daha sonra TESK Genel Başkanı Bendeve Palandöken ve AESOB Başkanı Adlıhan Dere; Birliğe bağlı oda başkanları, yönetim ve denetim kurulu üyeleri ile birlikte esnafın yaşamış olduğu sorunlar ve sıkıntılar hakkında toplantı gerçekleştirdi. Merkez ve ilçelerden gelen oda başkanları Antalya esnafının sorunlarını tek tek aktardı. Oda Başkanlarının

taleplerini dinleyen Başkan Bendeve Palandöken her platformda bu sorunları dile getirerek çözüm için elinden geleni yapacağını belirtti. Ve "Yıllardır hizmet ettiğimiz esnaf ve sanatkarlarımızı başarılı bir şekilde temsil etmeye ve sorunlarına çözüm bulmaya çalışıyoruz. Görevimizi şeffaf, idealist ve atılgan bir şekilde yerine getirmemiz çok önemli. Bunu en güzel de Adlıhan Başkan yapıyor. Gerek Ankara'da bakanlarla olan iletişimi gerekse Antalya'nın yüksek bürokrasisi ile kurmuş olduğu diyaloglar sayesinde her türlü yetkili merciler ile bağlantılarını sıkı tutuyor. Girişken davranıyor, projeler üretiyor aynı zamanda sahada da sizleri başarılı bir şekilde temsil ediyor. Adlıhan Başkanı bu özverili çalışmalarından ötürü tebrik ediyor, başarılarının devamını diliyorum." Diye ekledi.

AESOB Başkanı Adlıhan Dere, Antalya esnafının, oda başkanlarının, yönetim ve denetim kurulu üyelerinin yaptığı esnaf ziyaretlerinde, toplantılarda ve oda genel kurullarında kendisine aktardığı esnaf sorunlarını içeren dosyayı rapor halinde TESK Genel Başkanı Bendeve Palandöken'e

teslim etti. Başkan Adlıhan Dere "Sayın genel başkanım Antalya'mıza hoş geldiniz. Öncelikle bugün burada bizlerle bir araya gelerek Birliğimize yapmış olduğunuz bu nazik ziyaretinizden dolayı memnuniyetimi ifade ediyorum. Ayrıca TESK ve Google işbirliği ile yürütülmekte olan 21 ilde başlatılan Restoran ve Kafeler Dijitalleşiyor Projesi'ni ilk Antalya'mızda başlattığınız için ve Antalya'mıza verdiğiniz büyük önemden dolayı şahsım ve Antalya Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliğim adına şükranlarımı sunuyorum. Oda başkanlarımız ile tek tek tanışmak istediniz ve bizleri dinlediniz. Her daim esnaf ve sanatkarlarımızın yanında oldunuz. Göreve geldiğiniz ilk günden bu yana, pandemi döneminde de gerek Cumhurbaşkanımıza, Bakanlarımıza gerekse yazılı ve görsel basında, ulusal kanalları gezerek Türk esnafının sorunlarını dile getirdiniz. Esnafın gözü kulağı oldunuz." Diyerek her zaman esnaf ve sanatkarların yanında olarak desteklerini esirgemediği için, esnafın hak ve menfaatlerini koruduğu için Başkan Bendeve Palandöken'e teşekkürlerini iletti ve plaket takdim etti.

PALANDÖKEN, "ZİNCİRLER PİYASA FİYATLARIYLA HAMUR GİBİ OYNUYOR"

Zincir marketlerin hem esnafın kazancını hem piyasa fiyatlarını alt üst ettiğini vurgulayan TESK Genel Başkanı Bendeve Palandöken, "Perakende Yasası için çok geç kalındı. İğneden ipliğe, aküden beyaz eşyaya, kıyafetten masaya satmadıkları ürün kalmayan zincir marketler hem piyasa fiyatlarını hem de esnafın kazancını alt üst ediyor. Bir gecede bir ürün grubuna bile anlaşılarak zam yapmalarıyla tüm piyasa fiyatlarıyla hamur gibi oynuyorlar. Zincir marketlere kural getirilerek sattıkları üründen açık kaldıkları saat ve günlere kadar acilen düzenleme yapılmalı. Bu konuda Ticaret Bakanlığı çalışmasını zaman kaybetmeden bitirerek TBMM'den kısa sürede çıkarılması sağlanmalı. Çünkü perakende yasasındaki kurallar işlemiş olsa bu fiyat hareketliliği durur" dedi.

"PİYASADAKİ FİYAT BİRLİĞİ ZAMAN KAYBEDİLMEYEN SAĞLANMALI"

Ülke genelinde çok aşırı yerel ve ulusal zincir market olduğunun altını çizen Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu (TESK) Genel Başkanı Bendeve Palandöken, "Gıda fiyatları başta olmak üzere birçok ürün grubunda fiyatların dengesini bozan en önemli aktörlerden biri zincir marketler. Her köşe başında yan yana açıldıkları yetmezmiş gibi 'mini' konseptle daha küçük şubelerini de her sokağa açmaya devam ediyorlar. Haftanın 7 günü sabah erkenden akşam geç saate kadar açıklar ve satmadıkları hiçbir ürün yok. Bir esnaf aynı dükkânda hem kıyafet hem beyaz eşya satabilir mi?

Zincir marketler ayakkabıdan kaleme, yazlık şişme ürünlerden televizyona aklınıza gelen her gıda ve malzemeyi satıyorlar. Anlaşılarak bir gecede kimi ürün gruplarına aynı şekilde zam ya da indirim yaparak piyasadaki tüm fiyatlarla hamur gibi oynuyorlar" şeklinde belirtti.

"ESNAFIN TEK UMUDU PERAKENDE YASASI"

Perakende yasasının çıkarılmasında geç kalındığını ve artık daha fazla vakit kaybedilmeden zincir marketlere düzenleme yapılması gerektiğini belirten Palandöken, "Yıllardır esnaf Perakende Yasası'nda zincir marketlere bir düzenleme getirilmesi için bekliyor. Bu konuda artık geç kalınıyor. Piyasadaki aktör sayısı çoğalırsa bu fiyatlar böyle olmaz. Vatandaşın fiyatların ucuzlaması ile rahatlaması için hükümet tarafından alınan tedbirler bu zincirlerde işe yaramıyor. Perakende yasasındaki kurallar işlemiş olsa bu fiyat hareketliliği durur. Tüm ürünlerde fiyat birliği için şehrin dokusunu bozmadan oradaki esnafı da tedirgin etmeden bir düzenleme yapılmalı. Zincirler eve bir tane limon almanız gerekirken bir file almanıza neden olup israfı da yol açıyorlar. En önemlisi bazı ürünlerin yanında indirimli diye tuzak ürünler koyarak satış yapıyorlar. Perakende Yasası bir an önce çıkarılarak bu olumsuz gidişata dur denilmeli. Esnaf olmazsa ticaret olmaz, rekabet olmaz. Fiyatlara istikrar gelmesi ve rekabet ortamının oluşması için mutlaka perakende yasası çıkarılmalıdır. Bu konuda Ticaret Bakanlığı çalışmalarını kısa sürede bitirmelidir. Artan enflasyonun düşmesinin tek yolu kuralsızlığın düzeltilmesi ile olur" diye konuştu.

PALANDÖKEN, "ESNAFA ÖZEL ELEKTRİK TARİFESİ OLMALI"

Elektrikte esnafa özel faturalandırma sistemi çıkarılmasını ve 'esnaf tarifiyesi' olmasını talep eden TESK Genel Başkanı Bendevi Palandöken, "Esnafımızın kazancını büyük oranda düşüren elektrik faturalarında, esnaf ticarethane statüsünden özel statüye geçirilerek faturalarda indirim sağlanmalı. Çünkü kademeli tarifiede esnafımızın faturası düşmek yerine her ay daha fazla arttı. Yaz mevsimiyle dolapların, klimaların daha fazla çalışacağı da göz önünde bulundurularak esnafımıza özel bir fiyatlandırma ile 'esnaf tarifiyesi' çıkarılmalı" dedi.

"ESNAF FATURASINI TİCARETHANE DEĞİL ÖZEL TARİFEDEN ÖDEMELİ"

Esnaf ve sanatkârlar için elektrik faturalarında özel bir tarife gerektiğinin altını çizen Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK) Genel Başkanı Bendevi Palandöken, "Esnafımızın en önemli gider kalemlerinden birisi elektrik faturaları. 1 Mart'tan itibaren uygulamaya geçirilen 900 Kwh sınır ile kademeli tarifenin yansımaları esnaf nezdinde olumlu olmadı. Fırınları, dolapları, buzlukları, reyonları, klimaları, ta-

belaları, pervaneleri, ütöleri, berber ve kuaförlerin kullandığı cihazlar ile daha yüzlerce farklı meslekte kullanılan elektrikli cihazlar esnaf ve sanatkârlarımızın olmazsa olmazı. Şimdi yaz gelirirken dondurma bile satmaktan vazgeçen bakkal esnafımız, serinletici pervanelerini çalıştırmayan kafe restoran işletmecilerimiz gibi birçok farklı sektörde esnafımız bu elektrik faturalarından mustarip. Esnafımız ticarethane statüsünden çıkarılarak özel tarife uygulanmalı. Yalnızca esnafa özel, vergilerin kaldırıldığı bir elektrik faturası maliyetleri düşüreceğinden esnafın sattığı ürün

fiyatlarına da olumlu yansır" şeklinde vurguladı.

"NAKLİYECİ VE ÜRETİCİ DESTEKLENMELİ"

Her geçen gün artan enflasyonun düşmesi için yapılması gerekenin nakliyeciler için ticari akaryakıt, üretici için ucuz akaryakıt ve gübre verilmesi olduğunu anlatan Palandöken, "Üretici ne kadar ucuza ürünü mal ederse piyasaya o kadar olumlu yansımaları olur. Bugün üreticinin istediği sulamada indirimli elektrik, tarımda indirimli gübre ve akaryakıt. Aynı zamanda bu ürünlere halkın daha ucuza ulaşması için de ulaştırmada ticari akaryakıt ve esnaf için esnaf tarifiyesinde elektrik uygulaması olacaktır. Bunlar sağlanırsa enflasyon da düşer, halkın alım gücü de artar. Piyasalara rahatlatma gelirken kalıcı bir çözüm bulunmuş olur" diye konuştu.

PALANDÖKEN, “BU EĞİTİMLER ESNAFIMIZ İÇİN BÜYÜK BİR FIRSAT”

Esnaf ve sanatkâra özel katılım belgeli sigorta ve risk eğitimlerinin tam gaz devam ettiğini ve bu eğitimleri esnaf ve sanatkarın iyi değerlendirmesi gerektiğinin altını çizen TESK Genel Başkanı Bendevi Palandöken, “Esnafın Sigorta Bilincini Güçlendirme eğitimleri tam gaz devam ediyor. İkinci grubun eğitimlerinin verildiği bu hafta Axa Sigorta, Aveon Global Sigorta, Kadın Sigortacılar Derneği kurumları tarafından önemli konular ele alınacak. Ücretsiz ve katılım belgeli eğitimlere esnafımız mutlaka zaman ayırmalı. Çünkü bu eğitimler fırsattır,

kaçıran pişman olur” dedi.

“HALEN KATILMAYAN ESNAFIMIZ BİR AN ÖNCE KAYIT YAPTIRMALI”

Sigorta bilincini güçlendirmek için verilen eğitim konularının her hafta değiştiğini ve esnafa büyük fayda sağlayacağını vurgulayan Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu (TESK) Genel Başkanı Bendevi Palandöken, “Yılsonuna kadar sürecektek olan konfederasyonumuz, DMW Uluslararası Diplomatlar Birliği ve Türkiye Sigorta Birliği işbirliğimiz kapsamında verilen sigorta ve risk eğitimlerinde ilk grup belgelerini al-

mıştı. İkinci grubun eğitimleri devam ederken eğitim veren kurumların sayısı da, eğitim konularının içeriği de artmaya devam ediyor. Sigorta ruhsatını alarak sektöre hızlı bir giriş yapan Aveon Global Sigorta da bu hafta eğitim veren kurumlar arasında yerini alacak. Sigorta poliçelerinden siber güvenliğe, risklerden yapılacak işlemlere her konuda esnafımız bu projeden çok eğitici şekilde verim alıyor. Halen katılmayan esnafımız uluslararası katılım belgeli bu eğitimlere <https://www.ifhaber.com/esib-egitimi/> linkten kayıt yaptırarak zaman ayırmalı. Son pişmanlık fayda etmez” diye belirtti.

PALANDÖKEN, “KENDİNİ GELİŞTİRMEK İSTEYEN ESNAF EĞİTİME KOŞMALI”

Yalnızca esnafa özel ücretsiz ve katılım belgeli sigorta ve risk eğitimlerinin Mayıs programının da belli olduğunu bildiren TESK Genel Başkanı Bendeve Palandöken, “Tüm

esnafımızın risklerini bilmesi ve kendini geliştirmesi için her ay düzenli olarak ücretsiz verilen sigorta ve risk bilinci eğitim programlarına katılmaya davet ediyorum. Kendini geliştirmek ve risklerden uzaklaşmak isteyen her

esnafımız genelge ile tüm teşkilatımıza duyurduğumuz bu eğitimlere katılmalı ve bu fırsatı iyi değerlendirmeli. Ücretsiz ve katılım belgeli olan bu eğitimlere hala kayıt olmayan esnafımız bu eğitimlere koşarak katılmalı ve mutlaka faydalanmalı” dedi.

“-SİGORTA VE RİSK BİLİNCİ ESNAF GARANTİ ALTINA ALIR”

Mayıs ayı programında da sigorta ile ilgili çeşitli konuların ele alınacağını belirten Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu (TESK) Genel Başkanı Bendeve Palandöken, “Konfederasyonumuz, DMW Uluslararası Diplomatlar Birliği ve Türkiye Sigorta Birliği işbirliğimiz ile birlikte esnafa verilen sigorta ve risk bilinci eğitimleri devam ediyor. Mayıs ayında AXA, DASK, HDI, Türkiye Sigorta, Quick Sigorta ve TSEV kurumlarından eğitimci ile çeşitli konular ve soru cevaplar, dikkat edilecek hususlar hakkında verimli bir online eğitim daha olacak. Halen katılmayan esnafımız <https://www.ifhaber.com/esib-egitimi/> linkten kayıt oluşturarak ücretsiz ve uluslararası katılım belgeli bu eğitimden faydalanmalı. Yılsonuna kadar sürecek bu eğitimler kendini geliştirmek isteyen esnaf için biçilmiş kaftan” diye belirtti.

RESTORAN VE KAFELER DİJİTALLEŞİYOR!

Covid-19'dan en fazla olumsuz etkilenen sektörler arasında yeme-içme sektörü ilk sıralarda yer alıyor. Bu gerçekten yola çıkan Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu (TESK), Google desteği ile bir kapasite geliştirme projesi başlattı. RESTORAN ve KAFELER DİJİTALLEŞİYOR adlı proje ile restoran, kafe işletme sahiplerinin ve çalışanlarının dijital pazarlama becerilerinin yüz yüze eğitimler, webinarlar ve online eğitimler ile geliştirilmesi amaçlanıyor. Proje kapsamında önümüzdeki iki yıl içerisinde 20 bin restoran ve kafenin dijital güçlendirme eğitimlerinden faydalanması hedefleniyor.

RESTORAN VE KAFELER İNTERNETTEKİ MÜŞTERİ YORUMLARINI NASIL YÖNETMELİ?

Müşteri yorumlarını, hem restoranınız veya kafeniz hakkında müşterilerinizin internette paylaştığı düşüncelerdir. Bu yorumlar, hakkınızdaki olumlu ve olumsuz görüşlerin kulaktan kulağa yayılma yöntemidir. Restoran veya kafeni-

zin potansiyel müşterileri, aldığınız yorumları okuyarak işletmenizin sunduğu ürün ve hizmetler hakkında bilgi edinmeye çalışırlar. Bu yüzden işletmeniz hakkında yapılan müşteri yorumları yeni müşteriler kazanmak için çok önemlidir.

Olumlu ya da olumsuz olsun tüm müşteri yorumlarının cevaplanması

gerekir. Müşteri yorumlarını cevaplarlarken dikkat etmeniz gereken bazı hususlar şunlardır:

Mutlaka Teşekkür Edin

Yorum olumlu ya da olumsuz olsun, müşterilerinize restoranınızı ziyaret ettikleri için her zaman teşekkür edin. Müşteri sizi tercih ettiği için minnet

duyduğunuzu göstermek, işletmenizin sunduğu konukseverliği vurgular. Bu, ev sahibinin, eve gelen konuklara kapıdan çıkarken teşekkür etmesine benzer.

Müşterilerin Sesine Kulak Verin

Çoğu zaman, yorum yazan müşteriler seslerinin duyulduğunu bilmek ister. Bu yüzden müşterilerinizin seslerine kulak verin ve tüm yorumları yanıtlayın. Yanıtınızın içinde, olumlu ya da olumsuz, size gönderilen görüşten bahsetmek ve alıntı yapmak, insanların size anlatmak istediklerini önemseyişinizi ve paylaşmak istediklerine gerçekten kulak verdiğinizi gösterir.

Saygılı Olun

Müşterinizin hoşlanmadığı şeyler için özür dileyin ve bunun alışılmadık bir durum olduğunu belirtin. Bu sayede potansiyel müşterileriniz, bu olumsuzluğun bir kerelik yaşandığını, restoranınızı ya da kafenizi temsil etmediğini düşünürler.

Sıcakkanlı Olun

Profesyonel ve saygılı olmak robot gibi görünmenizi gerektirmez. Olduğunuz gibi, cana yakın ve açık olmaktan korkmayın. Müşterilerinize kendi kişiliğinizin olumlu yönlerini gösterin.

aracıdır. Eğer bir akıllı telefonunuz ve internet bağlantınız varsa hemen başlayabilirsiniz.

Restoran ve Kafeler için İnternetin 3 Temel Faydası

1. Görünürlük

İnsanlar artık tabelalara ve broşürlere değil, akıllı telefonlarına bakıyor. Sadece dükkanınızın önünden geçenlerin değil, yaşadığınız bölgedeki tüm insanların tercih ettiği bir işletme olmak istiyorsanız, onlara internetten ulaşabilirsiniz. İnternet görünürlüğünüzü artırır. .

2. Kulaktan Kulağa Pazarlama

Müşterileriniz internette işletmeniz ile ilgili iyi bir yorum bırakırsa, birçok internet kullanıcısı bunu görür. İşletmenizin hizmeti ve yemeklerinin internet üzerinden kulaktan kulağa yayılması tanınırlığınızı ve işlerinizi arttıracaktır.

3. Uygun Maliyetli Reklam

İnternette reklam vermek, gazete dergi, tv ile karşılaştırıldığında son derece uygun maliyetlidir. 10 TL'ye bile Google'da ya da sosyal medyada reklam verebilirsiniz. Eğer doğru bir reklam kampanyası planlarsanız, küçük bütçelerle bile yeni müşteriler kazanabilirsiniz.

Müşterilerinizi Davet Edin

Yorumları ne yönde olursa olsun, müşterilerinizi tekrar davet etmeyi unutmayın. İlk kez gelen müşterilerin tekrar gelmesini sağlamanın en iyi yolu budur. Olumsuz yorumda bulunan bir müşteriye, bir dahaki gelişinde ya da siparişinde bir ikramda bulunmayı vaad etmek de oldukça güçlü bir pazarlama taktiğidir. Bunu, dükkanınızdaki yemeğinden memnun olmayan bir müşteriye tatlı ikram etmek gibi düşünün.

Restoran ve Kafeler için İnternetin 3 Faydası

İnternet yeni müşteriler ulaşmak ve cironuzu artırmak için günümüzün en etkili pazarlama aracıdır. Bu sitede Google ve Sosyal Medya'da işiniz için kullanabileceğiniz ipuçları paylaşıyoruz. İşte ilk ipucu: Gözünüzde büyütmeyin. İnternet herkesin kolaylıkla öğrenebileceği bir pazarlama

TŞOF'un AB PROJESİ TAMAMLANDI

Covid-19'dan en fazla olumsuz etkilenen sektörler arasında yeme-içme sektörü ilk sıralarda yer alıyor. Bu gerçekten yola çıkan Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu (TESK), Google desteği ile bir kapasite geliştirme projesi başlattı. RESTORAN ve KAFELER DİJİTALLEŞİYOR adlı proje ile restoran, kafe işletme sahiplerinin ve çalışanlarının dijital pazarlama becerilerinin yüz yüze eğitimler, webinarlar ve online eğitimler ile geliştirilmesi amaçlanıyor. Proje kapsamında önümüzdeki iki yıl içerisinde 20 bin restoran ve kafenin dijital güçlendirme eğitimlerinden faydalanması hedefleniyor.

Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu tarafından Erasmus+ Programı Mesleki Eğitim için Stratejik Ortaklıklar (KA202) faaliyeti kapsamında 2019 yılı Teklif Çağrısı Döneminde sunulan 2019-1-TR01-KA202-074813 numaralı "Increasing of Vocational Competences of Commercial Vehicle Drivers - Ticari Araç Sürücülerinin Mesleki Yeterliliklerinin Artırılması" başlıklı proje (kısaca adı VOCOFDRIVERS Projesi) 1 Aralık 2019-31 Mayıs 2022 tarihleri arasında uygulanmış ve ba-

şarıyla tamamlanmıştır.

Projenin lideri Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu, ortakları ise MEB Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü, Tüm Eğitim Dernekleri Federasyonu (TÜMEDEF), İtalya'dan Training 2000 psc (mesleki eğitim merkezi) ve CNA Associazione Provinciale di Pesaro e Urbino (meslek örgütü), İspanya'dan PONS Seguridad Vial (kar amacı gütmeyen yol güvenliği ile ilgili bir firma) ve Almanya'dan IBF (SRC eğitim merkezi) dir. Projenin iştirakçisi ise SUP-

SI (University of Applied Sciences of Southern Switzerland) ise İsviçre'de kurulu bulunan bir teknoloji üniversitesidir. Proje ortakları ulaştırma ve mesleki eğitim konusuyla doğrudan ilgili kurum/kuruluşlar olup, bilgi ve deneyimlerini bir araya getirerek başarılı bir projenin ortaya çıkmasına katkı vermişlerdir.

Proje fikri, yolcu taşımacılığı konusundaki AB ülkelerindeki uygulamaları belirleme, şoför eğitiminde yenilikçi metot ve teknikleri tespit etme, hızla dijitalleşen dünyaya şoförlerin ve şoför eğitimi ile ilgilinen kişi ve kuruluşların da uyum sağlamasına destek olma ihtiyacından doğmuştur.

Bu doğrultuda projenin amacı; karayolu taşımacılığı sektöründe istihdam edilen şoförlerin eğitim ve sınavlarında dijital teknolojiler kullanılarak transfer edilebilir mesleki bilgi, beceri ve yetkinliklere sahip olmalarının sağlanması, bu sektördeki mesleki eğitim-öğretim sağlayıcılar ile diğer sosyal tarafların uluslararası çalışma kapasitelerinin ve iletişim ağlarının güçlendirilmesidir.

Proje Covid 19 pandemisi nedeniyle 6 aylık bir uzatma almış ve 2,5 yılda tamamlanmıştır. Pandemi koşulla-

rına rağmen proje teklifinde verilen hedeflere ulaşılmıştır. Projenin yürütülmesi ile ilgili faaliyetler 5 farklı ülkede gerçekleştirildiği için genellikle online olarak gerçekleştirilmektedir. 2,5 yıllık sürede proje çalışma grubu tarafından 10 skype toplantısı, 5 de yüz yüze ulus ötesi proje toplantısı yapılmıştır. Diğer ortak ülkelerde yapılan ulusötesi proje toplantıları sırasında bazı sürücü ve SRC eğitim merkezleri ziyaret edilmiş ve bu kuruluşların eğitim ve sınav uygulamaları değerlendirilmiştir.

Projenin tanıtımı ve yaygınlaştırılması (proje web sitesi-(<https://vocofdrivers.tsof.org.tr>), facebook hesabı (vocofdrivers), proje broşürü, haber bültenleri, her bir ortak ülkede yapılan bilgilendirme toplantıları vb. etkinlikler ile) ile projenin kalitesinin izlenmesi çalışmaları (ara ve final rapor, iç ilerleme raporları, anketler ve geri bildirim formları, vb. araçlar ile) gerçekleştirilmiştir.

Projede öngörülen ve gerçekleştirilen fikri çıktılar ise aşağıda kısaca özetlenmiştir. Söz konusu çıktılara proje web sitesinden ulaşılması mümkündür. Proje web sitesi İngilizce ve proje ortağı olan ülkelerin dillerinde (Türkçe, Almanca, İtalyanca ve İspanyolca) hazırlanmış olup, bu çıktılara 5 dilde ulaşmak mümkündür.

- Ortak ülkelerdeki yolcu taşımacılığı (özellikle şehir içi yolcu taşımacılığı) yapan şoförlerin tabi olduğu mevzuat, meslek standartları ve yeterlilikler, eğitim, sınav ve belgelendirmeleri, eğitimlerinde e-öğrenme ve dijital materyallerin rolü, istihdam durumları, vb. konular ile eğitimden beklentilerini içeren bir araştırma raporu hazırlanmıştır. (<http://vocofdrivers.tsof.org.tr/fc-1-mevcut-durum-ve-profil-analizi/>)
- Projenin tarafları ile birlikte yolcu taşımacılığı yapan şoförlerin sahip olması gereken ortak bilgi, beceri ve yetkinlikleri içeren bir mes-

leki yeterlilik haritası ve bu tablo esas alınarak da ortak eğitim programı hazırlanmıştır. (<http://vocofdrivers.tsof.org.tr/fc-2-yeterlilik-ve-egitim-yol-haritasi/>)

- Bu eğitim programı çerçevesinde 7 alan, 14 modül ve 18 ünite de inter aktif öğrenmeyi teşvik edecek görsel ve videolar ile desteklenmiş dijital eğitim/test materyalleri oluşturulmuş ve proje web sitesi üzerinden herhangi bir sınırlama olmaksızın yayınlanarak, herkesin ulaşması sağlanmıştır. (<http://vocofdrivers.tsof.org.tr/ioers-tr/>)

- Oluşturulan eğitim programı ve e materyaller ortak ülkelerde şehir içinde yolcu taşımacılığı yapan şoförler ve onların eğiticileri üzerinde test edilmiş ve ardından ulusal ve ortak pilot eğitimler değerlendirme raporları hazırlanmıştır. Proje çıktıları hedef gruplar tarafından son derece olumlu karşılanmış ve yüksek beğeni toplamıştır. Pilot eğitimler ile ilgili çalışmaların tümünü içeren bir Eğitim Planı (genel bilgilendirme, eğitim metodolojisi, inter aktif eğitim materyalleri çerçeveleri, test metodolojisi, eğitimlerin değerlendirmesi ve inter aktif e eğitim materyallerinin geliştirilmesinde kullanılan h5p platformunun kullanım kılavuzu) da hazırlanarak

web sitesine konulmuştur. (<http://vocofdrivers.tsof.org.tr/fc-4-egitim-programinin-test-edilmesi/>)

Projenin son faaliyeti olan Final Konferansı, 12 Mayıs 2022 Perşembe günü Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonunun konferans salonunda gerçekleştirilmiş ve böylece projenin çalışmaları tamamlanmıştır. Konferansa ortak ülkelerin temsilcileri ile Türkiye'de ulaştırma ve şoför eğitimi konularında hizmet sunan kamu ve özel kurum ve kuruluş temsilcileri (MEB, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı, TESK, TOBB, TÜSEKON, MESLEKDER-TÜMEDER, KUTEM, AESOB, Ankara Umum Otomobilciler ve Şoförler Esnaf Odası, Ankara Umum Servis Aracı İşletmecileri Odası, Ankara Özel Halk Otobüsçüler Esnaf Odası ve Ankara Minibüsçüler Esnaf Odası temsilcileri ile şoförler ve şoför eğitmenleri ve basın mensupları katılmıştır. Proje çıktılarının paylaşıldığı konferans başarıyla tamamlanmış ve katılımcılardan olumlu geri bildirimler alınmıştır.

SESOB YÖNETİMİNDEN VALİ VE BELEDİYE BAŞKANINA ZİYARET ESNAFIMIZA HEP BİRLİKTE HİZMET EDECEĞİZ

Sivas Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği Başkanı Hakan Demirgil, yönetim ve denetim kurulu üyeleriyle birlikte Sivas Valisi Dr. Yılmaz Şimşek ile Belediye Başkanı Av. Hilmi Bilgini makamlarında ziyaret etti.

Geçtiğimiz ay içerisinde yapılan genel kurul sonrasında oyların çoğunluğunu alarak Sivas Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği Başkanlığını kazanan Hakan Demirgil, ilk yönetim toplantısını gerçekleştirdikten sonra Valilik ve Belediye Başkanlığına ziyarette bulundu. Sivas'a yeni atanan Vali Dr. Yılmaz Şimşek'i makamında ziyaret eden

Sesob Başkanı Hakan Demirgil ve beraberindekiler, Belediye Başkanı Av. Hilmi Bilgine ziyarette bulundu.

Yapılan ziyaretler sonrasında açıklamalarda bulunan Sivas Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği Başkanı Hakan Demirgil, esnaf teşkilatının büyük bir aile olduğunu ifade ederek, seçimlerin tamamlanmasının ardından hep birlikte esnaf ve sanatkarlara hizmet edeceklerini söyledi. Esnafa hizmet için bu göreve ekibiyle

birlikte talip olduğunu ifade eden Sesob Başkanı Hakan Demirgil, "12 yılı aşkın bir süredir esnaf teşkilatının içerisindeyim. Yeni bir vizyon ve yeni bir ekiple 4 yıllık süreç içerisinde esnafımıza hizmet edeceğiz. Esnaf ve sanatkarlarımızın sorun ve sıkıntılarıyla yakından ilgileneceğiz.

Öncelikle esnaflarımız için Esnaf Vakfımızı faaliyete geçireceğim. Projelerden faydalanmak için Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliğimiz bünyesinde proje merkezini oluşturacağız. Bizler esnaf teşkilatının mensupları olarak kutsal bir görevi üstleniyoruz. Bizim vizyonumuz hep birlikte büyük hedeflere yürümektir. Bu doğrultuda ekip arkadaşlarımızla birlikte esnafımızın, şehrimizin ve ülkemizin kalkınması için gayret göstereceğiz. Esnaf ve sanatkarlarımızın sorun ve sıkıntılarıyla yakından ilgileneceğiz. Bu yolda tüm esnaf ve sanatkarımızı kucaklayarak, birlik ve beraberliğimizi tesis ederek, esnafımızın sıkıntılarını ilgili mercilere aktararak esnafımızın sesi olacağız. Sorun ve sıkıntısı olan esnafımızın yerel ve yasal sorunlarının çözümü için gayret göstereceğiz. İnşallah oda başkanlarımız ve yönetim kurulu üyelerinin destekleriyle birlik ve beraberliğinin tesis edildiği yeni bir döneme hep birlikte başlangıç yapıyoruz. Seçim sürecinde desteğini esirgemeyen oda başkanlarımıza, yönetim kurulu üyelerine ve emek veren herkese teşekkür ediyorum" dedi. Sivas Esob Başkanı Hakan Demirgil, ziyaretlerde esnafın karşılaştıkları sorunlara da değindiklerini dile getirerek, esnaf teşkilatına destek ve katkılarından dolayı Vali Dr. Yılmaz Şimşek ve Belediye Başkanı Av. Hilmi Bilgine de teşekkür etti.

Sahne Sanatları Odasından BÜYÜK ADIM

Sahne Sanatçıları Odası 48 Başlıkta TİYATRO da Meslek Tanımı ve standartları istemini İstanbul Esnaf ve sanatkarları Odaları Birlik Başkanlığı'na (İSTESOB) Gönderdi. Birlik yazıyı bekletmeden TESK'e Gönderdi.

İstanbul Sahne Perde Film Eğlence Yerleri Esnaf ve Sanatkarlar Odası sahne sanatlarında sürdürdüğü meslek tanımı çalışmalarında tiyatro da 48 başlıkta meslek tanımı ve Standartları talebini İstanbul Esnaf ve Sanatkarları Birlik Başkanlığı'na (İSTE-SOB) gönderdi. Birlik bekletmeden

TESK | Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonuna yolladı.

İstanbul Sahne Perde Film Eğlence Yerleri Esnaf ve Sanatkarlar Odası Bakanı Terlan Kaya konuyla ilgili yaptığı açıklamada; Göreve geldiğimizde Anayasamızın 64. Maddesinin uygulama kanunlarının olmadığını gördük. Nedenleri üzerine yaptığımız incelemede sahne sanatçılarımızın meslek tanımlarının olmadığını gördük. Meslek tanımları olmayınca kamu önünde yok hükmündeler bu nedenle hemen çalışmalara başladık çünkü sanat üzerine kurulu tek ihtisas meslek odasıyız. Yasalarımız bu görevi meslek odalarına vermiş,

ülkemdeki sanatkar ve sanatçılarımızın sorumluluğu omuzlarımızda, bu bilinçle tiyatroya ömür vermiş ustalardan oluşan çalışma gruplarımızla bir taslak oluşturuldu şu an tartışılacak sonuca ulaştırılabilecek bir metin var elimizde.

18 Nisan 2022 tarihli aylık olağan yönetim kurulu toplantımızda artık yola çıkılması ile ilgili kararı oy birliği ile aldık. Bir oyunun sahnelenmesinde, yapımcıdan gişe görevlisine kadarki süreçte görev alan ve tiyatronun ayrılmaz parçası olan 48 başlıkta sanatkarların meslek tanımlarının yapılması talebimizi açtık. 18 Nisan 2022 de resmi yazımızı üst birliğimiz istesob a ilettik birlik yetkililerimiz bekletmeden Konfederasyona gönderdi. İlgilerinden dolayı çok teşekkür ederiz

Bu arada Ustalara bir çağrım var, sürece dahil olun! Emeği geçen tüm arkadaşlarıma çok teşekkür ederim.

DEPOZİTO YÖNETİM SİSTEMİ

Ulusal ölçekte Depozito Yönetim Sisteminin kurulması ve işletilmesine yönelik genel ilke ve esasları belirleyerek sürdürülebilir bir sistem oluşturulması amacıyla 2020 yılı sonunda Türkiye Çevre Ajansı kurularak çalışmalara başlanmıştır.

Depozito yönetim sistemi uygulamalarına yönelik olarak mevzuat düzenlemelerinin ilk aşaması 26 Haziran 2021 tarihinde yayımlanan Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği ile gerçekleştirilmiştir. Bahse konu Yönetmelikle, depozito yönetim sisteminin uygulanmasına ilişkin usul ve esasların Türkiye Çevre Ajansı

tarafından belirleneceği ve Ajansın “depozito sistem yöneticisi” olarak faaliyet göstereceği belirtilmiş; Zorunlu Depozito Yönetim Sistemi uygulamalarına 1/1/2022 tarihinden itibaren başlanması esas düzenlenmiş; depozito yönetim sistemine yönelik değerlendirme ve düzenlemelerin Türkiye Çevre Ajansı tarafından yapılacağı belirtilmiştir.

Türkiye Çevre Ajansı tarafından, 2021 yılı itibarıyla depozito yönetim sistemi uygulamalarına ilişkin altyapı hazırlıkları sürdürülmekte olup; depozito uygulamalarına yönelik kamuoyunda farkındalık ve bilinç oluşturma tanıtım çalışmalarının gerçekleştirilmesi, depozito yönetim sistemi uygulamaları altyapısının oluşturulması aşamasında ulusal/yerel özellikler dikkate alınarak idari hususların belirlenmesi ve yine ulusal/yerel özellikler dikkate alınarak teknik düzenlemeler yapılması hususlarında çalışmalar yürütülmektedir.

Bu kapsamda;

- Zorunlu depozito yönetim sisteminin kapsamına ve kapsamın uygulanmasına,
- Kayıt işlemlerine ve kayıt prosedürüne,
- Kapsama alınan ambalajlar ile bu ambalajların veya etiketinin üzerinde yer alacak işaretlemelerin ve barkodun sağlanması gerekli özelliklere,
- Sistemin mali hususlarına,
- Sistemin genel ilke ve esaslarına,
- Sistem içerisindeki izin/onay ve yetkilendirme süreçlerine,

ilişkin hususlar başta olmak üzere sistemin kurulum ve işletilmesine yönelik tüm hususlar Ajans tarafından belirlenecek düzenlemeler doğrultusunda yürütülecektir.

Ülkemizde tek kullanımlık ambalajlara yönelik zorunlu depozito uygulamasına geçiş 2872 sayılı Çevre Kanunu ile düzenlenmiş olup, bu kapsamda

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının belirleyeceği ambalajlar ve ürünler için depozito uygulamasının 1/1/2022 tarihinden itibaren zorunlu tutulacağı hükme bağlanmıştır.

Bu çerçevede zorunlu depozito yönetim sisteminin genel ilkelerine ilişkin esaslar ile kapsamına ve kapsama alınan ambalajların sağlanması gereken kriterlere ilişkin esasları belirlemek amacıyla Bakanlıkça taslak düzenlemeler hazırlanmış olup henüz resmi olarak yayımlanmamıştır.

Depozito Yönetim Sistemi, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca belirlenen ve belirli bir depozito bedeli alınarak piyasaya sürülen ürünlerin tüketilmesi/kullanılması sonrasında iade alınması ve depozito bedelinin geri ödenmesine dayalı bir sistemdir.

Depozito uygulaması, ürünlerin tüketimleri/kullanımları sonucunda atık haline gelmeden geri toplanıp tekrar hammadde olarak üretime kazandırılmasını öngören döngüsel ekonomi ilkesini esas almaktadır.

Dünya üzerinde tek kullanımlık am-

balajlara yönelik uygulanan depozito sistemleri incelediğinde en yaygın olarak içecek ambalajları için uygulandığı görülmektedir. İçecek ambalajları gündelik hayatta kullanımları çok yaygın olan, çok hızlı atığa dönüşen ve yaygın çevre kirliliği oluşturan bir grup olup atıklarının kontrol altına alınmasını sağlayacak sistemi oluşturmak oldukça önemlidir.

Ülkemizde de, insani tüketim amaçlı içeceklerin piyasaya sürülmesinde kullanılan cam, polietilen tereftalat (PET) türünde plastik ve alüminyum türünde metal malzemeden yapılmış olan 0,1 L ile 3 L arasındaki tek kullanımlık satış ambalajlarının Zorunlu Depozito Yönetim Sistemi kapsamına alınması öncelikli olarak planlanmakta olup kapsama dahil edilecek ürünler ve ambalajlar Ajans tarafından çıkarılacak bir düzenleme ile ayrıca yayımlanacaktır.

Bu sistem, kapsamda yer alacak ambalajları piyasaya süren işletmeleri, bu ambalajların satış noktalarını (otel, restoran, kafeterya vb. yerler dahil), tüketicileri, boş ambalajların toplandığı /depolandığı/taşındığı/ doğrulandığı/geri dönüştürüldüğü noktaları /araçları/merkezleri/tesisleri kapsayacak ve kapalı bir sistem döngüsünde yönetecektir.

ESNAF VE SANATKAR MESLEK KURULUŞU ŞİRKETİNİN TÜRÜNÜ DEĞİŞTİRME*

1. GİRİŞ

Son yıllarda şirketler, ekonomik ve hukuki nedenler başta olmak üzere diğer pek çok faktörün de etkisiyle yeniden yapılanma olarak ifade edilen ekonomik ve hukuki yapılanma değişikliklerine gitmektedirler³. Şirketlerinin yeniden yapılandırma ya da yapı değişikliği kapsamında sıklıkla başvurdukları uygulamalardan birisi de tür değiştirmedir. Tür değiştirme, şirketin hukukî ve ekonomik bütünlüğü bozulmadan, tasfiye edilmeksizin başka bir şirket türüne dönüştürülmesidir.

Bu yönüyle, esnaf ve sanatkarlar odası, birlik, federasyon ve Konfederasyon iştiraki olan anonim ile limited şirketlerin de tür değiştirmesi mümkündür. Örneğin, başlangıçta limited şirket statüsünde kurulan bir esnaf ve sanatkar meslek kuruluşu şirketi, sonradan büyümenin de etkisiyle,

hatta halka açılmayı da düşünerek anonim şirket türüne dönüştürülmek istenebilir. Ya da aksine, anonim şirket statüsündeki bir esnaf ve sanatkar meslek kuruluşu küçülmeye gidip daha kolay yönetim modeli sağlamak ve masraflarını azaltmak amacıyla limited şirket türüne dönüş-

meyi planlayabilir. Böyle bir durumda, mevcut şirketi tasfiye ederek yeni bir şirket kurulması oldukça maliyetli bir işlem olacağı gibi, birçok sorunu da beraberinde getirir. Bunun yerine, yasal tür değiştirme imkanından yararlanmak daha pratik olur⁴. İşte bu çalışmada, esnaf ve sanatkar meslek kuruluşu şirketinin⁵ genel olarak türünün değiştirilmesi hususu üzerinde durulmaktadır.

2. YENİ TÜRÜN ESKİSİNİN DEVAMI SAYILMASI

Ticaret şirketlerinin tür değiştirmesine

ilişkin olarak mülga 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun "nevi değiştirme" kenar başlıklı 152'nci maddesinde "Bir ticaret şirketinin nevinin diğer bir ticaret şirketi nevine çevrilmesi hakkında aksine hüküm olmadıkça, yeni nev'e ait kuruluş merasimine tabidir; Böylece yeni nev'e çevrilen şirket eskisinin devamıdır." hükmüne yer verilmiştir. Böylece eski kanun, türler arasında geçiş serbestisini ve yeni kuruluş yoluyla tür değiştirmeyi genel kural olarak kabul etmiştir. Mülga 6762 sayılı yasanın 553'üncü ve devamı maddelerinde ise özel bir düzenlemeye yer verilmiş ve anonim şirketin limited şirkete "tasfiye edilmeksizin" dönüşmesi hükme bağlanmıştır.

Tür değiştirme, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (TTK6)'nın 180 ilâ 190'ıncı maddeleri arasında düzenlenmiştir. TTK'nın bölünmeye ilişkin düzenlemeleri eski kanuna kıyasla daha kapsamlı hükümler içermektedir ve birçoğu yenidir.

TTK'nın 180'inci maddesine göre, ticaret şirketlerinin, hukuki şekillerini, bir başka deyişle, türlerini değiştirmeleri mümkündür. Yeni türe dönüştürülen şirket, eskisinin devamıdır. Tür değiştirme ile tür değiştiren şirketin hukukî ilişkilerinin değişmeyeceğine dair bu hüküm eski kanunun veciz "yeni nev'e çevrilen şirket, eskisinin devamıdır" kuralının başka şekilde ifadesidir7.

Yasanın 180'inci maddesinde, tür değiştirme sistemi açısından "şekil değiştirici tür değiştirme" sistemi kabul edilmiştir. Buna göre, eski şirket, kanunda öngörülen işlemlerin yapılması suretiyle tüzel kişiliğini kaybetmeksizin sadece şekil değiştirmek suretiyle yeni tür şirkete dönüşür. Ortada tek tüzel kişi var olduğundan, malvarlığının devredilmesi de gerekmez. Aynı durum, tür değiştiren şirketin hak ve borçları açısından da geçerlidir8.

Örneğin, A Esnaf Meslek Kurulu-

şu Limited Şirketi tür değiştirerek A Esnaf Meslek Kurulu Anonim Şirketi'ne dönüştürüldüğü takdirde, bu anonim şirket yeni kurulan bir şirket değil de A Esnaf Meslek Kurulu Limited Şirketi'nin devamı olan bir şirket olarak kabul edilir.

Tür değiştiren şirketin borçlarından tür değiştirmeden önce sorumlu olan ortakların sorumlulukları tür değiştirmeden sonra da devam eder. Ancak, bu borçlar tür değiştirme kararının ilanından önce doğmuş olmalı veya borçları doğuran sebepler bu tarihten önce oluşmuş bulunmalıdır. Bu ilke, bir taraftan tür değiştirmenin, mevcut sorumluluğun sona ermesine neden olamayacağı, diğer taraftan da tür değiştirmenin kimseye, bu arada doğal olarak alacaklılara zarar vermesi, hiç kimsenin tür değiştirmeden başka yarar sağlamaması, aksi halde bunun haksız olacağı şeklindeki, özü adalet olan düşünceye dayanır. Eski sorumluluk rejiminden doğan sorumluluğun kanunen belirlenmiş belli bir süre sonra sona ermesi, yani bu sorumluluğun özel bir zamanaşımına tâbi olması da gene aynı adalet düşüncesinin gereğidir9.

Buna karşılık, TTK sorumluluğun devam edebilmesini iki şarta bağlamıştır. Bunlar, tür değiştiren şirketteki borcun ya tür değiştirme kararının ilanından önce doğmuş olması ya da borcu/borçları doğuran sebeplerin bu tarihten önce oluşmuş bulunmasıdır. Tür değiştirme kararının ilanından sonra doğan veya sebebi oluşan borçlarda kişisel sorumlu ortağı sorumlu tutmaya devam etmek ne şirketler ne de sicil hukukuna uyar, üstelik adil de değildir. Sorumluluğu devam ettiren ikinci şart, yani borcun sebebinin tür değiştirme kararının oluşmasından önce doğması şartı, hem sözleşmeden, sebepsiz zenginleşmeden ve vekâletsiz iş görmeden, hem de haksız fiillerden doğan borçlar yönünden geçerlidir. Gerek sözleşme ihlallerinde gerek haksız fiillerde zararı doğuran fiilin tür değişik-

tirme kararının ilanı tarihinden önce gerçekleşmiş olması yeterlidir; yoksa zararın da bu tarihten önce ortaya çıkması şart değildir. Hüküm kişisel sorumlulukla ilgili olup ek yükümlere, kişisel taahhütlere (kefalet ve garanti gibi) uygulanmaz10.

TTK, sorumluluk konusunda özel bir zamanaşımı da öngörmektedir. Buna göre, tür değiştiren şirketin borçlarından doğan, ortağın kişisel sorumluluğuna ilişkin istemler, tür değiştirme kararının ilanı tarihinden itibaren üç yıl geçince zamanaşımına uğrar. Alacak ilan tarihinden sonra muaccel olur- sa, zamanaşımı süresi muacceliyet tarihinden başlar. Anılan zamanaşımı kuralı, hiçbir şekilde daha önce zamanaşımına uğramış taleplere yeni bir süre kazandırmaz. Bunun gibi, bir talep, üç yıldan önce zamanaşımına uğruyorsa kendi süresine tâbi olur; yoksa geri kalan süre üç yıla kadar uzamaz. Özel zamanaşımının başlangıcı tür değiştirme kararının ilanı tarihidir. Alacak bu tarihten sonra muaccel olursa, muacceliyet anı başlangıç tarihi kabul olunur11.

3. ESNAF MESLEK KURULUŞU ŞİRKETİNİN DÖNÜŞEBİLECEĞİ ŞİRKET TÜRLERİ

TTK, geniş bir tür değiştirme serbestisi ve türü seçme özgürlüğü sağlamaktadır12. TTK'nın 181'inci maddesine göre;

a) Bir sermaye şirketi (anonim, limited ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirket);

1. Başka türde bir sermaye şirketine;

2. Bir kooperatife;

b) Bir kolektif şirket;

1. Bir sermaye şirketine;

2. Bir kooperatife;

3. Bir komandit şirkete;

c) Bir komandit şirket;

1. Bir sermaye şirketine;

2. Bir kooperatife;
  3. Bir kolektif şirkete;
  - d) Bir kooperatif bir sermaye şirketine,
- dönüşebilir.

Bu düzenleme ile TTK bir sermaye şirketinin ve kooperatifin şahıs şirketine (kolektif ve komandit şirkete) dönüştürülmesine izin vermemiş; buna karşılık, şahıs şirketinin sermaye şirketi ile kooperatife dönüşümünü uygun bulmuştur. Diğer bir ifadeyle, TTK'da şirket borçlarından kişisel olarak sorumlu olan ortakların, şirket borçlarından sorumlu tutulmayan ortaklara dönüşmeleri uygun görülmüş, tersi reddedilmiştir.

Dolayısıyla, sermaye şirketi sayılan esnaf meslek kuruluşu anonim ve limited şirketleri diğer bir sermaye şirketi türüne dönüştürülebilir. Örneğin; anonim şirket statüsündeki esnaf meslek kuruluşu şirketi limited şirkete ya da limited şirket statüsündeki esnaf meslek kuruluşu şirketi anonim

şirkete dönüştürülebilir. Buna karşılık, esnaf meslek kuruluşu şirketinin kolektif ya da komandit şirkete dönüştürülmesi mümkün değildir.

4. ÖZET VE SONUÇ

Tür değiştirme, esnaf meslek kuruluşu şirketinin hukuki ve ekonomik bütünlüğü bozulmadan, tasfiye edilmeksizin başka bir şirket türüne dönüştürülmesidir. İster anonim ister limited şirket statüsünde olsun, esnaf meslek kuruluşu şirketinin tür değiştirme yoluyla hukuki şeklini değiştirmesi mümkündür. Yeni türe dönüştürülen şirket, eski şirketin devamı sayılır. Bununla birlikte, TTK, sermaye şirketlerinin ancak bir sermaye şirketine, yani, anonim şirket, limited şirket veya sermayesi paylara bölünmüş komandit şirkete veyahut kooperatife dönüşmesine izin vermiştir. Bu bağlamda, sermaye şirketi sayılan esnaf meslek kuruluşu şirketleri diğer bir sermaye şirketi türüne dö-

nüştürülebilir. Örneğin; anonim şirket statüsündeki esnaf meslek kuruluşu şirketi limited şirkete ya da limited şirket statüsündeki esnaf meslek kuruluşu şirketi anonim şirkete dönüştürülebilir. Buna karşılık, esnaf meslek kuruluşu şirketinin kolektif ya da komandit şirkete dönüştürülmesi mümkün değildir.

Tür değiştiren esnaf meslek kuruluşu şirketinin borçlarından tür değiştirmeden önce sorumlu olan ortakların sorumlulukları tür değiştirmeden sonra da devam eder. Ancak, bu borçlar tür değiştirme kararının ilanından önce doğmuş olmalı veya borçları doğuran sebepler bu tarihten önce oluşmuş bulunmalıdır. Bununla birlikte, tür değiştiren esnaf meslek kuruluşu şirketinin borçlarından doğan, ortağın kişisel sorumluluğuna ilişkin istemler, tür değiştirme kararının ilanı tarihinden itibaren üç yıl geçince zamanaşımına uğrar.

NOTLAR

- * Bu çalışmada belirtilen görüşler yazarna ait olup, çalıştığı Kurumunu bağlamaz.
- 2 Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Başmüfettişi
- 3 Ulsan, Hikmet, Koçsoy, Murat, 6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre Kısmi Bölünme İşlemi: Kurumlar Vergisi Kanunu İle Karşılaştırılması ve Muhasebeleştirilmesi, Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi, C.9, S.18, 2013, s.256
- 4 Çeker, Ticaret Şirketlerinin Genel Hükümleri ve Yeniden Yapılandırılmaları, Ege Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.16, S.3-4, 2012, s.118-119
- 5 Çalışmamızda esnaf ve sanatkarlar odası, birlik ve federasyon ve Konfederasyon tarafından iştirak edilen anonim ile limited şirketler, kolaylık sağlaması açısından, kısaca "esnaf meslek kuruluşu şirketi" olarak anılmıştır.
- 6 Çalışmamızda, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu için "TTK" kısaltması kullanılmıştır.
- 7 Türk Ticaret Kanunu Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu, Esas No:1/324, TBMM Tutanak Dergisi, Dönem:23, Yasama Yılı:2, S.Sayısı:96, Nr.112
- 8 Çeker, 2012, s.119
- 9 Türk Ticaret Kanunu Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu
- 10 Türk Ticaret Kanunu Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu
- 11 Türk Ticaret Kanunu Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu
- 12 Türk Ticaret Kanunu Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu

İŞKUR İSTİHDAM UZMAN YARDIMCILARINA TESK'TE EĞİTİM VERİLDİ

Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu Eğitim ve Planlama Müdürü/Müfettiş Atakan ÇELİK tarafından İŞKUR 7'nci dönem Uzman Yardımcılarına Oryantasyon Eğitimi verildi.

Türkiye İş Kurumu tarafından İstihdam Uzman Yardımcısı olarak göreve başlatılan yaklaşık 30 kişilik personel, oryantasyon eğitimi kapsamında 5 Nisan 2022 tarihinde Konfederasyonu ziyaret etti.

Konfederasyon ikinci kat toplantı salonunda gerçekleştirilen eğitime TESK Genel Sekreter Yardımcısı Sayın Çetin DEMİRKAZIK, Eğitim ve Planlama Müdürü/Müfettiş Sayın Atakan ÇELİK ile Eğitim ve Planlama Müdürlüğü'nün tüm personeli refakat etti.

Eğitimin açılış konuşmasını yapan TESK Genel Sekreter Yardımcısı Çetin DEMİRKAZIK; öncelikle zorlu bir sınav sürecini geride bırakmak suretiyle istihdam uzman yardımcılığı görevine hak kazanan personeli tebrik etti. Ayrıca, Konfederasyon ile Türkiye İş Kurumu'nun ülkemizin eğitim ve istihdam başta olmak üzere birçok temel konusu üzerinde uzun yıllardır birlikte çalıştığını ve projeler ürettiğini belirterek, yeni göreve başlayan uzman yardımcılarının da bu sürece daha da büyük katkı sağlayacağına inandığını ifade etti.

Daha sonra, Eğitim ve Planlama Müdürü/Müfettiş Atakan ÇELİK tarafından İŞKUR İstihdam Uzman Yardımcılarına; Anayasanın 135'inci maddesi kapsamında kurulan Kamu Kurumu Niteliği Haiz Meslek Kuruluşlarının mevzuatı, Konfederasyon ve alt teşkilatının organ yapısı, çalışma alanları, Konfederasyonun organizasyon şeması, istihdam, üye kayıt sistemi, esnaf ve sanatkarlar bilgi sistemi, mesleki eğitim, teşkilatlanma, belgelendirme faaliyetleri, Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonunun yönetiminde yer aldığı veya temsil edildiği ulusal veya uluslararası kuruluşlar, Konfederasyon ve alt teşkilatı tarafından yürütülen ulusal veya uluslararası projeler başta olmak üzere pek çok konuda geniş kapsamlı bir sunum yapıldı.

Ayrıca, İŞKUR İstihdam Uzman Yardımcılarına Konfederasyon ve alt teşkilatına ilişkin kısa birde film izletirildi ve kendilerine birer adet esnaf ve sanatkarlar meslek kuruluşlarını tanıtan kitapçık hediye edildi.

Oryantasyon eğitimi geniş katımlı genel bir değerlendirme ile birlikte sona erdi.

İŞ KAZASI NEDİR?

İş kazaları aktif iş yaşantısının en önemli konularının başından iş kazaları gelmektedir. İş kazaları yalnızca ülkemizin değil tüm dünyanın en büyük sorunlarından biridir. Her gün Dünya üzerinde yüzlerce kişi iş kazaları sonucunda hayatını kaybetmektedir. Yıl içerisinde ise ortalama 3,2 milyondan fazla kişi iş kazalarında hayatını kaybetmektedir. Bunun yanı sıra her yıl Dünya üzerinde ortalama 160 milyon meslek hastalığı vakasına rastlanmakta ve ortalama 300 milyon iş kazası yaşanmaktadır. Ülkemizde ise SGK verilerine göre 2020 yılında 1236 ölümlü iş kazası meydana gelmiştir.

İş kazalarını önlemek mümkün-
dür. Alınacak her bir önlem ve
devamlılık iş kazalarını önemli
ölçüde önler. Sağlıklı ve güvenli
çalışma yürütebilmek için bir
politika belirlenmeli ve bu politikaya
bağlı kalınmalıdır. Önleme politikaları-
nı iyi analiz edebilmemiz için öncelikle
iş kazası nedir ona bakalım.

İş kazaları 633 Sayılı İş Sağlığı ve Gü-
venliği Kanunu ile 5510 Sayılı Sosyal
Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası
Kanunu ile düzenlenmiştir. İş kazası
tanımı, 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar
ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda
belirtilen halleri sağlayan ve çalışanı
bedenen veya ruhen zarara uğratan
olaylar şeklindedir. Şimdi ise 5510
sayılı Kanunda belirtilen haller hangi-
leri onlara bakalım.

5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Ge-
nel Sağlık Sigortası Kanununda iş
kazasından sayılan haller;

- “ Sigortalının işyerinde bulundu-
ğu sırada,
- İşveren tarafından yürütülmekte
olan iş nedeniyle
- Bir işverene bağlı olarak çalışan
sigortalının, görevli olarak işyeri
dışında başka bir yere gönderil-
mesi nedeniyle asıl işini yapmak-
sızın geçen zamanlarda,
- Hizmet akdi ile çalışan emziren
kadın sigortalının, iş mevzuatı
gereğince çocuğuna süt vermek
için ayrılan zamanlarda,
- Sigortalıların, işverence sağlanan
bir taşıtla işin yapıldığı yere gidiş
gelişi sırasında,
- Kendi adına ve hesabına bağımsız
çalışıyorsa yürütmekte oldu-
ğu iş nedeniyle
meydana gelen olaylardır.” Şek-
linde ifade edilmiştir.

Çalışanın yaşadığı kazanın iş ka-
zası olabilmesi için belirtilen halleri
ağlaması gerekmektedir. Örneğin
bir çalışanın işe kendi aracı ile gelişi
esnasında yaşadığı kaza iş kazası
sayılmaz iken serviste geçirdiği kaza

iş kazası kapsamında değerlendiril-
mektedir.

İş kazası sigortası kapsamında bulu-
nan çalışanlar şu şekilde belirtilmiştir;

- “ Hizmet akdi ile çalışanlar (4/a)
- Kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlar ile köy ve mahalle muhtarları (4/b)
- Ceza İnfaz Kurumları ile Tutuk-
evlerinde çalışanlar
- Aday çıarak, çıarak ve stajyerler,
- Harp Malulleri ile Vazife Malullü-
ğü aylığı bağlanmış malullerden
Kanunun 4 üncü maddesinin
birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri
kapsamında çalışanlar
- Türkiye İş Kurumu kursiyerleri
- Sosyal güvenlik sözleşmesi
olmayan ülkelerde iş üstlenen
işverenlerce yurt dışındaki işyer-
lerinde çalıştırılmak üzere götü-
rülen Türk işçileri
- İntörn öğrenciler
- Tarım ve orman işlerinde hizmet
akdiyle süresiz olarak çalışan
sigortalılar
- Ek 9 uncu maddede belirtilen
şartlarda ev hizmetlerinde çalı-
şan sigortalılar”

İş kazası yaşanması durumunda
işveren, kolluk kuvvetlerine derhal,
Sosyal Güvenlik Kurumuna ise 3
iş günü içinde kaza bildirimini yap-
makla yükümlüdür. Bir işyerine bağlı
çalışmayanlar ise 1 ayı geçmemek
koşulu ile iyileştikten sonra 3 iş günü
içinde kaza bildirimini yapmakla yü-
kümlüdür. Bildirilmeyen iş kazaları
sonucunda idari para cezası uygu-
lanmaktadır.

İş kazası sonrasında zarara uğrayan
taraf maddi ve manevi tazminat da-
vası açabilir. Ölümlü iş kazası yaşan-
mış ise kazadan kaynaklı tazminat ve
diğer ödenekler mirasçılar tarafından
talep edilebilir. İş kazası sonrasında
kaza geçiren çalışanların çeşitli hak-
ları bulunmaktadır. Bunlar; geçici iş
göremezlik ödeneği, sürekli iş göre-
mezlik ödeneği, sigortalı geçirdiği iş
kazası nedeniyle yaşamını yitirdiyse,
geride kalan hak sahibi yakınlarına
ölüm geliri bağlanması, gelir bağ-
lanmış olan kız çocuklarına evlenme
ödeneği verilmesi, İş kazası ve mes-
lek hastalığı sonucu ölen sigortalı için
cenaze ödeneği verilmesidir.

GENÇLERİMİZE VE ÇOCUKLARIMIZA ESNAFLARDAN ALIŞVERİŞ YAPMA KÜLTÜRÜNÜ KAZANDIRMALİYİZ

Tüketim alışkanlıkları üzerine yaptığı araştırmalar ve çalışmalarla dünya çapında akademik etki yaratan ve NOBEL Aday Adayı olan Burcu Çağrı Çakır Esnaf ve Sanatkarın Sesi Vitrin Dergisi için konuştu. İlgili okuyacağınız söyleşimizi beğeneceğinizi umuyoruz:

Sayın Burcu Çağrı Çakır, Esnaf ve Sanatkarın Sesi VİTRİN Dergisine çalışmalarınızı anlattığınız için çok teşekkür ederiz. Pek çok okurumuz sizin çalışmalarınızı ilk defa okuyacaklar. Dünya basınında ve akademik dünyada geniş yer bulan çalışmalarınız Türkiye’de çok tanınmıyor, daha doğrusu basında yeterince ve hak ettiği kadar yer bulmadı. Oysa bu çalışmalar NOBEL Aday Adayı olacak kadar akademik dünyada ses getirdi ve ilgi çekti.

“NOBEL aday adaylığı” ne demek? Bu sürecin sonunda NOBEL kazanma olasılığınız olduğu anlaşılıyor. “Aday adayı” olmak bile ülkemiz için önemli bir kazanım. Bu konuda okuyucularımızı aydınlatır mısınız?

Aslına bakarsanız ilk başlarda bende tam olarak bilmiyordum. Ve süreç içinde yeni yeni öğreniyorum diyebilirim. Benim iktisat, özellikle kalkınma iktisadına yönelik yaptığım çalışmalarım çoğu hep “yeni bir fikir üretme” ve “ülke kalınmasına odaklı yeni

bir ölçek veya analiz oluşturmaya” yönelik çalışmalardır. Bu nedenle de çalışmalarım ve düşüncelerim çoğu özgün ve daha önce literatürde çalışılmayan konulardır. Çalışmalarım boyunca da yurt içi ve dışı kongrelerde yaptığım sunum ve konuşmalar ile sunduğum tezlerde hep iktisat bilimini ilerletici konu ve tezler ileri sürdüm. Bu tezler ve düşüncelerim sonucunda akademik alanda bir tanınırlık elde ettim. Özellikle Diderot Etkisi üzerine yazdığım tez ve sonrasında bu etkiden türettiğim iktisadi çıkarımlar bir çok kongre ve konferansta çok ses getirdi. Pandemi döneminde online olarak yapılan kongrelere katılım daha kolay ve maliyetsiz olduğu için düşünce ve tezlerimi daha çok insana ve daha hızlı tanıtmaya fırsatım oldu. Zamanla ileri sürdüğüm düşünce ve fikirler beğenilerek benim katılmadığım kongrelerde bile gündeme gelmiş. Şuan üzerinde çalıştığım hipotez ve hipoteze bağlı ölçek çalışmalarım akademik çevrelerce “Nobel kazanabilmesi en olası çalışmalardan biri” olarak nitelendirilmektedir. Nobel Ödülü, Norveç Nobel Komitesi’nin de dahil olduğu 4 akademi tarafından seçilen kişi veya kurumlara verilmektedir. Bir kurum veya kuruluş tarafından sizin adınıza resmi bir başvuru yapılarak aday gösterildiğinizde resmi olarak Nobel Adayı oluyorsunuz. Bunun dışında resmi aday gösterilmeden de kurulun resen sizin eserlerinizi inceleyip sizi seçme şansı bulunmaktadır. Eğer adınıza resmi bir başvuru yoksa ama Akademik çevrelerce sizin eserlerinizin Nobel Adaylığına yakıştırılması ve resmi kongrelerde bunun deklare edilmesi Aday adaylık ve tanınırlık sürecini başlatıyor.

Öncelikle Diderot Etkisi nedir bize biraz bundan bahseder misiniz?

Diderot Etkisini kavramsal olarak anlatmadan önce, bu kavramın tarihsel süreçte nasıl ortaya çıktığından bahsetmek isterim. Kavrama

ilham davranış, ilk olarak Fransız aydınlanmacı filozoflardan Denis Diderot’un 1769 yılında “Eski Robdöşambırmdan Ayrılmamın Pişmanlıkları” adında bir makale yazmasıyla başlamaktadır. Makale “why? (Niçin)” kelimesi ile başlayarak içsel bir ekonomik sorgulamayı gözler önüne sermektedir. Aslında ünlü filozof iç dünyasında yaşadığı bir pişmanlığı paylaşmaktadır bu makalede. Ünlü filozof toplumda daha iyi bir yer edinmek ve daha çok saygı görmek için kendisine çok pahalı ve zor bulunur kumaştan bir Robdöşambır (sabahlık) alır. Hikayede böyle başlar. Diderot bu yeni kırmızı robdöşambırını (sabahlığını) giydikten sonra kendini daha güçlü, değerli ve daha tamamlanmış hissetmektedir. Yeni sabahlık çok çalışsan, devamlı yazan ve üreten, çoğu zaman maddi sıkıntılar içinde kalan filozofa yeni bir duygu tattırmıştır. Kimse bir şey demese, toplum içinde görülme bile Diderot edindiği bu kırmızı sabahlığa sahip olmaktan dolayı kendini daha güçlü, tatmin olmuş hissetmektedir. Rengi, parlaklığı, sateni ve lüks oluşu Diderota kendini tamamlama fırsatı vermektedir. Bu hoş duygu ile daha çok yazmak üretmek isteyerek çalışma masasına oturduğunda yeni sabahlığının kışkırtmaması, buruşmaması için özen göstermekten bir türlü çalışmaya başlayamaz. Filozof yeni sabahlığını olası her riskten korumak ister. Bu esnada devamlı yazılarını yazdığı çalışma masasının ve tahtalarının çok eskimiş olduğunu fark eder. Bu kadar güzel ve şık sabahlığı ile bu eski masaya otururken hem kendi içinde rahatsız olmakta hem de artık çalışma masasını sabahlığına yakıştıramamaktadır. Sağlam ve gayet kullanışlı olan çalışma masası eskiyen ve modası geçmiş olarak gözüne batmaya başlamıştır. Çünkü Diderot’un beynindeki “bütünlük” ve “uyum” bozulmuştur. Nihayetinde, Diderot, daha güzel yazılar yazmak için masanın da sabahlığı gibi şık, yeni ve zarif

olması gerektiğine karar verir. Çünkü masa, yeni sabahlıktan sonra filozofu yansıtmamakta, onun konsantresini bozmaktadır. Sabahlığa uygun, yeni bir masa satın alındıktan sonra filozof çok daha mutlu olur ve kendini iyice tamamlanmış hissetmektedir. Çalışmaya başladıktan çok kısa bir süre sonra ise şık sabahlık ve masaya uygun olmayan kitaplığı yazmasına engel olur. Yıllardır köşede duran büyük kitaplık eski masanın takımıdır, şimdi ise yeni masa ve sabahlığa hiç uymamakta ve kendisini son derece rahatsız etmektedir. Kitaplık Diderot’u üretmekten alıkoymaktadır. Zamanla Diderot kendisini rahatsız eden tek şeyin kitaplık olmadığını anlar. Masa, kitaplık, halı, koltuk takımı vb. odadaki her şeyi sırasıyla değiştirmesi gerektiği anlar. Ona göre daha iyi yazması, daha iyi düşünmesi ve kendini gerçekleştirebilmesi için tüm bu değişimler yapılmak zorundadır. Böylelikle filozofun evinin ve karakterinin genel havası bozulur, eskiden sahip olduğu her şey onu rahatsız etmeye başlar. Diderot sabahlığına ve her yeni aldığı mobilyaya uymayan her şeye karşı rahatsızlık duymaya başlamıştır. Çünkü bu eski eşyaları zihnindeki bütünlük duygusunu bozmaktadır ve beynindeki bu “uygunsuzluk” filozofu içten içe ke-mirmektedir.

“.....Onu (eski sabahlığımı) neden saklamadım ki sanki? Onun içinde rahattım. Eskiydi ama benim onu kullanmamdan dolayı eskimişti. Basitti ama birlikte yıllarımız geçmişti. Bir kitap tozla kaplıysa, cep/eteklerinden birini onu silmek için kullanırdım. Kalemle yazmak için mürekkebi açamadığımda onu kullanabilirdim... Yeni sabahlığım sert ve güzel dokulu ama beni huysuz gösteriyor.” ..... Ancak Artık boşuna zengin bir mal havasına sahibim..... Kim olduğumu kimse bilmiyor.... Eskiydi ama onu sakınmadan sevgiyle giyiyordum. Eski sabahlığımın mutlak sahibiydim. Yenisinin kölesi oldum.”

Evinde sahip olduğu her şeyi tamamen değiştirmesi sonucunda hiç parası kalmayıp borçlu hale geldiği anlarda bile içinde halen daha fazla eşya satın alma arzusu taşımaktadır. Ünlü filozof zaman geçtikçe içinde bulunduğu ve nöropatik ağrıya dönüşen düşünce halinin rahatsız edici etkisini fark ederek yakını ve bu yakınmasını orijinal ismi "Regrets on Parting with My Old Dressing Gown" makalesinde bir cümle özetler: "Eski robdöşambırımın (sabahlığımın) mutlak efendisiyken yenisinin kölesi oldum."

Diderot toplumu aydınlatmak için makalesinde uyarılara yer vermektedir: "...Ağlamıyorum, iç çekmiyorum ama her an şunu söylüyorum: Sıradan malzemeyi kırmızıya boyayarak fiyatlandırma iktisadını icat eden kişi lanetli olsun. Saygı duyduğum değerli giysi lanetli. Eskim, alçakgönüllülüğüm, rahat sıradan giysilerim nerede? ...."

"....Arkadaşlarım, eski dostlarınızı (eşyalarınızı) koruyun. Arkadaşlarım, servetin dokunuşundan korkun. Örneğimin size bir ders vermesine izin verin. Yoksulluğun üretim özgürlükleri vardır; zenginliğin engelleri vardır.... Lüksün bende yarattığı tahribata, sürekli artan lüksün sonuç-

larına bir bakın. Şimdi bütünlüğüm bozuldu; uyum, birlik ve güzellik yok oldu!". Kendi el yazmasında Diderot, kendi düşüncesiz davranışını eleştirmekte ve okurlara uyarılarda bulunmaktadır.

"Diderot Etkisi" ve "Diderot Bütünlüğü" terimleri ise bu makaleden yaklaşık 200 yıl sonra ilk kez 1988 yılında Antropolog Grant McCracken tarafından kendi çalışmasında kullanılmıştır. McCracken, tüketim kararlarının tüketicilerin psikolojisini ve davranışlarını nasıl şekillendirdiğini tanımlamak için kullanmıştır. McCracken'den sonra dünya literatüründeki tek çalışma bana aittir. Benim ileri sürdüğüm teoriye göre günümüzde tüketim artık ihtiyaçları gidermeye yönelik bir eylem olmaktan çıkarak "göstergelere müdahale etme" anlamı kazanmaktadır. Kendini gerçekleştirmek için tüketimi tercih eden insanlar ve bunun kabul gördüğü toplumsal yapı sayesinde Maslow'un ihtiyaç hiyerarşisi tam tersine döndürülmüştür. Klasik iktisatın aksine benim ileri sürdüğüm "Tüketim" kavramı sadece iktisadi bir kavram olmayıp kültürel, sosyolojik, psikolojik hatta politik bir olgudur. Satın aldıklarından ziyade tüketme şekil ve usullerini de devamlı sergileyen tüketiciler bu yolla kendilerini gerçekleştirmektedirler.

- Bu çalışmalarınız günlük hayatımızı nasıl etkileyecek? Ya da etkileyecek mi? Özellikle esnaf ve sanatkarlar açısından değerlendirebilir misiniz?

Diderot etkisi, tüketicilerin kişiliğinin, davranışlarının, deneyimlerinin ya da toplumsal değerlerinin önceden satın alınan mal veya hizmetler sayesinde nasıl bir değişiklik yaptığını açıklar. Yeni bir mal veya hizmetin satın alınması tüketicide domino etkisi yaratmaktadır. Bu etki, tüketicuyu yeni mal veya hizmet daha satın alarak "tamamlama/tamamlanma" eğilimi ve psikolojisi içine sokmaktadır. Satın alınan her yeni mal veya hizmete uyum sağlamak için yeni bir satın alma davranışı daha sergileyip tüketimi artırma eylemine sürüklemektedir.

Diderot Etkisinden alacağımız en büyük ders hiç alışveriş yapmamak veya az alışveriş yapmak değildir. Diderot Etkisi, bizi ileriye taşıyacak ve kişiliğimizi olumlu etkileyecek satın alımlar yapmaya yönlendirmelidir. Sadece günlük ihtiyaçlarımızı karşılamak için değil, kendimizi geliştirmek için de satın alım yapmalıyız. Ve tabii ki en önemlisi Diderot Etkisi alışverişte bir domino etkisi yaratan bir süreçtir. Bu nedenle de "Ne?" satın alacağımızı, "Neden?" satın alacağımızı doğru tercih etmeliyiz. Çünkü satın alım süreçleri ve alışkanlıkları zamanla bizim karakterimizi oluşturmaktadır. Her bireyin tek tek yaptığı satın alım alışkanlıkları da bir süre sonra kelebek etkisi ile makro ekonomik göstergeleri değiştirebilmektedir. Bu noktada Etna ve sanatkarların varlığı Diderot Etkisi için çok önemlidir. Çünkü öncelikle büyük zincir mağazalar ile alışveriş merkezleri zaten Diderot Etkisinin zirve yaptığı yerlerdir. Bu merkezler Diderot Etkisi ile daha fazla tüketim amacı ile kurulmuşlardır. Etna ve sanatkarlara ait küçük işletmelerden yapılan alışveriş tüketicinin her türlü ihtiyacını "yerinde" ve "kararında" karşılayan ilk el

satış merkezleridir. Örneğin elinizde 5 parçalık bir ihtiyaç listesi varken bir esnaf işletmesine girdiğinizde ilk elden en hızlı, doğru ve yerinde ihtiyacınız karşılanmaktadır. Oysa aynı ihtiyaç listesiyle büyük bir alışveriş merkezine gittiğinizde ihtiyaçlarınızın bir anda arttığını ve çok daha uzun sürede bu listeyi tamamlayabildiğinizi fark edersiniz. Hatta bazen ihtiyaçlarınızı karşılayamadan ama çok da fazla para harcamış bir şekilde çıkar-sınız büyük bir alışveriş merkezinden.

- Tüketim alışkanlıklarımız daha çok çeşitli dışsal etkenler tarafından önemli ölçüde belirleniyor. Daha önce yayınlanmış çalışmalarınızdan anladığıma göre “ihtiyaç”, “lüks” ve “tasarruf” gibi kavramlara yüklediğimiz anlamlar farklı koşullarda ve zamanlarda birbirinden farklı oluyor. Sizin yerinden tanımladığınız “lüks” kavramını okuyucularımız için tekrar tanımlar ve açıklar mısınız?

Bir satın alma eyleminde benim ileri sürdüğüm ilk parametre her zaman : “İstek mi ? İhtiyaç mı?” Sorusunun cevaplanmasıdır. Her tüketici satın alma davranışından önce kendine bu soruyu sormalıdır. Yalnız bu demek değildir ki sadece ihtiyaçlarımıza yönelik alışveriş yapalım ve isteklerimizden vazgeçelim veya önemsemeyelim. Burada her tüketicinin dikkat etmesi gereken nokta istek ve ihtiyaçlarımız için yapacağımız alışverişleri optimal bir oranda ayarlayabilmektir. İsteklerimiz bizim kendimizi geliştirmeye yönelik ihtiyaçlarımız ile desteklenmelidir. Maslow’un ihtiyaçlar hiyerarşisindeki her basamağına uygun ihtiyaçlarımızı gidermeye yönelik ölçülü alışverişler yapmalıyız. Yani fiziksel ihtiyaçlarımız için, güvenlik ve saygınlık için daha sonra da topluma faydalı olabilmek için kendini gerçekleştirmeye yönelik alışverişler yapmalıyız. Bizler ne kadar çok kendini gerçekleştirmiş bireyler olabilirsek o kar mantıklı ve

yerinde alışverişler yaparız. Yine bu noktada da biz tüketicilerin en büyük yardımcısı esnaf ve sanatkârlara ait işletmelerdir. Çünkü her bir istek ve ihtiyacımıza doğrudan cevap vererek tüketicilerin kafa karışıklığı yaşamadan taleplerini karşılamaktadırlar. Kitapçı, sanat galerisi, çocukluğumuzun bakkal amcası, berber ve mahalle terzimizi düşürsek bu tarz esnaf işletmelerinin hayatımızda aslında ne kadar önemli yeri olduğunu anlarız. Küçük esnaf işletmeleri bizim kendimizi gerçekleştirme aşamasında hayatımızdaki en önemli yardımcı işletmelerdir. Eğer hayatımızda esnaf ve sanatkar işletmelerinin yeri ve sayısı ne kadar azalırsa biz tüketicilerin Diderot Etkisine kapılma olasılığı da o kadar yüksek olur. Bunun sonucu olarak da satın aldığımız bir mal/ hizmeti kendi istek ve ihtiyaçlarımızı gidermek için değil, sanki adeta büyülenmiş gibi delice bir alışveriş tutkumuzu (içimizdeki Diderot Etkisi) tatmin etmek için yaparız.

Benim akademik ve bağımsız çalışmalarım kadar Diderot Etkisi sadece insan (tüketici) bilinçaltını ve buna bağlı tüketim davranışını irdeleyen ve açıklayan bir misyona sahipti. Bu nedenle de sadece iktisat ve pazarlama ana bilim dalı ile ele alınıp değerlendirilmekteydi. Tezimde ilk etapta Zeigarnik Etkisi ve Psikolog Max Wertheimer tarafından 1910 yılında araştırmalarında kullanılmak üzere geliştirilen Gestalt Algı Teorisini geliştirerek kullandım. Bunun yanında Maslow’un kendini gerçekleştirme boyutunu Diderot Etkisi içine yedirmeye ve iki terim arasında anlamsal bir bağlantı oluşturmaya çalıştım. Tüm bu kuramsal çalışmalar ve analizler sonucunda, kendini gerçekleştirme düzeyleri farklı bireylerin verdiği tüketim kararının makro iktisat kalkınma ekonomisinde ve hatta siyasal alandaki gelişmişliğe etkisini incelemekteyim. Bu noktada ben akademik olarak ilk etapta “Lüks mal” kavramını yeniden adlan-

dırdım. Lüks malı klasik iktisatçılar sadece parasal satın alma gücüne indirgeyerek IS-LM analizleri değerlendirmektedir. Ancak Diderot etkisi analizi altında incelenen “Lüks” terimi sadece somut ve parasal bir kavram değildir. Sahip olduğunuz benlik ve tüm fiziki, maddi ve akademik biriminizi dış bir etken tarafından bir anda ileriye taşıyan ve sizi olduğunuzdan daha yüksekte (değerli) hissettiren her türlü kavram lükstür. Örneğin siz kendi bilgi ve beceriniz yerine bir referans ile bir makama geliyorsanız o referansınız sizin lüksünüzdür ve sizin için Diderot’un kırmızı sabahlığıdır. Yada siz gücünüzü ve değerinizi toplumdaki statünüzden, sahip olduğunuz ev, araba, çocuk, evlilik veya makamdan alıyor ve bu sayede kendinizi daha değerli hissediyorsanız sizin için bu “lükstür”. Ben bu “lüks” kavramının bir ülkede siyasi ve ekonomik karar verici bireylerde ne kadar olduğunu analiz eden bir ölçek çalışması yaparak “Diderot etkisinin (Her bir tüketici/toplum için) makro ekonomiye direkt ve endirekt maliyet yükü ölçeği” kavramını geliştirdim. Bu incelemelerim sonucunda uluslararası alanda deklare ettiğim kendime ait teori ve çıkarımlar bulunmaktadır. İktisadi çıkarımlarım ve yazdığım kalkınma teorilerim sayesinde de günümüzde birçok üniversite tarafından Nobel aday adaylığım gündemdedir. Ancak kurguladığım hipotezlerin bazı veri analiz sonuçlarının bir – bir buçuk yıl sonra çıkacağını düşünürsek Nobel ödülü için önümde daha uzun bir süreç var diyebiliriz.

-Kendi emekleri ve küçük sermayeleriyle rekabet piyasasında kendine yer arayan esnaf ve sanatkârlarımız için neler söylersiniz?

Esnaf ve Sanatkarlar benim için çok özel bir yere sahiptir. Öncelikle çocukluğumuzun naif ve güvenilir amca ve teyzeleridir. Bizler mahalle-mizdeki esnaf işletmesine giderken

Burcu Çağrı ÇAKIR

kendimizi tüketici olarak değil misafir olarak hissederdik. Çocukluğumuzda annemizin ev anahtarını bıraktığı, bizi emanet ettiği yerler hep mahallemizin esnaf ve sanatlarıdır. Bugün ekonomik olarak yaşadığımız çoğu sonunun altında belki de bu güzel yaşam tarzını kaybetmemizin payı da vardır. Tek büyük bir mekana giderek ter türlü istek ve ihtiyacımızı karşılıyoruz. Girdiğimiz bu devasa mekanlar çok süslü, göz alıcı, her şeyin tam ve mükemmel olduğu yerler. Öncelikle biz insanlar böyle mükemmel, kursuz veya her şeyin tam olduğu bir hayatı yaşamıyoruz. Bizler de hayatlarımız da böyle şaşalı ve kusursuz değiller. Böyle de olmayacaklar. İşte en büyük ekonomik ve sosyolojik yanılığımız burada başlıyor bence. Kendi öz değerlerimize sahip çıkmadan ve istek/ihtiyaç dengesini tam kuramadan bir anda kendimizi çılgın bir tüketim girdabına itekliyoruz. Bunun sonucunda da Diderot Etkisi ile sadece satın almışımız bir mal/hizmet ile kendini tamamladığını zanneden ve sadece satın aldığı ile gurur duyan bir tüketiciler olabiliyoruz. Diderot Etkisi altında kalarak bilinçsiz alışveriş yapan insanları en önemli eğitici ve koruyucusu esnaf ve sanatkar işletmeleridir. Bu nedenle de ülkemizde esnaf ve sanatkar işletmelerinin artırılmasına yönelik teşvik politikaları geliştirmeliyiz. Buna ek olarak yeni

yetişen 0-10 yaş arası genç tüketim kuşağının hem karakteristik gelişimi hem de bilinçli tüketiciler olması için büyük alışveriş mağazalarından ziyade küçük esnaf işletmeleri ile tanıştırmalı ve alışkanlık haline getirmeliyiz. İlköğretim çocuklarının okulları ile esnaf ve sanatları gezmesine yönelik gezi ve eğitim programları yapmalıyız. Yeni nesil gençlerimize ve çocuklarımıza esnaf işletmelerinden alışveriş yapma kültürünü yeniden ve kalıcı bir şekilde kazandırmalıyız. Çünkü esnaf ve sanatkar işletmelerinden yapılan alışveriş sadece alıcı ve satıcı arasındaki maddi bir ilişki olmayıp, sosyal ve psikolojik boyutta bir iletişim sürecidir. Bizler gençlerimize sadece para odaklı olmayan bu alışveriş ilişkisini öğretmeli ve aşılamalıyız. Tabi bunun yanında esnaf ve sanatkarlarımızın da bilgi, beceri ve iletişim gücünü artırıcı faaliyetler yapılmalıdır. Öte yandan esnaf ve sanatkar işletmeleri arz yönlü işletmeler değildir. Üretim aşamasında bulundukları için aslında kendileri de çoğu zaman tüketici konumundadırlar. Esnaf ve sanatkarımız tüketici olarak da değerlendirilmeli ve aldıkları ara mal, üretim mallarının seçiciliği konusunda bilinçlendirilmelidirler. Bu sayede hem küçük üreticilerimiz hem de tüketicilerimiz Diderot Etkisine daha az bağımlı olabilirler bana göre.

GÖREVLER

- 1- 2022.05- : Kore Cumhuriyeti Honorary Reporter (Hükümet Tarafından geleceğe yönelik Takdir edilecek işler yapan / Fikirler Üreten 100 araştırmacıdan biri)
- 2- 2021 - : T.C GSS Genel Müdür Danışmanı
- 3- 2013 – 2021 : T.C SGK Başkanlığı , Sosyal Güvenlik Denetmeni
- 4- 2010-2013: TOEFL-IBT-IELTS İngilizce kursu öğretmeni ve işletmecisi
- 5- 2009-2010: T.C Çankaya Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü, Müfredat Sorumlusu
- 6- 2002-2008 : T.C Çankaya Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü, İngilizce Öğretmeni

EĞİTİM BİLGİLERİ

Üniversite: Başkent Üniversitesi; Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans, 2018
 Üniversite: Ankara Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi , İşletme Bölümü, 2009
 Nevada Üniversitesi, İşletme Yönetimi, Finans ve Muhasebe Sertifika Programı ve Yaz Stajı ,2003; ABD
 Başkent Üniversitesi Turizm Otelcilik MYO,2004
 Lise: Ankara Anadolu İletişim Lisesi
 İlk Okul: Ankara Yücetepe İlköğretim Okulu

PALANDÖKEN, "KONUTTAKİ KİRACILAR GİBİ ESNAFIMIZ DA NEFES ALMALI"

"BÜTÜN MALLARI SATSA KİRAYI KARŞILAYAMAYACAK ESNAFIMIZ VAR"

Giderleri gelirlerini aşan esnafımızın sorunlarını ses olmak için görüşlerini dile getiren Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu TESK Genel Başkanı Bendevi Palandöken, "Esnafımız büyük umutlarla dükkanlarını açıyor. Artan maliyetler büyük bir motivasyon ile işyeri açan esnafımızın umutlarını zedeliyor. Temel girdi maliyetlerindeki artışların yanı sıra kiracı olan işyerinin yüzde 20'lik stopaj payını ödemesiyle başlayan sorun sonu olmayan kira artış oranlarıyla esnafımıza büyük bir yük oluyor. Dükkanındaki bütün malları satssa kira masrafını karşılayamayacak esnafımız var. Devletimizin konutlardaki kiracılar için 1 Temmuz 2023'e kadar yenilenecek kira sözleşmelerindeki zam oranında yüzde 25'lik sınır getirmesi kiracıları rahatlatırken, esnafımızın işyerlerinde de bu düzenleme uygulanmalı. Aynı avantaj esnafımız için sağlanmalı. Birkaç yılına devam ettirilmeli" ifadelerini kullandı.

İşyerleri kira zamlarıyla ilgili açıklamalarda bulunan TESK Genel Başkanı Bendevi Palandöken, "Kiracılar için büyük sorun olan astronomik kira artışlarına çözüm için konutlarda yapılan yüzde 25'lik sınırlamanın işyerlerine de getirilmesi gerekiyor. Pandemi döneminin etkisini yeni yeni atlatan esnafımız tam düzeni kurduk derken bu seferde kiralar yük oluyor. Konuttaki kiracılar için sevindirici ve rahatlatıcı olan bu düzenleme esnafımız için de yapılmalı" dedi.

ZİYARETLER (ÇANKIRI)

ZİYARETLER (İSTANBUL)

ZİYARETLER

ŞANLIURFA BİRECİK TÜRK KIZILAYI BAŞKANI

Zonguldak ESOB Eğitim Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilen çeşitli faaliyetler TESK'te gerçekleştirilen bir toplantıda katılımcılara ayrıntılı olarak aktarılmıştı. Tüm TESK teşkilatına örnek teşkil edebilecek bu faaliyetleri sizlerle paylaşmak istedik:

ZESOB İŞLETMELERÜSTÜ EĞİTİM MERKEZİ

01.04.2000 yılında kurulan Zonguldak Esnaf ve Sanatkarları Odaları Birliği İşletmelerüstü Eğitim Merkezimiz, 3308 sayılı Çıraklık Kanunu çerçevesinde bugüne kadar 750 mezun vermiştir. Bunun yanında, İşkur, kalkınma ajansı, Avrupa Birliği ve Dünya Bankası Hibe Projeler kapsamında yaklaşık 500 kişiye

Mesleki Eğitim Kursları düzenlemiştir. Hibe Projeler kapsamında, yaklaşık 7 milyon TL tutarında İşletmelerüstü Eğitim merkezimize donanım kazandırılmıştır.

Yürütmüş olduğumuz başlıca projelerimiz;

1- AVRUPA BİRLİĞİ AKTİF İŞ-GÜCÜ PROGRAMLARI YENİ FIRSATLAR HİBE PLANI (METAL KALIPÇILIK EĞİTİMİ)

Bu projemiz, Avrupa Birliği Hibe Projelerine sunmuş olduğumuz ilk projedir. Projemiz ile, 15 işsiz gençimize metal kalıpçılık alanında 6 ay

sürelili mesleki eğitim verilmiştir. Proje kapsamında, 15 kişilik bilgisayar laboratuvarı, 15 kişilik teknik resim donanımı ve 1 adet CNC Dikileme tezgahı Eğitim Merkezimize kazandırılmıştır. İlimizdeki Mesleki ve Teknik Okullarımızda Metal kalıpçılık alanı bulunmamaktadır. Eğitim Merkezimiz bu alanda ilk defa eğitim veren bir konuma gelmiştir. Bu projemiz ile Zonguldak'ta Avrupa Birliği Hibe Programlarından yararlanan ilk Kurum olmamız nedeniyle özellikle M.E.B nezdinde olumlu yönde yankı yapmıştır. Projemizin çarpan etkisi olarak, İlimizdeki Esnaf teşkilatımıza hibe programlar ile ilgili bilgilendirme seminerleri düzenlenmiş ve Çaycuma Esnaf ve Sanatkarlar Odamız, 2 adet hibe programı yürütmüştür.

2- M.E.B.- AVRUPA BİRLİĞİ MEGEP PROJESİ

ZESOB İşletmelerüstü Eğitim Mer-

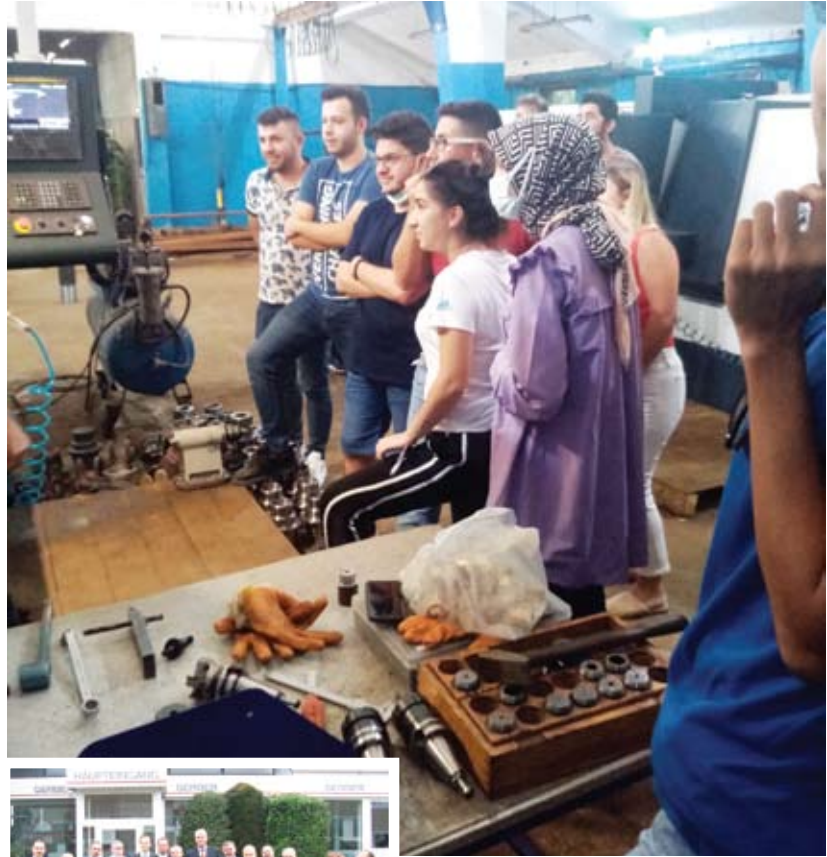

keзимiz MEGEP Projesi kapsamında 105 Pilot okuldan biri seçilmiştir. Proje kapsamında, 4 yıl boyunca Eğitim Merkezi personelimize eğitimler verilmiştir. Özellikle Milli Eğitim Müdürlüğü nezlinde işletmelerüstü Eğitim Merkezimize olan bakış açıları değişmiş, Mesleki Eğitim ile ilgili toplantılarda Eğitim Merkezimizin de yer alması sağlanmıştır. İşletmelerüstü Eğitim Merkezimiz, gerek Mesleki Eğitim gerekse hibe projeler alanında söz sahibi olmuş, bu alanda çok sayıda kurum ve kuruluşa danışmanlık verir konuma gelmiştir. Bu proje kapsamında, Eğitim Merkezimize 150.000 Euro'luk donanım sağlanmıştır.

3- SUALTI KAYNAK VE KESME EĞİTİMİ

Üç tarafı denizlerle çevrili Ülkemizde, Sualtı Kaynak Teknolojisi alanında M.E.B. Mesleki ve Teknik okullarında eğitim verilememektedir. Ayrıca M.E.B. Müfredatında da bu alanda bir eğitim programı bulunmamaktadır. Türkiye'de ilk defa bu alanda Eğitim Modülünü yazan ve 2 adet kurs açan İşletmelerüstü Eğitim Merkezimizdir. Sualtı Kaynak Eğitimi, yüksek maliyetli bir eğitimidir. Yurtdışında kişi başı maliyet 20 bin Euro, ülkemizde özel kuruluşlar tarafından verilen eğitimlerin kişi başı maliyeti 30 bin TL'dir. Gerçekleştirmiş olduğumuz 2 kursumuzda da kursiyerlerimizden herhangi bir ücret alınmamıştır.

Ülkemizde sadece İşletmelerüstü

Eğitim Merkezimizde sualtı kaynak havuzu bulunmaktadır. Bu havuzumuzda, Türk Loydu ile birlikte Uluslararası geçerliliği olan Sertifika sınavları yapılmaktadır.

4- CNC KESME OPERATÖRLÜĞÜ EĞİTİMİ

Günümüz çağında, imalat sektöründe CNC tezgahlarının önemi artmaktadır. Bu alanda yetişmiş eleman ihtiyacı da önem arz etmektedir. İlimizdeki Mesleki ve Teknik Okullarında CNC torna ve CNC freze eğitimleri verilmesine rağmen CNC kesme alanında eğitim verilememektedir. Projemiz ile bu alandaki eğitim açığını kapatarak, bu alanda faaliyet gösteren firmaların yetişmiş eleman ihtiyacını karşılamış olduk. Bunun yanında, İl Merkezimizde CNC kesme makinası olmadığından firmalarımız, uzak bölgelerdeki firmalardan hizmet almakta idi. Proje kapsamında 1 adet CNC kesme tezgahı Eğitim Merkezimize kazandırarak, Firmalarımızın da yararlanması sağlandı ve böylelikle firmalarımızın zaman ve nakliye masrafları azaltılmış oldu.

5- MADEN ŞEHİT ÇOCUKLARI MADEN MAKİNALARI ÜRE- TİYOR

Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı tarafından SOGEP Projesi kapsamında 40 maden Şehit Çocuğumuza CNC operatörlüğü eğitimi, 3 Mesleki ve Teknik Anadolu Lisemiz ile CNC alanında uzaktan eğitim ve Üniversitemiz Makine Mühendisliği bölümü 15 öğrencimiz ile AR-GE İnovasyon çalışmaları yürütülmektedir. Projemiz,

11.10.2022 tarihinde sona erecek olup, 5 kursiyerimizin istihdamı sağlanmıştır. Proje kapsamında, 1 milyon 600 bin TL Hibe desteği alınmış olup, 2 adet CNC tezgahı Eğitim Merkezimize kazandırılmıştır.

6- YURTDIŞI KARDEŞ OKUL PROTOKOLÜ

Almanya'nın Duisburg kentindeki 9 Meslek okuluna 2005 yılında 7'si öğrenci olmak üzere toplam 15 kişilik bir heyetle ziyarette bulunulmuş,

bu ziyaretle Eğitim Merkezimizin Duisburg'taki 9 Meslek Okulu ile kardeş okul olma çalışmaları başlatılmıştır. Bu çalışmalar sonucunda, 2006 yılında 9 Meslek Okulu Birliği Başkanı ve yardımcılarının oluşan 3 kişilik bir heyet Zonguldak İlimize gelerek Kardeş Okul Protokolü imzalanmıştır.

7- YURTDIŞI İŞ GEZİSİ PROJE- LERİMİZ

Esnaf ve Sanatkarlarımızın Yurtdışı fuar etkinliklerine katılımını sağlamak ve Yurtdışı iş bağlantılarını gerçekleştirmek amacıyla 30 Esnaf ve Sanatkarımızı KOSGEB Yurtdışı İş gezisi desteği kapsamında Almanya ziyaretimizi gerçekleştirdik. Bu gezi kapsamında, Hannover fuar ziyareti, Sanayi Bölgesi ziyaretleri ile Esnaf ve Sanatkarlar Teşkilatları ziyaret edilmiştir. İş gezisi ile Esnaf ve Sanatkarlarımızın Yurtdışındaki meslektaşları ile birebir görüşmeler ve bilgi alış veriş sağlanmıştır. Bu kapsamda karşılıklı olarak 200 bin Euro'luk ticaret gerçekleştirilmiştir.

İkaz ve Alarm İşaretlerini **Biliyor musunuz?**

Herhangi bir acil durumda veya afet anında yapılacakları **önceden planlamak, hayat kurtarır!**

BEYAZ İKAZ

TEHLİKE GEÇTİ İKAZI

Tehlike geçti işareti, basın yayın anons sistemleri vb. araçlarda duyurulur.

SARI İKAZ

Hava saldırısı ihtimalinin olduğu işaret eden sarı ikaz,

3 dakika süreli düz siren sesi ile duyurulur.

KIRMIZI ALARM

Hava saldırısı ihtimalinin olduğu işaret eden kırmızı alarm,

3 dakika süreli dalgali siren sesi ile duyurulur.

SİYAH ALARM

KBRN (kimyasal - biyolojik - radyolojik - nükleer) tehlikesini işaret eden bu alarm;

3 dakika süreli kesik - kesik devam eden siren sesi ile duyurulur. Tehlikenin türü basın yayın, uyarı sistemleri vb. araçlarla duyurulur.

AFAD®

AĞRI'DA 5 GİRİŞİMCİ KADIN

Türkiye'nin en yüksek dağı olan Ağrı Dağı ile tanınan, komşumuz İran ile sınır olan Doğu Anadolu Bölgemizin en güzel şehirlerinden biri olan Ağrı'da, 5 girişimci kadın bir araya gelerek tertemiz, yemekleri lezzetli, servisi güzel yüzlü bir lokanta açmışlar. Ağrı'da görüp beğendiğimiz bu lokantanın kurucularından Nazan Aslan hanımla yaptığımız söyleşiyi okurlarımızla paylaşmak istedik:

Revan cafe – restoran nasıl kuruldu? Kadın girişimciler nasıl bir araya geldi?

Öncelikle çok teşekkür ederim. Sizinle tanışmak ve yorumlarınız bizi çok mutlu etti.2009 yılından beri çalışma hayatı içerisindeyim .Bağımsız bir iş hayali kurdum. Sadece kar amacı gütmeyen, içerisinde kültürü barındıran, ruhu olan ve kadınların işlettiği bir mekan düşüncesi..2018

Nazan Hanım ,bir vesile ile Ağrı'da geçirdiğim iki gün içinde, yemek yiyebileceğimiz bir yer ararken, kadınların işlettiği Revan adlı kafe- restoran önerildi. Biz de merakla sizin kafe-restoranınıza geldik ve ekibimizdeki tüm arkadaşların çok beğendiği bir yemek yedik ve çok keyifli zaman geçirdik.

yılında bu düşünce somut hale geldi ve Revan'ı açtık. Maalesef Ağrı'da kadınların çalışma hayatına katılımı gelenek, dinsel dil, ataerkil roller, kadının para kazanamayacağı önyargısı gibi nedenlerle ,çok az.Biz de bunları bir kader olarak kabul etmedik ve rutin hayatımızda da ürettiklerimizle neden para kazanmayalım dedik.

Müşterileriniz genellikle üniversite öğrencileri . Fakat menünüzde sadece hızlı yemek ürünleri değil geleneksel mutfağımızdan da lezzetler var. Menüü nasıl belirliyorsunuz?

Biz tüketim sektöründe bir iş yapıyoruz. Müşterilerimizin çoğunluğu, ki biz onlara misafir diyoruz, buraya sadece tüketmek için değil, heybelerinde kendi hikayeleriyle gelen insanlar. Menüümüzde en severek ürettiğimiz ürün ayran çorbamız(gırar).Nedeni, bu yörenin otlarıyla yapılması, bir ruhunun olması. Üç buçuk yıldır yoğun ısrarlara menüye patates kızartmasını eklemedik. Kullan-at çağında ama-

cımız kültüre sahip çıkmak ve kültür kodlarında kayıtlı dış olana saygıyı yeniden canlandırmak. Hesap alırken de kadınlara öncelik tanıyoruz.

İşletmenizin bu kadar beğenilmesini neye bağlıyorsunuz? Sizi farklı yapan özellikleriniz ne?

Hijyen ve kaliteye önem veriyoruz. Kadın olduğumuz için değil, misafirlerimize olan özenimizden. Müziklerimiz etnik ve dünyanın dört bir yanından müzikler. Revan'daki tüm objelerin bir hikayesi var, nedensiz orda değiller. Gelen yorumlara dayanarak söylüyorum, galiba bu detaylar mekânı zihnimizdeki ev hayali gibi sıcak kılıyor.

- Ağrı'da kadın esnaf olmak zor mu? Zorluk yaşadınız mı?

Ağrı'da tüm sektörlerde erkek hâkimiyeti var. İş kurmak istediğinizde, demirbaş ve hammaddeye ulaşım çok zor. Bir toptancılar sitemiz bile yok. Bu da kuruluş aşamasını zorlaştırıyor.

Toplantılara kadın girişimciler davet edilmiyor, edilse bile eril dil, ki beden dili de dahil buna 'var olacaksınız görünmez olun' yönünde. Kırdan kente ve kentten diğer kentlere göç bu dili iyice güçlendirip, görece kazanımlarımızı tehdit ediyor. İşin en acı yanı da kadınların da bu dili sahiplenmesi. Kadınlar 'para kazanmak erkeğin işi.. Niye kendinizi yıpratıyorsunuz?. Zaten evde çalışıyorsunuz?..'

gibi söylemlerle geri çekmeye çalışıyorlar bizi. Eşi çalışan erkek kendini eksik hissediyor ya da çalışmayı ayıplıyor. İş hayatında var olmanız için erilleşmeniz gerekiyor. İlk açtığımızda 'ne zaman kapatacaklar?' diye beklediler. Kapatmadık, 42 ay geçti. Ekonomik özgürlüğün günden güne hayatlarında nefes alanı açtığı kadınlar olduk. Görece avantajlarımızı üretime meyyal kadınlarla paylaşmak

için, diğer sektörlerden arkadaşlarla 'Şahmeran derneği' adında bir dernek kurduk. Çalışma arkadaşlarımızın hayatında bir çok şey değişti. Ev içi sorumlulukta paylaşım, geleceğe daha güvenle bakma, annesi çalıştığı için daha öz güvenli çocuklar, eşlerin birbirine daha saygılı olması, çalışan kadının daha bilinçli tüketmesi. Daha nice örnek.

Beni en çok etkileyen cümlelerden biri, bir arkadaşımıza eşinin 'sen benim eğilen belimi düzelttin' demesi. Güçsüz anne figürü, ekonomik özgürlükle, güçlü bir rol modele dönüşüyor.

Esnaf olarak yaşadığınız zorluklar neler? Şikâyet ettiğiniz, düzeltilmesini istediğiniz sorunlar yaşıyor musunuz?

Birçok arkadaşımız 'keşke daha önce çalışsaydım' diye düşün-

yor. Daha yapmamız gereken çok şey var, hem kendimiz için hem de gelecek nesiller için. Biz bu şehirde 'İnsan' temelli yaklaşım üzerine kurulu bir hayat düşüncesi, hayali ile çalışıyoruz.

Bizlere kendimizi ifade etme şansı verdiğiniz için tekrar teşekkür ederim.

Lokanta açmadan önce kim ne yapıyordu?

Nazan Aslan :

Market satılma ve muhasebe sorumlusu

Neslihan Ünsal :

Ev hanımı

Nebahat Aydın:

Ev hanımı

Yüksel Yiğit :

Öğrenci

Harika Yardımcı:

Ev hanımı

SIGORTALILARDA HARCIRAH VE YOLLUK

GİRİŞ

5510 sayılı Sosyal Sigortalar Ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu 80. maddesi ile işverenler tarafından sigortalılara ödenen kazançların nasıl prime tabi tutulacağını düzenlemiştir. İşveren Uygulama Tebliği ile de konuya ilişkin detaylı düzenlemeler yapılmıştır. Anılan düzenlemelere göre, sigortalılara harcırah, yolluk, gündelik vb. adlar altında yapılan ödemeler prime esas kazanç niteliğinde kabul edilmemiş ve prime tabi tutulmamıştır. Yazımızda prime esas kazançlara ilişkin genel bilgiler verilecek ve sigortalılara yapılan harcırah, yolluk, gündelik vb. adlar altında yapılan ödemelerin hangi hallerde prime esas kazanç olarak kabul edileceği açıklanacaktır.

1. SİGORTALILARIN PRİME ESAS KAZANÇLARI

Bilindiği üzere işverenler hizmet akdi ile çalıştırdıkları sigortalılar adına bildirimde bulunmak ve sigortalıların kazançları üzerinden hesap edilecek sigorta primi işveren ve sigortalı paylarını Sosyal Güvenlik Kurumuna ödemek ile yükümlüdür. Sigortalıların prime esas kazançlarının nasıl belirleneceği 5510 sayılı Kanunun 80. maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre sigortalıların prime esas kazançlarının hesabında;

- a) Hak edilen ücretlerin,
- b) Prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkaktan o ay içinde yapılan ödemelerin ve işverenler tarafından sigortalılar için özel sağlık sigortalarına ve bireysel emeklilik sistemine ödenen tutarların,
- c) İdare veya yargı mercilerince verilen karar gereğince yukarıdaki (a) ve (b) numaralı maddelerinde belirtilen kazançlar niteliğinde olmak üzere sigortalılara o ay içinde yapılan ödemelerin,

Brüt toplamı esas alınır.

Ayrıca; aynı yardımlar ve ölüm, doğum ve evlenme yardımları, görev yollukları, seyyar görev tazminatı, kıdem tazminatı, iş sonu tazminatı veya kıdem tazminatı mahiyetindeki toplu ödeme, keşif ücreti, ihbar ve kasa tazminatları ile Kurumca tutarları yıllar itibarıyla belirlenecek yemek, çocuk ve aile zamları, işverenler tarafından sigortalılar için özel sağlık sigortalarına ve bireysel emeklilik sistemine ödenen ve aylık toplamı asgari ücretin %30'unu geçmeyen özel sağlık sigortası primi ve bireysel emeklilik katkı payları tutarları, prime esas kazançta tabi tutulmaz.

2. HARCIRAH, YOLLUK VB. ÖDEMELERİN PRİME TUTULMASI

Harcirah Kanununun 3. maddesinde

harcirah, anılan Kanuna göre ödemesi gereken yol masrafı, gündelik, aile masrafı ve yer değiştirme masrafları olarak tanımlanmıştır. Ayrıca Kanun kapsamında olmayan özel sektör işverenleri tarafından da harcırah, görev yolluğu vb. adlarla sigortalılara ödemeler yapılmaktadır. Bütçe kanunlarında Harcırah Kanunu gereğince uygulanacak harcırah tutarları da belirlenmektedir.

İşveren Uygulama Tebliğinin 7.8.3. madde numaralı bölümünde Harcırah Kanununa atıfta bulunularak sigortalılara bireysel iş sözleşmesine veya toplu sözleşmeye dayanılarak ve işveren tarafından sigortalının geçici bir görevle başka yere gönderilmesi veya görev yerini değiştirmesi dolayısıyla verilen ve yolluk kavramına giren ödemelerin prime esas kazançta dahil edilmeyeceği hükme bağlanmıştır.

Ancak Gelir Vergisi Kanununun 24. maddesinde,

“Gider karşılığı olarak yapılan aşağıda yazılı ödemeler Gelir Vergisinden istisna edilmiştir.

1. (Değişik: 31/12/1981-2574/5 md.) Harcırah Kanununa tabi kurumlar tarafından harcırah veya yolluk olarak yapılan ödemeler,

2. (Değişik: 31/12/1982-2772/3 md.) Harcırah Kanunu kapsamı dışında kalan müesseseler tarafından idare meclisi başkanı ve üyeleri ile denetçilerine, tasfiye memurlarına ve hizmet erbabına (Harcirah Kanununa tabi olsun olmasın her türlü sözleşmeli personel dahil) verilen gerçek yol giderlerinin tamamı ile yemek ve yatmak giderlerine karşılık verilen gündelikler (Bu gündelikler aynı aylık seviyesindeki Devlet memurlarına verilen gündeliklerden fazla ise veya Devletçe verilen gündeliklerin en yüksek haddini aşarsa aradaki fark ücret olarak vergiye tabi tutulur.)” hükümleri bulunmaktadır.

Bu hükümler gereğince çalışanlara ödenen gündelik, harcırahlar gelir

vergisinden istisna tutulmuştur. Ancak Harcırâh Kanununa tabi olmayan hizmet erbabına, özel sektör işyerlerinde çalışan sigortalılar da bu kapsamdadır, verilen gündelik, harcırâhların aynı aylık seviyesindeki Devlet memurlarına verilen gündeliklerden fazla olması halinde, fazla olan tutarın ücret olarak vergiye tabi tutulacağı hükme bağlanmıştır. Yani Gelir Vergisi Kanununa gereğince harcırâh, yolluk vb. ödemelerin tamamı gelir vergisinden muaf değildir ve bu tür ödemelerin belirli tutarları aşan kısmı ücret olarak kabul edilmektedir. Ücret niteliği kazanan bu tür ödemelerin de 5510 sayılı Kanun kapsamında prime esas kazanç niteliğinde kabul edilmesi uygun olacaktır.

Örnek: Asgari ücret karşılığı çalışan (A) adlı sigortalıya geçici görevle başka bir ile görevlendirildiği 2021 yılı Mayıs ayında, geçici görev süresinin her bir günü için brüt 75.-TL. yolluk ödenmiştir.

Örneğimizdeki sigortalı asgari ücret karşılığı çalıştığından kendisine ödenen yolluk en düşük devlet memuru harcırâhı ile karşılaştırılmalıdır. 2021 yılı için en düşük devlet

memuru harcırâhı brüt 46,35.-TL. olarak belirlenmiştir. Bu durumda (A) sigortalısına ödenen yolluğun $75-46,35=28,65$.-TL.'lik kısmı ücret olarak tahakkuk ettirilmeli ve vergilendirilmelidir. Eğer (A) adlı sigortalıya günlük brüt 45.TL. gündelik ödenmiş olsa idi yapılan bu ödemenin tamamı gelir vergisinden muaf olacaktı.

5510 sayılı Kanun ve İşveren Uygulama Tebliği hükümleri gereğince özel sektör işverenlerince sigortalılara harcırâh, yolluk vb. adlarla yapılan ödemelerin prime esas kazançca dahil edilmeyeceği hükme bağlanmıştır. Ancak Gelir Vergisi Kanunu gereğince Harcırâh Kanununa atıfta bulunularak belirlenen sınırları aşan bu tür ödemeler ücret olarak kabul edilmektedir. Dolayısıyla yukarıda örnekle de açıklanan ve yolluk, harcırâh vb. adlar altında yapılan ödemelerin 193 sayılı Kanun gereğince ücret olarak kabul edilen tutarlarının prime esas kazançca dahil edilmesi uygun olacaktır.

Ayrıca 138 Seri Nolu Gelir Vergisi Genel Tebliğinin "Fili Yemek ve Yatmak Giderleri" başlıklı 3 madde numaralı bölümünde, Harcırâh Kanunu

kapsamında dışında kalan işverenler tarafından geçici görevle gönderilen çalışanlara fiili yemek ve yatmak giderleri dışında gündelik de ödendiği takdirde bu gündeliklerin tamamının ücret olarak vergiye tabi tutulması gerektiği hükme bağlanmıştır.

SONUÇ

Özel sektör işverenleri tarafından sigortalılara ödenen görev yollukları sigorta priminden istisna tutulmuştur. Ancak yapılan bu tür ödemelerin 193 sayılı Kanun ile belirlenen sınırları aşan kısmı ücret olarak vergilendirilmektedir. Görev yolluğu niteliğini kaybederek ücret niteliği kazanan bu tutarların prime esas kazançca dahil edilmesi gerekmektedir. Ayrıca geçici görevle başka bir yere gönderilen sigortalıların fiili yeme ve konaklama giderleri karşılandıktan sonra harcırâh, yolluk vb. adlar altında yapılan ödemelerin tamamı ücret olarak vergilendirildiğinden, bu tür ödemelerin tamamının sigorta primine esas kazançca dahil edilerek prime tabi tutulması uygun olacaktır.

Sokağımız, mahallemiz, semtimiz ve
kentimiz esnaf ve sanatkârlarla daha
zengindir

“Esnaf
güvenilirdir...”

BENDEVİ
PALANDÖKEN
Genel Başkan

TESK

TÜRKİYE
ESNAF VE SANATKÂRLARI
KONFEDERASYONU

TÜRKİYE'NİN YENİ SEYİR FÜZESİ ÇAKIR

SSB Başkanı Demir, Roketsan tarafından geliştirilen yeni seyir füzesi 'ÇAKIR'ın tanıtım törenine katıldı. SSB Başkanı Demir: "Yapılan her çalışma Türkiye'yi hem sahada hem de masada güçlü bir konuma getiriyor"

Roketsan tarafından geliştirilen yeni seyir füzesi 'ÇAKIR'ın lansman töreninde konuşan Cumhurbaşkanlığı Savunma Sanayii Başkanı Prof. Dr. İsmail Demir, "Yapılan her çalışma ve ortaya çıkarılan her proje ülkemiz açısından önemli değerler sağlarken Türkiye'yi hem sahada hem de masada güçlü bir konuma getiriyor" dedi.

Roketsan tarafından geliştirilen yeni seyir füzesi 'ÇAKIR'ın lansman töreni, Savunma Sanayii Başkanı İsmail Demir, Savunma Sanayii Başkan Yardımcısı Prof. Dr. Faruk Yiğit, Roketsan Genel Müdürü Murat İkinci ve çok sayıda basın mensubunun katılımı ile gerçekleşti. Roketsan'ın Lalahan Tesislerinde gerçekleşen

lansman töreninde konuşan SSB Başkanı Demir, "Bugün dünyada adından söz ettiren SİHA'larımız üzerindeki sistemler ile beraber bir anlam kazanıyor. Bunun çeşitlendirilmesi ve kabiliyetlerinin artırılması oldukça önemli. Tabi savunma sanayii konusunda nereden nereye geldiğimizi hatırlamakta fayda var. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın ortaya koyduğu irade, savunma sanayiinde dışarıya muhtaç olmadan kendine yeter bir ülke olma hedefi, aşama aşama gerçekleşmeye devam ediyor" ifadelerini kullandı.

Savunma sanayii alanında birçok atılımın birçok alanda sürekli ve hızlı bir şekilde kaydedilmeye devam ettiğini vurgulayan Demir, karadan karaya,

karadan havaya, hava hava ve deniz savunma sistemlerinde de birçok atılımların devam edeceğini söyledi. Demir ayrıca, deniz torpidolarında da önemli atılımlar ile dışa bağımlılığın son bulacağını vurguladı. Öte yandan ÇAKIR'ın tanıtım sunumunu da gerçekleştiren Roketsan Genel Müdürü İkinci, ÇAKIR'ın ilk olarak Akıncı SİHA tarafından kullanılacağını açıkladı. "Amacımız tabiri caizse dört dörtlük bir şekilde kullanıcılarımıza, göz beğenimiz olan Türk Silahlı Kuvvetlerine ve güvenlik güçlerimize teslim etmek" Savunma Sanayii Başkanlığı olarak Türk Silahlı Kuvvetlerinin talepleri doğrultusunda ürünlerin geliştirilerek kullanıma sunulduğunun altını çizen Demir, "Bizlerin görevi bu ürünleri çok geniş test ve denemelerden

geçirerek, tabiri caizse dört dörtlük bir şekilde kullanıcılarımıza, göz be-beğimiz olan Türk Silahlı Kuvvetlerine ve güvenlik güçlerimize teslim etmek. Bu yolda hem kullanım esnasındaki test aşamasında hem de kullanım sonrasındaki geri bildirimde işbirliğimiz devam ediyor ve devam da edecek. Tabi bu çabamız sadece kendi milli çıkarlarımızı korumak amaçlı, sadece Türk Silahlı Kuvvetlerinin kullanımı amaçlı olmuyor. Aynı zamanda muhtelif dost ve müttefiklerimize de bu ürünler ile destek olmaya devam ediyoruz. Bir anlamda 'dostlarımızın gücü bizim gücümüzdür' diyerek, onların da çeşitli sahalarda ele güne muhtaç olmamaları için çalışmalarımız ve ihracat faaliyetlerimiz devam ediyor" şeklinde konuştu.

"Atılan adımlar Türkiye'yi hem sahada hem de masada güçlü bir konuma getiriyor"

Savunma sanayii alanında atılan adımların hayati derecede öneme sahip olduğunu vurgulayan ve bu gücün bir irade ile sağlanabileceğinin altını çizen Savunma Sanayii Başkanı Prof. Dr. İsmail Demir, şunları kaydetti:

"Dünyadaki gelişmeleri hepimiz görüyor ve takip ediyoruz. Bu bize bir kere daha Türkiye'nin kendine yeterli ve güçlü bir ülke olması hususunda ne kadar çalışması gerektiğini ve atılan adımların ne kadar kıymetli olduğunu gösteriyor. Tabii

bu sebeple yapılan her çalışma ve ortaya çıkarılan her proje ülkemiz açısından önemli değerler sağlarken Türkiye'yi hem sahada hem de masada güçlü bir konuma getiriyor. Bu konuma gelmede de tabii tüm yurtdışı temaslarda savunma sanayiinin önemini vurgulayan ve faaliyetlerimizin de en büyük destekçisi olan Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a da teşekkürlerimizi sunmamız gerekiyor. Çünkü bu bir irade ve süreklilik meselesi. Bu irade ve süreklilik olduğu müddetçe inşallah şirketlerimiz bu gücü iradeyi daha da artırarak devam ettirecekler."

Kullanıcılarına operasyonel esneklik sunan yeni seyir füzesi: ÇAKIR

Roketsan'ın kara, deniz ve hava platformlarından atılabilen Seyir Füzesi ÇAKIR, son teknoloji özellikleri ve etkili harp başlığı ile silahlı kuvvetler için yeni bir güç çarpanı olacak. Roketsan geliştirdiği yeni teknolojiler ile harp sahasında yeni konseptler oluşturmaya devam ediyor. Sabit ve döner kanatlı hava araçları, TİHA/ SİHA, SİDA, taktik tekerlekli kara araçları ve su üstü platformlardan atılabilen yeni Seyir Füzesi ÇAKIR; kara ve deniz hedeflerine karşı kullanıcıya operasyonel olarak geniş alternatifler sunuyor. 150 kilometrenin üzerinde menzili bulunan ÇAKIR'ın hedefleri arasında su üstü hedefler, kıyıya yakın kara ve su üstü hedefleri, stratejik kara hedefleri, alan hedefleri ve mağaralar bulunuyor. Kale Arge ta-

rafından geliştirilen yerli ve milli KTJ-1750 turbo-jet motora sahip ÇAKIR, tasarımının getirdiği çeviklik sayesinde; görev planlama esnasında tanımlanan üç boyutlu dönüş noktalarını içeren görevleri kolaylıkla icra edebiliyor. ÇAKIR, hedef üzerinde vuruş noktası seçimi ve özgün harp başlığı ile hedeflere karşı yüksek imha kabiliyeti sunuyor. Gelişmiş ara safha ve terminal güdüm sistemleri ile ÇAKIR, hedeflerine tüm hava koşullarında yüksek hassasiyetle angajman sağlayabiliyor. Ağ tabanlı veri-bağı sayesinde hedefe ilerlerken kullanıcı seçimine bağlı olarak, hedef değiştirme ve görev iptaline de olanak sağlıyor. ÇAKIR'ın en dikkat çeken özelliklerinin başında ise platformda çoklu taşımaya imkân veren tasarımı ve sürü konseptinde görev icra yeteneği geliyor. Çok sayıda mühimmatla koordineli taarruz imkânı veren sürü konsepti ile düşmanın savunma sistemlerinin aşılması kolaylaşırken, bir ya da birden fazla hedefte yüksek etkinlik sağlanıyor. Radar soğurucu özellikli özgün gövde tasarımı sayesinde ÇAKIR yüksek beka kabiliyeti sunuyor. Deniz üzerinde su sathına çok yakın uçuş, kara üzerinde ise arazi maskeleyme kabiliyetlerine ek olarak radar soğurucu gövde yapısı ile düşman hava savunma sistemleri tarafından tespit edilebilirliğini asgari seviyeye indiriyor. Karıştırmaya dayanıklı GNSS ve altimetre destekli ataletsel navigasyon sistemi ile yoğun elektronik karıştırmanın olduğu durumlarda da seyrine devam edebiliyor.

TRABZONSPOR ŞAMPİYONLUK KUPASINI ALDI

Süper Lig'in 2021-2022 sezonunda mutlu sona ulaşan Trabzonspor, şampiyonluk kupasını düzenlenen görkemli törenle aldı.

Bordo-mavililer, Medical Park'ta gerçekleştirilen törenle kupasına kavuştu. Kupa seremonisi öncesinde futbolcular ve aileleri saha içindeki tribünde yerlerini aldı. Kutlama programı için dev boyutlarda bir sahne kuruldu. Kutlamalar için stadyum kapıları saat 16.00 itibarıyla açıldı.

Kutlamalarda Apolas Lermi, Bilal Hancı, DJ Burak Yeter, Ezgi Eyüpoğlu, İbrahim Can, İhsan Eş, Kadr, Matthaios Tsahouridis, Mero, Mustafa Topaloğlu, Nazlı Hacıoğlu, Özkan Meydan, Sedat Keskin, Seren Uzun ve Yener Çevik sahne alacak. Sanatçı performanslarının ardından program, kasketliler horonu, Kuzeyin Uşakları ekibinin horon gösterisi ve sürprizli kolbastı ile devam etti.

Şampiyon futbolcular kendi seçtikleri parçalar eşliğinde Zafer Yolu'ndan geçerek sahneye çıkmasıyla büyük bir coşku yaşandı. Bordo-mavili takımın yabancı oyuncularını ülkelerinin bayraklarıyla sahneye çıktı. Teknik ekibin ardından Abdullah Avcı sahneye çıktı. Kulüp Asbaşkanı Ertuğrul Doğan'ın ardından sahneye başkan Ahmet Ağaoğlu çıktı.

Ahmet Ağaoğlu: "Ezber bozduk gerisi gelecek"

Trabzonspor Kulüp Başkanı Ahmet Ağaoğlu, kupa töreninde açıklama yaparak, "Bu coğrafya çok uymayan bir söz söylemiştik. 3 sene sabredin 4 sene bu takımı ayakta alkışlayacaksınız demiştim. Şimdi bu takımı ayakta alkışlayın. Bu kulübün arkasındaki en büyük güç sizsiniz. Kendi yanlışlarımızı kendi hatalarımızın üstünü örtmek için ne başka takımlara ne başka kurumlara sataştık. Yanlışlar bizim hatalar bizimdi. Sizlerden aldığımız güçlü bugün bu

zafer tablosunu yaşıyoruz. Karakterimizle yanyana olduk ve bugün bu zaferi yaşıyoruz. Dünyanın dört bir yanında bu kupayı kaldırmamızı bekleyen içlerindeki ateş hiç dinmeyen taraftarımıza teşekkür ediyorum. Bu şampiyonluk için küllerinden doğdular dediler. Küllerimizden doğmadık. Ezberi bozduk gerisi gelecek" ifadelerini kullandı.

Şampiyonluk kupasını kaldırılırken büyük coşku yaşandı

Başkan Ahmet Ağaoğlu'nun konuşmasının ardından bordo-mavililer madalyalarını aldı. Ardından Trabzonspor kaptanı Uğurcan Çakır ve oyuncular şampiyonluk kupasını Türkiye Futbol Federasyonu Başkanı Servet Yardımcı ve Spor Toto Teşkilat Başkanı Bünyamin Bozgeyik'in ellerinden alarak, şampiyonluk kupasını kaldırdı.

Bordo-mavililer, şampiyonluk kupasını kaldırdıktan sonra sahne şovu, Demet Akalın ve dansçıların performansı ile devam etti. Havai fişek, ışık ve lazer şovlarıyla renklenmiş kutlamalar, dününden bugüne Trabzonspor'a emek vermiş pek çok değerli ismin katılımıyla şampiyonluk kutlaması sona erdi.

MİLLİ GÜREŞÇİLER 17 MADALYA İLE REKOR KIRDI

Kadınlarda ilk Avrupa şampiyonluğu
Milliler, erkekler serbest stil ve
grekoromende Avrupa ikincisi oldu

Türkiye Güreş Milli Takımı, Macaristan'da düzenlenen Avrupa Şampiyonası'nda tarihi rekorlara imza attı. Milliler erkekler ve kadınlarda toplam 17 madalya ile rekor kırdı. Kadın Milli Takımı ilk kez Avrupa şampiyonu oldu. Erkek Milli Takımı'nda ise serbest stil ve grekoromende Avrupa ikincisi oldu.

Macaristan'da düzenlenen Avrupa Güreş Şampiyonası tamamlandı. Milli Takım; serbest erkekler, kadınlar ve grekorumen olmak üzere üç stilde de kürsüye çıkarak tarihi bir başarılar elde etti. Avrupa'da ilk kez 10 final yapıp, ilk kez 7 altın kazanan, tarihte kadınlarda da ilk kez Avrupa şampiyonu olan milli sporcular bu organizasyonu, tarihinde ilk kez 17 madalya rekoru ile tamamladı.

Kadınlarda ilk Avrupa şampiyonu

Başkent Budapeşte'de gerçekleştirilen ve 37 ülkeden toplam 375 sporcunun katıldığı 2022 Avrupa Güreş Şampiyonası'nda Türkiye, 30 sporcu ile madalya mücadelesi verdi.

Toplam 85 güreşçinin mindere çıktığı kadınlarda milli sporculardan Yase-min Adar Yiğit (76 kg) ve Evin Demirkan Yavuz (50 kg) ile 2 altın, Buse Tosun Çavuşoğlu (72 kg) ile 1 gümüş ve Bediha Gün (55 kg) ile de bronz 1 bronz madalya kazandı. Türkiye kadınlarda takım halinde ilk kez Avrupa şampiyonu olarak tarihe geçti.

Serbest stilde erkekler Avrupa 2.'si

Toplam 135 sporcunun mindere çıktığı erkekler serbest stilde ise Türk sporcular 6 madalya kazandı. 125 kiloda Taha Akgül 9. Avrupa şampiyonluğunu kazandı, 92 kiloda yarışan genç güreşçi Feyzullah Aktürk de altın madalya ile tarihe imzasını attı. 61 kiloda Süleyman Atlı gümüş, 65 kiloda Recep Aktaş, 79 kiloda Muhammet Akdeniz ve 86 kiloda da Osman Göçen ile 3 bronz madalya daha kazanan milliler, takım halinde Avrupa ikincisi olarak kürsüde yer aldı.

Grekorumende Avrupa 2.'si

Büyük çekişmenin yaşandığı ve 155

sporunun yer aldığı grekoromende stilde de Türkiye önemli başarılar imza attı. Madalya koleksiyoncusu Rıza Kayaalp (130 kg) 11. kez Avrupa'nın en büyüğü oldu. 60 kiloda Kerem Kamal ve 67 kiloda Murat Fırat da altın madalya kazanırken, 77 kiloda Yunus Emre Başar gümüş, 55 kiloda Emre Mutlu, 63 kiloda Ahmet Uyar ve 82 kiloda da Burak Akbudak bronz madalya aldı. Türkiye grekoromende takım halinde ikinci oldu.

Madalya sayısı 338 oldu

Macaristan'da tamamlanan bu organizasyon sonrasında Türkiye'nin Avrupa Şampiyonaları'nda kazandığı madalya sayısı 338'e yükseldi. Millilerin bugüne dek Avrupa'da kazandığı madalya sayısı serbest stilde; 57 altın, 61 gümüş, 80 bronz, kadınlarda; 7 altın, 3 gümüş, 4 bronz ve grekoromende de 42 altın, 26 gümüş, 48 de bronzla ulaştı.

Böylece milliler Avrupa Şampiyonaları tarihinde toplamda 106 altın, 90 gümüş ve 142 de bronz olmak üzere 338 kez kürsüye çıkmış oldu.

A MİLLİ FUTBOL TAKIMI, UEFA ULUSLAR LİGİ'NDE 2'DE 2 YAPTI

A Milli Futbol Takımı, UEFA Uluslar C Ligi 1. Grup'ta çıktığı 2 maçtan da galibiyetle ayrılarak bu organizasyonda ilk kez 2 galibiyete ulaştı.

A Milli Futbol Takımı, UEFA Uluslar C Ligi 1. Grup Litvanya ile deplasmanda karşılaştı. Ay-yıldızlılar sahadan 3 puanla ayrılırken, geçtiğimiz cumartesi günü Faroe Adaları'na karşı aldığı galibiyet ile birlikte üst üste 2. maçını da kazandı.

İlk kez 2018 yılında düzenlenen

UEFA Uluslar Ligi'nde Rusya ve İsveç ile karşılaşan milliler, grubu 1 galibiyet, 3 mağlubiyetle kapatmıştı. 2020-2021 sezonunda Uluslar B Ligi'nde Macaristan, Rusya ve Sırbistan ile aynı grupta yer alan A Milli Takım, 1 galibiyet, 3 beraberlik ve 2 mağlubiyet alarak grubu 6 puanla son sırada tamamladı. Bu sonucun ardından Uluslar Ligi'nde C Ligi'ne düşen ay-yıldızlılar, 2022-2023 sezonunda Litvanya, Lüksemburg ve Faroe Adaları ile eşleştirdi.

Sahasında ilk maçı Faroe Adaları'na karşı 4-0 kazanan A Milli Futbol Takımı, ikinci karşılaşmada da Litvanya deplasmanına çıktı. 3 puanı 6 golle alan milliler, ilk 2 maçı kazanarak grupta 6 puana ulaştı. Ay-yıldızlılar ayrıca Uluslar Ligi'nde ilk kez iki galibiyete ulaştı.

A Milli Futbol Takımı, 11 Haziran Cumartesi günü Lüksemburg ile deplasmanda karşılaşacak.

ANADOLU EFES, EUROLEAGUE ŞAMPİYONU OLDU

Anadolu Efes basketbol takımı, Turkish Airlines EuroLeague'in final karşılaşmasında Real Madrid'i mağlup ederek 2021-2022 EuroLeague sezonunun şampiyonu oldu. Böylelikle Anadolu Efes EuroLeague'deki ikinci şampiyonluğunu kazandı.

Cumartesi akşamı Sırbistan'ın başkenti Belgrad'da bulunan Stark Arena'da oynanan final karşılaşmasında Pablo Laso yönetimindeki Real Madrid ile Ergin Ataman yönetimindeki Anadolu Efes karşılaştı. Turkish Airlines Euroleague Final Four'un en değerli oyuncusu da seçilen Sırp oyuncu Vasilije Micic, final karşılaşmasında 23 sayı 2 ribaund ve 2 asist ile takımının galibiyetinde büyük pay sahibi oldu. Real Madrid takımının en skorer oyuncusu ise 14 sayıyla Walter Tavares oldu.

Anadolu Efes'in Real Madrid'i 58-57 mağlup ettiği maçta, Anadolu Efes'te Vasilije Micic (yukarıda) 23 sayıyla karşılaşmanın en skorer ismi oldu. Anadolu Efes'in Real Madrid'i 58-57 mağlup ettiği maçta, Anadolu Efes'te Vasilije Micic (yukarıda) 23 sayıyla karşılaşmanın en skorer ismi oldu.

Anadolu Efes'in Real Madrid'i 58-57 mağlup ettiği maçta, Anadolu Efes'te Vasilije Micic (yukarıda) 23 sayıyla karşılaşmanın en skorer ismi oldu. Fotoğraf: AP

Ergin Ataman: Takımım NBA seviyesinde

Mücadelenin ardından basın toplantısında açıklamalarda bulunan Anadolu Efes Baş Antrenörü Ergin Ataman, "Müthiş oyuncularım var. Kilitlenen anları çözebiliyoruz. Takımım, NBA takımı seviyesinde. Bu sezon NBA takımı gibi oynamadık ama önceki sezonlarda öyle oynadık. Hepsi bu"

diye konuştu.

2005'ten bu yana Avrupa Ligi'nde üst üste şampiyonluk yaşayan ilk baş antrenör olmasıyla ilgili yöneltilen bir soruya yanıt veren Ataman, "Müthiş bir duygu. Türk spor adamlarını bu şekilde temsil ettiğim için çok gururluyum. Eminim ki bundan sonra birçok arkadaş bu seviyeye gelecektir" dedi. A Milli Basketbol Takımını da çalıştıracaklarını hatırlatan Ataman, hedefinin A Milli Takım ile de madalya kazanmak olduğunu söyledi.

Anadolu Efes basketbol takımı EuroLeague'deki ilk şampiyonluğunu 2020-2021 sezonunda kazanmıştı.

AHİLİK ve MESLEK AHLAKI

Akılık/Ahilik tümüyle Anadolu'nun yerlisi Türklere ait olup ve ilk kez Selçuklu Devletinde ortaya çıkar. Giderek Osmanlı Devletinin kuruluş yıllarında (13. yy.) etkili olan esnaf ve sanatkâr birliklerinin; yiğitlik, eli açıklık, diyergamlık¹, hoşgörölülük, dünya malını önemsememek gibi fütüvvet ilkelerine uygun "iş ahlaki ilkeleri" kısa zamanda çevredeki pek çok Müslüman ülkede benimsenir². Her ne kadar Anadolu'da "İslamın Güzel Yüzlü Yorumu" olan tasavvufufla dolaylı bağı olsa da³ Selçuklular zamanında başlayan Akı'lık⁴ bir tarikat değil; ahlak ve dayanışma temelli Müslümanların üye olduğu mesleki bir örgüttür.

Ancak, İstanbul'un fethiyle gayr-ı Müslim esnaf halk arasına karışınca; onlar, İtalyanca'dan uyarlanan lonca adlı esnaf teşkilatlarında örgütlenir. Ahilik; birlikte yaşayan küçük çaplı esnafların ocağıdır. Büyük çaplı esnaflara ise tüccar denir. "Anadolu'da, başta Kırşehir-Kayseri-Konya olmak üzere ahiliği kuran ve geliştiren Ahi Evran'dır. İlk önce debbağ, saraç ve kunduracılar arasında ortaya çıkıp, daha sonra diğer meslekleri de içine almıştır"⁵.

2021 Ahi Evran-ı Veli Yılı

Geçtiğimiz yıl 1171- 1264 yılları arasında yaşayan Ahi Evran'ın 850. Doğum yılı, hem UNESCO hem de T.C. Cumhurbaşkanlığı tarafından Ahi Evran yılı olarak kutlanmıştır. Gerçek adı Şeyh Nasirüddün Ebu'l Hakayık Mahmud Bin Ahmed olan Ahi Evran'ın kesin olmamakla birlikte 1171 yılında İran'ın Hoy kasabasında dünyaya geldiği ve 1264 yılında vefat ettiği tahmin edilir. Kabrinin Kırşehir'de, kendi adını taşıyan mahallede bulunan Ahi Evran Camii'nde olduğu bilinir. 1204 yılında Kayseri'ye yerleşmiş ve Fütüvvet Teşkilatından esinlenerek ilk Ahi Teşkilatını burada kurmuştur. Keyhüsrev tarafından desteklenen teşkilatın önderi olan Debbağ⁶ Ahi Evran Kayseri'de pek çok sanatın icra edildiği "sanayi/ zanaatkar sitesinde" hizmet vermiştir. Anadolu'da 32 mesleğin kurucusu, esnaf ve sanatkâr zümresinin piri olarak kabul edilen, çok yönlü bir ilim ve fikir insanıdır. Ahilik teşkilatının, geçmişte sosyal ve ekonomik hayatı yönlendirdiği gibi günümüzdeki birçok sosyal ve iktisadi kuruluşun oluşumunda ve şekillenmesinde de büyük pay sahibidir. Her açıdan hayata yön verdiği gibi Anadolu'nun vatanlaşmasında, Osmanlı Devleti'nin kuruluşunda ve bir cihan devleti olmasında büyük rol oynamıştır. Tefsir, hadis, fıkıh, kelam ve tıp alanlarında derin bir âlim, tasavvuf yolunda yüksek makam sahibi bir velidir.⁷ Dolayısıyla bu makalede; bir manevi kültür mirası olan "Üretimden Tüketim Ahilik Terbiyesinin ve Eğitiminin Günümüzdeki Meslek Ahlakına Yansımaları" bilimsel araştırmalar doğrultusunda incelenecektir.

Ahilik Terbiyesi

Ahilikte Eğitim, (a) iş başında ve (b) iş dışında olmak üzere ikiye ayrılır. İş başındaki eğitimde dükkânlarını zamanında açıp kapatma, dürüst çalışma, üretimi artırma, çırakları iyi yetiştirme gibi makbul davranışların geliştirilmesi hedeflenir. Ehliyet dereceleri yamaklık çıraklık, kalfalık ve ustalık olarak dört kademeye ayrılır. Bu dereceleri elde etmenin belirli ölçütleri vardır. İş başında becerisi onaylanmış yamak ve çıraklara; dini, ahlaki, hissi, edebi ve toplumsal eğitim, ustalarının teklifi ile zaviyelerde iş dışında verilir. Eğitimciler "muallim ahi" ve "emir" denir. Mustafa Kılınc'ın (2012) aktardığına üzere Çobanoğlu Fütüvvet Namesine göre "ahi zaviyelerinde Türkçe fütüvvet name, Kuran, yemek pişirme, oyun oynama, çalgı çalma, şarkı söyleme, tarih, önemli kişilerin hayat öyküleri, tasavvuf dersleri verilir. Ek olarak Türkçe, Arapça, Farsça ve Edebiyat öğretilirdiği için de Ahi zaviyelerinin bir tür okul olduğu anlaşılar. 19. Yüzyıla kadar ahililikte genel eğitimle mesleki eğitim topyekun ele alınırken, Osmanlı'nın son döneminde Batı tarzında Sanayi Mektepleri açılır. Türkiye Cumhuriyeti kurulunca "iş başında eğitim" Mustafa Kemal tarafından 1925 yılında Ankara'daki bataklık arazide kurulan Gazi Orman Çiftliğinde (AOÇ) işe alınan ziraat teknisyenlerine verilir. Sonra onu Köy Enstitüleri (1932) Atatürk hayatta iken başlar. İlk denemeleri İzmir ve Eskişehir'de yapılır. 1940 yılında Köy Enstitüleri Kanunu ile 21 kırsal merkezde toplum ve fen dersleri ile desteklenen, uygulamalı fenni tarım, öğretmenlik ve esnaflık eğitimleri köy çocuklarına, Demokrat

Parti tarafından kapatıldıkları 1954 yılına kadar verilir.^{8,9} Uygulama ve ders içerikleri açısından Ahilik ve Köy Enstitüleri Eğitimleri oldukça benzerlik gösterir. Günümüzde 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunuyla; en az ilköğretim okulunu bitirmiş 14-19 yaşları arasındaki öğrencilere pek çok dalda; "ara eleman" yetiştiren çırak, kalfa ve ustalık eğitimleri; Ticaret Odaları ve Halk Eğitim Merkezleri tarafından verilmektedir.

Bu yasanın 5. maddesi olduğu gibi eğitime ayrıldığı için bir kez daha hatırlamak gerekir¹⁰: "Eğitimin kapsamı, pratik meslek eğitimi ve denetimi Madde 71- Bu Kanunun meslekî eğitime ilişkin hükümleri ile 3308 sayılı Meslekî Eğitim Kanununun esnaf ve sanatkâr kesimindeki pratik meslek eğitimi düzenleyen hükümleri Bakanlık, Millî Eğitim Bakanlığı ve Konfederasyonun işbirliği ile bütünlük içinde yürütülür. Esnaf ve sanatkârların meslekî eğitimleri, esnaf

ve sanatkârlar meslek kuruluşları ile Millî Eğitim Bakanlığı Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü tarafından ortaklaşa planlanır, yürütülür, değerlendirilir ve denetlenir.

Eğitimin organizasyonu

Madde 72- Bu Kanunda ve 3308 sayılı Meslekî Eğitim Kanununda belirlenen amaçlar doğrultusunda esnaf ve sanatkârlar ile yanlarında çalışan çırak ve kalfaların, pratik meslek eğitimini gerçekleştirmek, her kademedeki esnaf ve sanatkârlar meslek kuruluşlarının asli görevidir. Esnaf ve sanatkârlar ile yanlarında çalışan çırak ve kalfaların, meslekî eğitimlerini organize etmek için esnaf ve sanatkârlar meslek kuruluşlarının bünyesinde birer meslekî eğitim danışmanlığı birimi kurulur.

Meslek Eğitimi Fonu

Madde 73- Esnaf ve sanatkârların her türlü meslek eğitimi faaliyetini

gerçekleştirmek ve desteklemek amacıyla Konfederasyon bünyesinde Meslek Eğitimi Fonu kurulur. Fonun kaynakları; a) Konfederasyon bütçesine her yıl bu amaçla konacak ödenekler, b) Esnaf ve sanatkârlar meslek kuruluşlarının eğitim bütçelerinden ödeyecekleri paylar, c) Yapılacak bağışlar ve diğer gelirlerden oluşur. Fonda toplanan kaynak, sadece esnaf ve sanatkâr kesimine yönelik yapılacak meslekî eğitim ile bu eğitimin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması amacıyla kullanılır.

Meslek eğitiminin finansmanı

Madde 74- Esnaf ve sanatkârlar meslek kuruluşları bu Kanunda belirtilen meslek eğitimine ilişkin görevleri yerine getirmek için, katılma paylarının hesaplanmasında kullanılan yöntem esas alınarak, yıllık gayri safi gelirlerinin % 5'ini ayırmak suretiyle eğitim bütçesi yapmak zorundadır-

lar. Odalar ayırdıkları bu payın beşte birini birliğe, beşte birini varsa federasyona, beşte birini Konfederasyon bünyesindeki Meslek Eğitimi Fonuna, hesap yılını takip eden mart ayı sonuna kadar öderler. Geri kalan miktarı da kendileri meslekî eğitim için kullanırlar. Birlik ve federasyonlar ayırdıkları bu payın beşte birini Konfederasyon bünyesindeki Meslek Eğitimi Fonuna öderler, geri kalan miktarı da kendileri meslekî eğitim için kullanırlar. Konfederasyon ise ayırdığı payın tamamını Fona aktarır."

Günümüzde Etkin Meslek Eğitimi

Üniversitelerin bünyelerinde ise lise eğitiminden sonra 2 yıllık Meslek Yüksek Okulları eğitimi alma imkânı vardır. Dolayısıyla bu eğitimin; günümüzde artık aileden çocuklara geçmeyen ama örgün eğitimle elde edilen esnaflık ve sanatkârların üretiminin niteliği, müşteriye hizmet ve

satışta hakkaniyet konularının nasıl edinildiği önemlidir.

Ahi Evran ve Ahiler Ahi Evran Stadyumu 1969 Kırşehir

Dolayısıyla öğrencilerin toplumsal özellikleri ve eğitim niteliği, ülke kalkınmasının ölçütleri arasındadır. Ahi Evran'ın manevi varlığı bugün hala ahilik ahlakını başlattığı Kırşehir'de tazedir. Bu kültürel mirasın günümüzde korunabilmesi Türkiye'de mevcut meslek eğitimlerinin niteliği kadar, hangi sosyoekonomik özelliklere sahip öğrencilere (çiraklara) aktarıldığına da bağlıdır. Bunun için Kırşehir, Kaman¹¹ Meslek Okulunda yapılan bir araştırmaya bakabiliriz¹²: İnceleme 2007-2008 Bahar yarıyılında Bilgisayar Teknolojisi ve Programlama, Gıda Teknolojisi, İnşaat ve sondajcılık programlarına devam eden ve soruları yanıtlayan 290 öğrenci üzerinde yapılmıştır¹³, ¹⁴. Araştırmaya katılan öğrencilerin yüzdesi birbirine yakındır: %52.07'si kız ve %47.93'ü erkektir. Bulgulara bakıldığında da öğrencilerin % 68.17'si 20-24 yaş, %28.72'si 15-19 yaş, kalan % 2.08'lik kısmı ise 25 yaş ve üzerindedir. Öğrencilerin devam ettikleri Gıda Teknolojisi programında %37.59 (109 kişi), Sondajcılık programında %7.59 (22 kişi), İnşaat Programında %11.72 (34 kişi); Bilgisayar Teknolojisi ve Programlama Bölümünde % 43.10 (125 kişi) vardır. Gene kız-erkek öğrenci sayısı birbirine yakındır: %52.07'si kız ve %47.93'ü erkektir. Bu sonuçlara göre "Günümüzde öğrenciler tercih yaparken mezun olduklarında kolay iş bulabilecekleri, iyi para kazanabilecekleri meslekleri dikkate almaktadır. Bazıları için bu durum istemedikleri bir mesleği ömür boyu yapmak demektir. Öğrencilerin yarısına yakın bölümünü kent kökenli değildir. Ebeveynlerinin eğitim durumuna göre, babaların eğitimi annelere göre daha

yüksektir. Onların % 41.72'si (121 kişi) ilkokul, %22.41'i (65 kişi) ortaokul, %23.79'u (69 kişi) lise, % 6.21'i (18 kişi) yüksekokul, %5.52'si (16 kişi) de fakülte mezunudur. Öğrencilerin %73'nün anneleri çalışmadığı için aile sadece babanın geliriyle geçinir ve % 70 alt gelir grubundadır. İlginçtir ki inşaat ile uğraşan babaların % 60'nın çocuğu inşaat programında, aşçı olan babaların çocuklarının %70'i ise Gıda Teknolojisi programında okur. Öğrencilerin çoğunluğu çok çocuklu ailelerden gelir (3 ve üzeri kardeş). Öğrencilerin çoğunluğu baba, anne ve kardeşleri yanında barınır. Bu verilere göre öğrencilerin büyük bir çoğunluğu aileleri içinde en yüksek eğitim düzeyine sahiptirler. Elde edilen verilerden, öğrencilerin ailelerinin eğitim ve ekonomik durumlarının orta ve alt seviyede olduğu belirlenmiştir."¹⁵ Sonuçta amaç bir an önce eğitimi tamamlayıp iş bulmaktır.

Meslek Yüksek okulunda verilen dersler arasında "iş ahlakı ve değerleri" öğretimi yoktur. Öğrencilerin çalışırken gerekli değerleri kazanacaklarının umulduğu anlaşılar. Örnek olarak Kaman Yüksek Okulunun 2 yıllık önlisans veren Bilgisayar Teknolojileri Bölümünün müfredatına bakıldığında öğrencilerin sade "Bilgisayar Donanımı, Web Tasarımı, Grafik ve Animasyon, İşletim Sistemleri, İnternet Programcılığı, Sunucu İşletim Sistemleri, Veri Tabanı Yönetim Sistemleri gibi derslerde teknolojinin çok değişik ortamlarda kullanımıyla ilgili bilgi ve becerilerle" donatılması amaçlanır. Çünkü "Bilgisayar Programcılığı önlisans programından mezun olan öğrenciler, "Bilgisayar Programcısı" unvanı" alabilecekler ve "program mezunları kendi girişimlerini (sanatkar olarak) yapabilecekleri gibi; kamu ve özel sektör kuruluşlarının bilgi işlem, yazılım, donanım, iletişim ağıları ya da bakım onarım servislerinde ihtiyaç duyulan bilişim personeli açığını doldurabileceklerdir" denmektedir¹⁶.

Oysa Ahilik kültüründe meslek ahlakı (etik) değerlerine, üretimin niteliğine (kalite) ve üstün hizmete büyük önem verilir. Aşağıdaki araştırmada ise, Kırşehirli esnaf ve sanatkarların iş hayatında edindikleri manevi kültür mirası konusunda kendi kendilerini değerlendirmeleri vardır.

Kırşehir İlinde Ahilik İlkelerinin Esnaf ve Sanatkarlara Yansıması

Kırşehir, Ahilik kültürünün en önemli şehirlerinden biridir. "Ahilik teşkilatının kuruluş amacı esnafı korumak gibi görünse de ardındaki temel felsefe çalışmayı, üretmeyi ve esnaflığı seven, yaptığı işi ahlaklı yapan, insanlara değer veren ve müşterisini 'Veli nimet' olarak gören bir anlayıştır. Bu yönleri ile ahilik sistemi, günümüz, çağdaş iş hayatına uygulanabilecek iş ahlakı yapısına sahiptir. Bu nedenle yerel esnaf bugün hala ahililik kültürünün sahip olduğu ahlakı değerlere önem vermektedir. Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi İşletme Bölümü öğretim üyesi Deniz Akgül Kırşehirli, esnaflar üzerinde 'Ahilik kültüründeki etik ilkelerin günümüz işletmelerine yansımaları: Kırşehir ili örneği' adlı araştırmayı yapmıştır: Bu çalışmada, Kırşehir'de yer alan 300 esnafa, ahilik ilkelerinden uyarlanmış bir anket uygulanmıştır. Sonuçlar, (a) etik değerleri algılama, (b) kaliteye önem verme, (c) sosyal güvenlik ve yardımlaşma, (d) müşteriyi önemseme ve (e) rekabeti algılama boyutları ile analiz edilmiştir. Demografik¹⁷ değişkenlerin yanı sıra, işletme türü, şirkette çalışan sayısı ve esnaflık süresi de göz önüne alınarak sonuçlar yorumlanmıştır. Anket sonuçlarına göre, katılımcılar (esnaf ve sanatkarlar) firmalarının, sosyal sorumluluk ilkelerine uygun hareket ettiğini savunmaktadır. Ancak, ahilik ilkelerinin temellerinden biri olan esnaf arkadaşına yardım ve müşteri yönlendirme konusunda karasız kaldıkları görülmüştür. Yine

rekabet konusunda kararsız olan katılımcılar yine de kalitesiz mal ve hizmetin müşteriye ulaştırılmasından utandıklarını belirtmişlerdir. Sonuç olarak yerli esnaf, ahilik sisteminin günümüzde çağımızın kuralları ile güncellenerek uygulanması gerektiğini düşünmekte ve bu etik değerlerin, mevcut uluslararası etik değerler ile örtüştüğünü savunmaktadır.¹⁸ İş yeri sahibi olarak esnaf ve sanatkarların kendi kendilerini değerlendirmelerinden genel olarak işletmelere Ahilik ilkelerinin yansıdığı, işletmelerin sosyal sorumlulukları açısından iyi durumda oldukları belirlenmiştir. Buna karşın ahilik ahlakının en önemli öğelerinden olan mesleki dayanışma yani arkadaş yardım, onlarla rekabet ve müşterileri yönlendirme konusunda yeniler arasında bir kararsızlık varken, bu konuda 11-20 yıllık esnaflar daha anlayışlıdır. Aşağıdaki araştırma konusu ise Kırşehirli esnaf ve sanatkarların ahilik mirası düzeyinin kendi müşterileri tarafından değerlendirilmesidir.

Kırşehir ilinde müşteriler açısından esnaf ve sanatkarların ahilik değerlerine sahiplik düzeyi ¹⁹

Prof. Dr. Rüştü Yeşil²⁰ ve Öğretim Gör. Mustafa Aslenderen²¹ tarafından yayımlanan bu araştırma; sosyoekonomik hayatta Kırşehir’de meslekle-

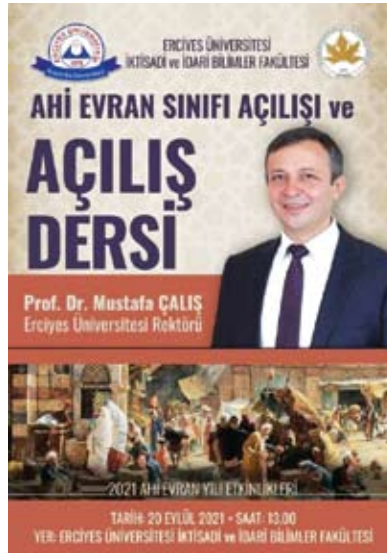

rini sürdüren esnaf ve sanatkarların Ahilik değerlerine sahiplik düzeyinin belirlenmesi hakkındadır. “Tesadüf seçilen ve Kırşehir merkezinde bulunan 807 (287 Kadın, 527 erkek) müşteri bu araştırmaya katılmıştır. Yaş olarak % 48.7’si 25 yaş ve altı, %33’ü 26-40 yaş, %12.4’ü 41-55 yaş, %2’si 56 yaş üzerindedir. Eğitime gelince % 6.9’u ilkokul, %18.2’si Ortaokul, % 38.9’u Lise, % 35.8’i Üniversite mezunudur. Görüşlerinin alınan müşteriler % 14.9’u esnaf, % 7.2 Sanatkar, % 17.6 memur, % 17 İşçi, % 5.3 Ev hanımı, % 34.9 öğrenci, % 3.1 işsizdir. Bu müşterilerin % 13.4’ü baba mesleğini devam ettirirken, % 80.9’u babalarından²² başka mesleklere sahiptir. Araştırmanın verileri “Kişisel Bilgi Formu” ve “Ahilik Değerleri Ölçeği” ile katılımcılardan doğrudan elde edilmiştir. “Mesleki Standart Faktörü”, “İnsanlarla İlişkiler Faktörü”, “Mesleki Gelişim-Eğitim Faktörü” ve “Zafiyet Faktörü” adlarında dört öge Ahilik Değerleri Ölçeğini oluşturur. Bu araştırmada ulaşılan sonuçlara göre esnaf ve sanatkarlar; Mesleki Ustalık, İnsan İlişkileri, Mesleki Gelişim Becerileri ve Eğitim ile Zayıf oldukları hususlar açısından Ahilik değerlerine kısmen (orta düzeyde) sahiptirler.” Araştırmacıların bu makalede verdikleri örneğe göre “Benzer bir çalışma Kilis ile küçük sanayi işletmeleri üzerinde yapılmıştır²³. İşletme sahibi ya da yöneticileri üzerinde yürütülen araştırma sonun-

da işletme sahiplerinin çalışanları ile ilişkileri, müşterilerle ilişkileri, komşu işletme sahipleri ile ilişkileri, genel görünümü ve mesleki gelişme ve çevre konusundaki görüşleri konusunda büyük ölçüde iyi durumda olduklarını belirlemişler, pek az özellik açısından yetersiz olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bununla birlikte, esnaf ve sanatkârların; mesleki standartlara uygun davranma konusunda bir takım eksikliklerin olduğu, hem müşterileri hem de komşuları ile ilişkilerinde yetersiz kaldığı, hem kendilerini hem de yanında çalışanları mesleki alanda geliştirme yönüyle önemli eksiklerinin olduğu görülmektedir. Dolayısıyla Araştırma sonunda, Ahilik değerleri ile ilgili olarak günümüz esnaf ve sanatkârlarının bir takım eksiklerinin olduğu kesinleşmiş ve bu eksiklerin giderilmesine dönük önerilerde bulunulmuştur.

SONUÇ

Bugün örgün eğitimle verilen Meslek Yüksek Okulu ve Çıraklık eğitimlerinin müfredatında kurumsallaşmış bir Meslek Ahlakı ve İlkeleri dersinin olmayışı nedeniyle üretimden tüketime kadar esnaf ve sanatkârların davranışlarının öğrenilmesi yerel adetlere bırakılmaktadır. Bu evrensel değildir çünkü göçler ailelerin, akrabalıkların ve komşulukların özetle toplumsal dokunun bozulmasını yol açtığı için adetlerin nesilden nesile aktarılmasını zorlaştırmış, dahası engelleyerek kopartmıştır. Dolayısıyla görgü ve bilgi karmakarışık olarak yabancı ortamlardan, internet ve sosyal medya gibi sanal kaynaklardaki güvenilir olmayan görgüden elde edilmektedir. Bu durum ahilik geleneği ve iş disiplini konusunda herhangi bir öğrenimden geçmeyen deneyimsiz çıraklık düzeyindeki kişilerin esnaflığa başlaması sırasında bocalamalarına, zaman zaman hizmette kusur etmelerine yol açabilmektedir. Oysa yurt çapında her meslek dalının gereksinimlerine

uygun olarak hazırlanmış Meslek Ahlakı ve İlkeleri Dersleri, söz konusu eğitimin ayrılmaz bir parçası olmalıdır. Bu konuya değinen Aslanderen ve Yeşil “maalesef, ülkemizde bu değerlerin kurumsallaştırılarak yaşatılamayışı problematik bir durumdur. Ahilik kültürünün esnaf ve sanatkârların mesleki yaşamlarına ne kadar yansıtıldığına ilişkin uygulamalı araştırmalara yeterince rastlanılmamaktadır” diyerek yol gösterici ve bu araştırmaların çoğaltılmasını önerir. Aynı zamanda yine somut verilere atıfta bulunarak “(a) Ahiliğin²⁴ günümüze yansımalarının bilinçli bir şekilde olmadığına, (b) günümüzdeki esnaf örgütlerinin eğitime yeterince ilgi duymadıklarına; (c) çırakların da işyeri ve mesleki eğitim merkezleri dışında eğitim ortamının bulunmadığına²⁵ ve yaptıkları araştırmada ise (d) Ahiliğin ortaya koyduğu gönlü açık, kapısı açık, eli açık, gözü kapalı, dili ve beli bağlı olma gibi “değerlerin unutulmaya yüz tuttuğunu”²⁶ vurgularlar.

Bu demektir ki ahiliğin amaçladığı ve bir hayat felsefesi olan “insanların en hayırlısı insanlara faydalı olan ve hiç ölmeyecekmiş gibi bu dünya için, yarın ölecekmiş gibi ahiret için çalışan olgun insan” artık yitirilmiştir²⁷. Bir başka deyişle cömert, helal ka-

zanç ve herkesçe aranan ilim sahibi, “beğenilen, muteber insan”²⁸ olma öğretisi artık terk edilmiştir. Oysa bir Ahinin gönlü açık, kapısı açık, eli açık, gözü kapalı, dili ve beli bağlı olmalıdır. Toplumsal yaşamın önemli bir kısmını oluşturan ve mesleki yaşamda karşılaşılan sıkıntıların önemli bir kısmı, meslek erbabındaki değerler kaybı sorunundan kaynaklanmaktadır. Diğer taraftan Ahilik sisteminin birçok ülke tarafından incelenip kendi mesleki sistemlerine uyarlandığı ve Ahilik kaynaklı sistemler geliştirdiği söylenebilir. Hasan Pulur’un 21.08.1992 tarihinde olaylar ve insanlar köşesinde yazdığı gibi Almanların meslek eğitimi sistemlerine örnek olarak yüz yıl önce Osmanlı’daki Ahilik Sistemini örnek göstermesi bu yargıyı destekler niteliktedir.

ÖNERİLER

1. Ahilik etkinliklerinin ilçelere yayılması:
1988 yılında Kırşehir’de her yıl Eylül ayında kutlanmaya başlayan kutlamalar artık Kültür Haftası olarak ülke geneline yayılmıştır. Bu haftada fuar, kermes, sergi, ikram ve benzeri faaliyetler gerçekleştirilir. Konferans, seminer, sempozyum, panel gibi bilimsel toplantılar, resim, şiir, kompozisyon gibi yarışmalar ile film, video gösterileri, tiyatro oyunları ve müzik dinletileri yapılmaktadır. Ahilik etkinlikleri hem kent merkezlerinde hem de ilçelerde kutlanabilir. Bir hafta süren bu etkinliklere ilçelerde yaşayanlar ve özellikle kadın esnaflar kolayca katılıp görev alabilirler.
2. Sertifikalı Ahilik/Mesleki Değerler Kurslarının Açılması
5362 Sayılı Esnaf ve Sanatkâr Meslek kuruluşu Kanunu’nun Oda yönetim kurulunun 11. Maddesinin “o” bendi bu konuda

“Mesleğe yeni girecek esnaf ve sanatkârlara meslekî eğitimler vererek, ticari faaliyetlerine başlayabilmeleri ve iş yeri açma ruhsatları için ilgili belediyeye verilmek üzere meslekî yeterlik belgesi vermek; üyelerine meslekî konularda danışmanlık yapmak” görev ve yetkisini uygulamakla yükümlendirir. Ancak yapılan araştırmalar bu konuda bir zafiyet olduğunu gösterdiği için öncelikle üzerinde durulması ve asla ihmal edilmemesi gereken bir yaptırımdır. Güz ve Bahar dönemlerinde yurt sathındaki Halk Eğitim Merkezlerinde, Esnaf ve Sanatkar Odalarında, Üniversitelere bağlı Meslek Yüksek Okullarında²⁹ ve Yüksek Meslek Okullarındaki³⁰ müfredata da ders olarak konulmalıdır.

3. İş yeri açarken Ahilik/Mesleki Değerler Eğitimi Sertifikası zorunlu belgeler arasında olmalı ve görünür bir yere asılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Ahi ve Aki Tanımları <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/258187>
- Ahilikle ilgili detaylı bilgi: <http://www.kirsehir.gov.tr/ahilik-kulturu>
- <https://ahievran.erciyes.edu.tr/Slider-lcerigi/17/3/2021-ahi-evran-yili.html>
- Akgül Deniz, 2017, Ahilik Kültüründeki Etik İlkelerin Günümüz İşletmelerine Yansımaları: Kırşehir İli Örneği, Ahi Evran Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi Aralık Sayısı S: 8-26 <https://dergipark.org.tr/en/pub/aeuibfd/issue/33356/371200>
- Ceylan, K. (2011). Ahilik Türk-İslam Medeniyetinde Dünyevi ve Uhrevi Sistem, Kırşehir: SFN Televizyon Tanıtım Tasarım.
- Ekinci, Yusuf. “Ahilik ve Esnaf Ahlakı.” Standart Dergisi 351 (1991): 28-31.
- Erciyes Üniv: <https://ahievran.erciyes.edu.tr/Slider-lcerigi/17/3/2021-ahi-evran-yili.html>
- Ergenekon, Begümşen, Nisan 2016, Köy Enstitülerinin Kuruluşu, <http://dagarcikturkiye.com/2016/04/01/koy-enstitulerinin-kurulusu>;
- Ergenekon, Begümşen, 24 Aralık 2020, Yerelden Genele Köy Enstitüleri ve Türkiye, <https://www.anarahavadis.com.tr/yerelden-genele-koy-enstituleri-ve-turkiye-makale,12833.html>
- Ergenekon, Begümşen, 7 Nisan 2021, Aksu Köy Enstitüsü, <https://www.anarahavadis.com.tr/aksu-koy-enstitusu-makale,13025.html>,
- Esnaflık Tanımı - <https://dergipark.orgTürkiye.tr/en/pub/nohusosbil/issue/50445/649954>

- Karatay, H., Çetin, İ. ve Kaya, D. (2012). Ahilik Öğretilerinin Esnaf-Müşteri İlişkilerine Yansımaları: Ankara-Bolu-Kırşehir-Sivas Örneği, K. Ceylan (Haz.). II. Uluslararası Ahilik Sempozyumu: 19-20 Eylül 2012-Kırşehir: Bildiriler 2(545-561), Kırşehir: Ahi Evran Üniversitesi.
- Kartal, Sadık, 2008, Toplum kalkınmasında farklı bir eğitim Kurumu: Köy Enstitüleri. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/160960> Sayfa 23-36
- Kılınç; Mustafa Türkiye’de mesleki teknik eğitimi şekillendiren eğitim kurumlarından ahilik, gedik, lonca, enderun mektebi’nin tarihi gelişimleri, e-Journal of New World Sciences Academy 2012, Volume: 7, Number: 4, Article Number: 2C0045 Sayfa 65-73 <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/112081>
- Mercan,, N. ve Oyur, E. (2012). Ahilik Ve Ahlaki Olgunluk İlişkisi Ve Ampirik Bir Araştırma. K. Ceylan (Haz.). II. Uluslararası Ahilik Sempozyumu: 19-20 Eylül 2012-Kırşehir: Bildiriler 2(799-821), Kırşehir: Ahi Evran Üniversitesi.
- Mesleki Eğitim Kanunu No. 3308 [https://mtegm.meb.gov.tr/meb_iys_dosya-](https://mtegm.meb.gov.tr/meb_iys_dosya-lar/2018_05/18152030_DAYANAK.pdf)

- [lar/2018_05/18152030_DAYANAK.pdf](https://mtegm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_05/18152030_DAYANAK.pdf)
- Özkaya, R. (2012). Ahilikten Günümüze Çıraklık Eğitimi. K. Ceylan (Haz.). II. Uluslararası Ahilik Sempozyumu: 19-20 Eylül 2012-Kırşehir: Bildiriler 1(247-279), Kırşehir: Ahi Evran Üniversitesi.
- Pekgöz, Serkan; 2021, Ahilik Nedir? , Vitrin Dergisi, sayı 279, Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu TESK, Ankara, s. 77-81
- Sosyal, A. ve Tan, M. (2013). Ahilik İlkelerinin Günümüz İşletmelerine Yansımaları: Kilis Küçük Sanayi Sitesi İşletmeleri Örneği. Niğde Üniversitesi İİBF Dergisi, 6(1), 186-202.
- Yeşil, Rüştü, Aslander, Mustafa; 2016, Esnaf ve Sanatkarların Ahilik Değerlerine Sahiplik Düzeylerinin Değerlendirilmesi, Ahi Evran Üniversitesi, Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 17, Sayı 1, Sayfa 383-400

NOTLAR

1. Başkalarını sevmek
2. Ekinci, 1991:10
3. Serkan Pekgöz, 2021:79
4. Divan-ı Lügatit Türk. Akıllık “cömert ve hoşgörülü” anlamındadır. Ahilik ise Arapça ve Farsçada kardeşlik olarak kullanılmıştır (Ekinci, 1991:6).
5. Mustafa Kılınç 2012.
6. Deriyi terbiye eden, dabaklama yapan kişi
7. Erciyes Üniversitesi <https://ahievran.erciyes.edu.tr/Sayfa-lcerigi/17/1/ahievran.html>
8. Ergenekon, 2016, 2020, 2021
9. Kartal, 2008:23-36
10. https://mtegm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_05/18152030_DAYANAK.pdf
11. İlçe
12. <https://www.ahievran.edu.tr/universitemiz/hakkimizda/tarihce>
13. Yrd. Doç. Dr. Şenay Sezgin Nartgün (Abant İzzet Baysal Üniversitesi)
14. Öğr. Gör. Engin Yüksel, Ahi Evran Üniversitesi Kaman Meslek Yüksek okulu
15. Nartgün ve Yüksel, 2017: 218
16. Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Kaman Meslek Yüksek Okulu resmi web sitesi”<https://kamanmyo.ahievran.edu.tr/akademik/egitim-bilimleri-bolumu/egitim-bilimleri-bolumu>, 24.01.2022
17. Nüfus özellikleri
18. Yrd. Doç Dr. Deniz Akgül , 2017:8-26
19. Bu makale, Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı bünyesinde hazırlanan Yüksek Lisans tezinden üretilmiştir
20. Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Edebiyat Fakültesi
21. Ahi Evran Üniversitesi, Çiçekdağı Meslek Yüksek Okulu
22. Anneler verilmemiştir.
23. Sosyal, A. ve Tan, M. 2013:199.
24. Mercan ve Oyur, 2012: 818
25. Özkaya, 2012:255
26. Karatay ve diğerlerinin, 2012:559
27. Ceylan, 2011
28. Türk Dil Kurumu Sözlüğü
29. Ön Lisans (2 yıllık)
30. Lisans (4 yıllık)

Güneşli yarınları görebilmem için...

Bir tuğla da siz koyun!

Yıllardır el ele vererek binlerce
lösemili çocuğumuzu hayata kazandırdık.

Bugün ülkemizin en donanımlı
Onkoloji Hastanesi'ni kurarken de
bizi yalnız bırakmayacağınıza inanıyoruz.

1 = 1 = 10 TL
TUĞLA yaz 3406'ya yolla

BANKA ve ONLINE
LÖSEV
Bir tuğla da siz koyun

LÖSEV
Bağış Kutuları

Arabacının Öyküsü

Onun öyküsünü yazmaya ilk başladığımda, bir gecekondu mahallesinde oturuyordum. Mahallemizde birkaç arabacı vardı, ömrü tükenmek üzere bir meslekte arabacılık, sayıları her geçen gün azalıyordu, bir öykünün demlenme süresince bile ömürleri kalmamıştı. Öyle de oldu, birden yok oluverdiler. Pis benzin kokuları bırakan motorlu araçlar doldurdu ortalığı.

Bir öykünün demlenme süresince bile ömürleri kalmadığı için de, yeniden gözleme olanağı bulamadım arabacıları, bu yüzden Arabacı Veli'nin öyküsü bir karalama düzeyini aşamadı. Ama içimdeki yaşamı sürüp gitti, her gerçek öykü kahramanının yaptığı gibi, yazarını bırakmadı.

O günlerde babam işinden atılınca, gecekonduumuzun bir duvarını yıkıp, bakkal dükkânı açmıştı. İşimiz umduğumuzdan, beklediğimizden de iyi gitti. Evimizin arkası tıkr tıkr işleyen küçük bir dükkân olmuştu. Gittikçe yeni eklentilerle rafları, tezgâhı, vitrini büyüdü, evimizin içinden duyulan sabırsız kalabalığın gürültüsü bize her zaman keyif verdi. Yoksul günlerimizin ardından o gürültücü kalabalık bize bolluk getirdi, yaşamımıza bir şenlik kattı. İvecen müşterilerin babamı iyice bunalttığı sıralarda, yardımına ya ben, ya kardeşim koşuyorduk. Sayısı her geçen gün artan kalabalığın içinde çeşit çeşit insan vardı. Çoğu köyünden yeni gelmiş garibanlardı. Kiminin dilini anlamakta bile zorlanıyorduk. Arabacı Veli, bizim sorunsuz müşterilerimizdendi, veresiyeci değildi, babamın deyişle bu gün kazanıp bu gün yiyenlerdendi. Cebini, kesesini zorlayan zamlardan bir bakkalın sorumluluğunun ne olabileceğini bilirdi. Pahacısız deyip, hır çıkarmazdı dükkânda; alışverişin başında da, sonunda da hep şakacı olurdu.

– Hemşerim bir avanak otu ver hele! derdi.

İçtiği Birinci sigarasının adı avanak otuydu.

Kahvede daha açık saçık olurdu şakaları. Yenilenin öfkesi, yenenlerin

şamatası yüzünden iyice kızışıp gece yarılarına dek süren iskambil oyunlarının sonunda, gitmek için yalvarırdı arkadaşlarına:

– Yahu n'olur, bırakalım şu oyunu... Millet biri bitirdi, ikiye başladı, biz hâlâ kahvedeyiz...

Sonra oradakilere bir göz atardı, söylediklerini kim anladı, kim anlamadı diye. Anlayanlar gülüşürken, anlamayanların aptal suratları onu daha çok güldürürdü.

Bakkalda, manavda, kahvede her şeye güzel adlar takan bu adam, günün birinde değişiverdi. Az gü-lüyordu, az şaka yapıyor, daha az tıraş olup kötü giyiniyordu. Kısacık bacaklarıyla zor biniyordu arabasına. Dükkânımıza daha sık gelmeye başladığını da söylemeliyim. Hem sıkça geliyor, hem daha uzun konuşuyordu babamla. Dirseğini tezgâha dayayıp da içini bir dökmeye başlayınca, bırakıp gidemiyordu. Sıkıntısını bizimle paylaşması demek, bütün bir mahalleyle paylaşması demekti. Babama içini dökerken, bunun bütün bir mahalle için dökmek olduğunu biliyordu. Söyledikleri bir giz değil, bir "imdat" çağrısıydı, söyleyişinden anlıyorduk. Günlerdir bir umar arayıp durduğu sorununun ne olduğunu dükkânda bir iki kez konuşması yetti, mahallede duymayan kalmadı: Devlet arazisi sandığı gecekonduusunun yeri

tapuluymuş, bundan bir süre önce yanında avukatı, elinde tapusuyla kapısına dayanan adam uykularını kaçırmış. Kısacık bacaklarının daha da kısılivermesi, yorgunluğu, bitkinliği, şiş şiş gözlerle dolaşıp durması bu yüzden .Yıllar sonra ortaya çıkan o eli tapulu adam, alıcı bulursam, satarım da demiş. İsteddiği parayı söyledikten sonra, bir telefon numarası bırakıp gitmiş. Mahallede Arabacı Veli'ye önce acıdılar ya, ardından bu arsayı alabilir miyim, hesapları başladı. Veli, adamın istediği parayı bulabilmek için, yardım görebileceği her kapıyı zorladı, hepsinden de eli boş döndü. En yakınları bile para yerine akıl verdiler:

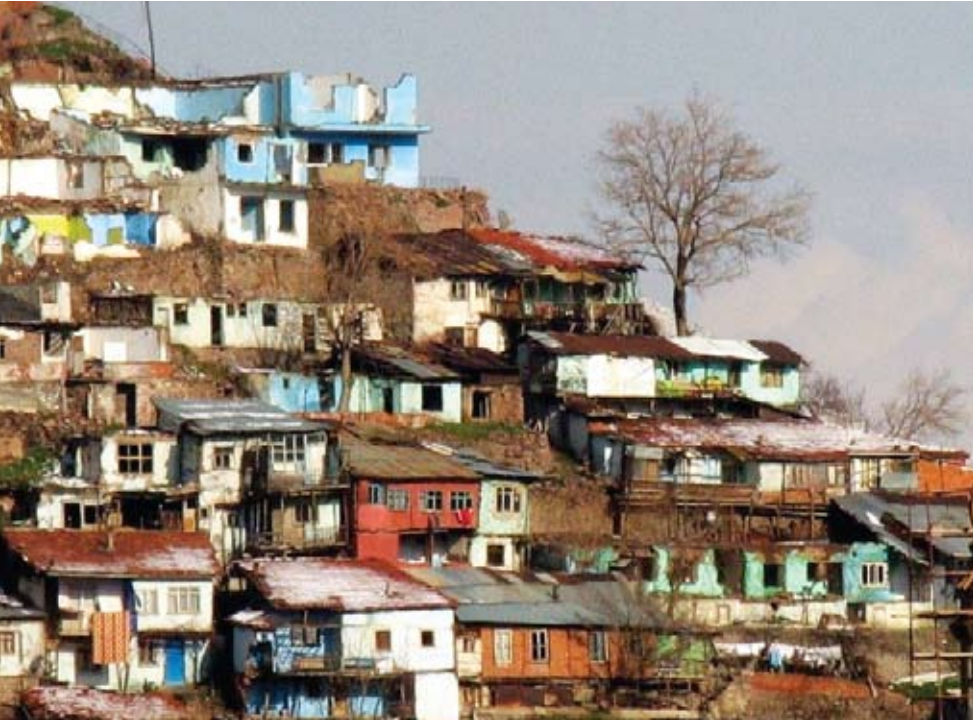
– Atını arabayı sat, evini kurtar!

Veli atı arabayı çoktan gözden çıkardı ya, evini kurtarabilmek için, atı arabayı bir kez değil, üç kez satması gerekiyordu. Her uğradığında para edecek nesi varsa sayıp döküyor dükkânda:

– Atı arabayı satarım altı bine... Hanımın altınını bileziğini de koyduk mu üstüne, etti mi yedi bin? Babam iki koç veririm sana, dedi. Bin de onlara diyelim, etti mi sekiz... Evde biraz kapacak, bakır şu bu var. Beş yüz de onlara desek, etti mi...

Liste uzadıkça, en başta hesapladığı atı arabayı unutuyor, hesaba bir daha katıyordu. Dinleyenler o zaman gü-

lüyorlar, kahvedeki o güzel şakalarını anlamayan aptallar gibi görmeye başlıyorlar Veli'yi. Hesabı karıştırdıkça iki kez satılan atı arabası bile kurtarmıyor evini. Yaptığı hesaplar, umutsuz, umarsız bir adamın çırpınışları.

Veli hesaplarına başlayınca, her türlü hınzırlığın baş müşterisi adamlar sarıveriyor çevresini. Arsayı alabilir miyim, hesabında olanlar da adım adım arkasındalar; onun gülünç hesaplarından, umutsuz çırpınışlarından, yaşamını karabasana çeviren umarsızlığından keyif bile duyuyorlar:

–Sen şu atı arabayı bir daha sat Veli! diyorlar.

Kendine eğlence arayan konu komşunun niyetini karısı ondan önce anladı:

– Artık bırak şu hesapları, dedi kocasına. Millete eğlence olduk!

Veli, arsaya gücünün yetmeyeceğini anlayınca, hem arsayı, hem kendi evini alabilecek birini aramaya başladı. Veli'nin gülünç hesaplarını dinledikçe işin sonunun böyle olacağını bilenler, hazırlıklarını çoktan

yapmışlardı. Bunların en başında da Kahveci Hulusi ile Kasap Ramazan vardı. Oldu bitti sanılan pazarlıklar son anda bozuluveriyordu. Veli gene bir gün “avanak otu” dediği sigara için gelmişti dükkâna.

– Evi Kahveci Hulusi'ye satarsam arkamdan söverler mi? diye sordu babama.

Babam ağzını açmadan, konuşmadan Veli'nin gözlerine bakıp bakıp gevşedi yüzü, Veli babamın gülüşünden anladı anlayacağını ya, gene de sordu:

– De söyle... Niye güldün?

– Yanıtı kolay sorulara gülerler, dedi babam. Hem de yedi sülalene söverler senin. Bilmiyor musun o köstebek Hulusi'yi? Toprağa doydu mu hiç! Sağını solunu boyuna eşip duruyor. Huzur bıraktı mı mahallede?

Babam bunları söyledikten sonra, şimdiye dek seyirci kaldığı pazarlıklarda etkin olması gerektiğini de anladı. Hemen ertesi gün Arabacı Veli'yi yanına alıp Kasap Ramazan'ın evine gitti:

– Kör baykuşun avı ayağına gelirmiş! dedi Ramazan'a. Ayağına geldik.

Güldü Ramazan, güldükçe ağzı, bıyıkları, büyüdü de büyüdü.

Babam havayı şöyle bir yoklayınca, pazarlığın sonuna gelindiğini, işin olacağını anlamıştı. Önce uzun uzun konuştu, Veli'nin paradan önce, arkasından sövdürmeyecek adam aradığını söyledi, ikisinin de iyice yumuşadığını görünce bileklerinden sıkı sıkı tuttu, el sıkışıp uzlaşmaları için zorladı. En çok da Kasap Ramazan'a yüklendi:

– Hadi kör baykuş! dedi. Senin köyneğin kalın. Yüz daha vereceksin. Bu para dokunmaz sana.

– İyi de... Arsa sahibine de yirmi bin vereceğim, unutmayın...

– Onu da verirsin... Karun gibi adam-sın sen.

Alıcı da, satıcı da kırmadı babamı, günlerce süren pazarlıklar, o gece uzun bir tokalaşmayla bitti.

Arabacı Veli, Kasap Ramazan'dan aldığı parayla, kentin epey dışında küçük bir gecekondu alabildi. Göçünü kendi arabasına yükledi, kirgin, yenik ayrıldı mahalleden. Kovulmuş gibi... Onun için yaşam, sonu gelmeyen bir kovgunluktu sanki.

Kasap Ramazan önce ahırdan başladı işe, günlerce at pisliği temizledi, bozuk duvarları, düşük tavanları düzeltip onardı, sıvadı, ahır ortadan ikiye bölünce, üç ev çıktı ortaya, üç de kiracı buldu. Hep düzenli bir geliri olsun isterdi, kasap dükkânındaki bol kazanca, düzenli bir gelir de eklendi.

Yalnız iki üç ay geçmeden tuhaf bir olayla karşılaştılar. Kasap Ramazan'ın kiraya verdiği ahırdan bozma evinin kapısı bir gece zorlandı. Ramazan'ın kiracısı Hayri ile karısı uyumak üzereydiler. Karı koca korku içinde kalktılar yataktan. Kapı sürekli zorlanıyordu.

– Kim o? dedi Hayri.

Biri durmadan itiyordu kapıyı. Kadın kocasının gerisinde, dili tutulmuş gibiydi. Evin kalabalık olduğunu göstermek için o da bağırdı:

– Kim o?

Gene ses yok. Hırsız olsa, ev sahibinin sesini duyunca kaçmaz mı? Her kimse, havlayıp duran köpeklere de aldırıyor. Hayri yastığın altına koyduğu nacağı aldı, yüreği ağzında kapıya doğru yürüdü. Karısı “açma” dediyse de, açtı kapıyı. Önce nacağı sıkın eli gevşedi, sonra bütün bedeni. Karısı bayılmak üzereyken toparlandı:

– Allah belanı vere emi? dedi. Veli’nin atı bu!

Kapkara, koyu bir karanlık vardı dışarda. Atın gövdesinin yarısını zor seçebildiler. Hayvancağız hiç kımıldamadan, kocaman gözleriyle onlara bakıyordu. İçeri girmek için bir iki adım atınca:

– Höst höst! dediler.

At birden huysuzlandı, tepinmeye başladı. “Çıkmın benim ahırmıdan!” der gibiydi. Hayri atı yatıştırdıktan sonra, boynuna bir ip bağlayıp Kasap Ramazan’ın evine götürdü. Bu eğlenceden onun yoksun kalmasına gönlü razı olmadı. Kasap Ramazan’dan sonra bitişikteki komşular da uyanırlar. Gecenin o saatinde bile epey bir meraklı kalabalığı toplandı. Konuşmaların, gülüşmelerin ardından Veli’nin yeni evini bilen biri atı ipinden çekip götürdü.

Veli eski mahallesini unutmuş gibiydi. Buraya bir daha adım atmayacağını herkes değilse de, yakın dostları biliyordu. Duramaz, kahveye gelir, bakkala uğrar, gene “avanak otu” ister diyenler, yanılmışlardı. Atın kaçıp gelmeleri olmasa, kimse yüzünü bile görmeyecekti. Güz soğukları yaklaştıkça, eski sıcak ahırını özleyen atı için geldi bir iki kez.

Komşular daha görür görmez takıldılar:

– Hiç gelip gitmiyorsun Veli?

– Niye unuttun bizi?

– Atın yeni evinizi beğenmedi herhalde?

Onun yerine başkaları yanıt veriyordu:

– Ahır yokmuş ki, neyi beğensin?

Kimsenin yüzüne bakmıyor Veli, ha gülecek, ha çözülecek diyenlerin umudu boşa çıkıyor. Komşular ne yapsalar eski Veli’yi göremiyorlar karışlarında. Her aklın kavrayamayacağı laflar vardı Veli’de, şimdi suskunluğu, sessizliği seven bir adam olmuş, mahalleden giderkenki o yenik halini atmamış üzerinden, o kovgun halini...

En inatçı küskünlerin bile dilini çözerdi annem:

– Atın senden vefalı çıktı Veli! diye bağırdı arkasından.

İkinci gelişinde annemin bu sözü üzerine uğradı dükkâna. Gene “avanak otu” dedi sigaraya. Sigara paketini açarken çözüldü dili:

– Yerinden yurdundan bir oynamaya-gör hemşerim! dedi babama. Yüzünü anneme döndü:

– Yerinden yurdundan bir oynamaya-gör Nuriye bacı! dedi. İstersen şurdan şuraya git... Gökyüzündeki yıldızların adını bile yeniden öğrenmek zorunda kalırsın. Konu komşunun, eşin dostun adı birden değişiverir. Ananın babanın adını bile yeniden öğretirler sana.

O bir konuşunca, ötekiler bin söylemeye hazırды ya, dinlemedi. Kepenlerin demirine bağladığı atının yularını çözdü, insan yerine atıyla konuşmayı yeğledi:

– De hey, eşşeklenme!

Onun atıyla konuşmalarını unutmamıştı, “De hey, eşşeklenme!” derdi atına. Ata “eşek” demenin, insana “eşek” demekten daha kötü olduğunu Veli’den öğrenmiştik. Kamçı sesini de duyunca uysallaşıverdi hayvan. O sözü bir daha duymak istemedi. Sahibinin yürüyüşüne uydu çaresiz. Veli önde, at arkada mahalleden çıktılar. Yaz gelince ortasında titrek çiçeklerinin mor mor oynaşıp durduğu, kocaman kanatlı leyleklerin konup kalktığı tarlaları da geçtiler. Epey uzaklarda, iki tepenin arasındaki yeni gecekonduklara doğru gözden kayboldular.

TESK SANAT GALERİSİ, NERİMAN VE AHMET GÜLER ÇİFTİNİN ESERLERİNİ AĞIRLADI

AHMET RASİM GÜLER ÖZGEÇMİŞİ

Ankara 1945 yılı doğumluyum. İlk orta ve lise eğitimimi Ankara da tamamladım.

1969 yılında ODTU de Şehir Plancısı olarak mezun oldum. Çeşitli kamu kuruluşlarında çalıştıktan sonra Serbest Şehir Plancısı olarak mesleğimi sürdürdüm. Emekli olduktan sonra yapmayı çok istediğim gemi modelciliğine başladım. İlk önce basit ve hazır kitlelerle uğraşarak kendimi denedim. Sonra yavaş yavaş bu uğraşının bende tutku haline geldiğini fark ettim. İnternet ortamında gemi modelciği ilgili konuları araştırdım. Bir müddet halk eğitim merkezinde verilen kursa katıldım. (ne yazık ki şu anda böyle bir kurs düzenlenmiyor) Burada böyle bir uğraşıya gönül vermiş kişilerle bilgi alışverişinde bulundum.

Bir yandan da ilgili alet ve ekipmanları araştırıp satın almaya başladım.

Gemi planlarını incelerken kendimce yapabileceğim olanlarını seçiyordum. Ancak bir müddet sonra her işin üstesinden gelebileceğimi anladım. Her bir gemi modeli bana yeni şeyler öğretti. Model uğraşımında bilgisayar da faydalanmaya başladım.

Şimdiye kadar (yaklaşık on sene) 30 dan fazla model yaptım. Modellerimi nostaljik gemi modellerinden seçmeye özen gösterdim. Her türlü gemi türünden ve özellikle de kahraman türk gemilerinden seçmeler yapıyorum.

Bu arada 3 adet gemim Ankara Rahmi Koç Müzesinde sergilenmektedir. Bunlar Yavuz Zırhlısı, Muavenet-i Milliye Torpidobotu, Ertuğrul Yatıdır.

OYA ANIL RESİMLERİYLE TESK SERGİ SALONUNDA

14-15 Nisan 2022 tarihinde TESK Sanat Galerisi'nde ilk kişisel sergimi iki proje ile gerçekleştirdim. İki yıl boyunca yaptığım çalışmaların izleyici ile buluşması mutluluk verici. Benim için aynı zamanda yeni çalışmaların başlangıcı.

simlerimde "neden at" sorularıyla da karşılaştığım oldu.. At insanın yaşam mücadelesinde hep yanında olmuş, neredeyse insan ve at bütünleşmiş. Artık daha çok kitaplarda, masallarda olsa da hepimizde sevgi, hayranlık uyandırıyor. Umarım at resimlerim sanatseverlerde farklı duygulanımlar yaratır. Amacım sanatseverlerin duygulanımlarını kendi estetik değerlerimle daha farklı boyutlara taşıyabilmek.

Başka bir sergide birlikte olmak dileğiyle sanatla kalın mutlu kalın.

Sanat benim için büyümlü bir alan. Daha çok renk ve duygu yoğun olan resimlerimde doğru formu yakalama ve benzerliği sürdürme amacını korurken kendi duygulanımı yansıtıyorum.

Resimlerimi yaparken renkleri araştırmak, fırça darbeleri ile ifadeler yakalamak, yeni ve şaşırtıcı. Benim için heyecan verici oluyor. Bu heyecan beni hep yeni resimler yapmaya yönlendiriyor. Yaptığım resimleri izleyiciyle paylaşmak yaşamı daha da zenginleştiriyor. Sergilemiş olduğum At temalı re-

1969 yılında Ankara'da doğdu.

2013 yılında Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Resim Bölümü'nden mezun oldu.

2014 yılında Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Heykel Bölümü'nde yüksek lisans dersleri aldı.

Halen çalışmalarını Ankara'daki atölyesinde sürdürmektedir.

Yurtdışı müze araştırma ve incelemeler

2015 Avusturya; Viyana müze araştırma ve incelemeleri; Albertina Müzesi, Leopold Müzesi

2014 İtalya; Roma, Floransa, Venedik müze araştırma ve incelemeleri; Modigliani sergisi, Roden sergisi, Palazzo Medici Riccardi, Galleria Palatina, Museo di Palazzo Vecchio, Palazzo Pitti, Museo dell'Opera del Duomo, Uffizi Galerisi, Palazzo Barberini, Galleria Nazionale d'Arte, Vatican Sarayı

2013 İspanya; Madrid Müze Araştırma ve İncelemeleri; Madrid Kraliyet Sarayı, Reina Sofia Müzesi, Prado Müzesi, Thyssen Bornemisza Müzesi.

SERGİLER

2022 8-15 Nisan TESK Sanat Galerisi Kişisel Sergi

2022 4 Mart Mozaik Atölye Karma Sergi

2019 14 Aralık SANAT şART4 Plastik Sanatlar Sergisi

2017 4-6 Kasım SANAT şART3 Plastik Sanatlar Sergisi

2016 Temmuz Akşehir Nasrettin Hoca Festivali Work Shop ve Resim Sergisi

2015 Temmuz Akşehir Nasrettin Hoca Festivali Work Shop ve Resim Sergisi

2014 6-8 Haziran Buldan Festivali Konuk Sanatçı (Çocuklarla Seramik Çalışması)

2014 Buldan Belediyesi Karma Sergi

2013 Malik Aksel Sanat Galerisi Karma Yağlıboya Resim Sergisi

2012 Malik Aksel Sanat Galerisi Karma Baskı Resim Sergisi

2012 Malik Aksel Sanat Galerisi Karma Seramik 2000 Saadet Gözde Sanat Galerisi Karma Suluboya Sergisi

UKRAYNA'DA NELER OLUYOR?

Efes doğumlu Heraklitos (M.Ö. 535- 475) "Değişiklikten başka hiçbir şey devamlı değildir." demiş. Diğer bir yaygın deyişle değişmeyen tek şey değişimdir. (Aynı nehirde iki kez yıkanılmayacağını söyleyen de aynı filozof.) Evren, yaşam değişim üzerine kurulu olunca yaşamın dinamiğini ancak güç ve zorunlulukla anlayabiliriz. İnsanoğlunu ileri götüren devrimler güç ve zor olmadan mümkün olmazdı. Bir sosyal bilimci öncelikle olması gerekeni değil olanı anlamak, açıklamak zorundadır. Dünyamıza egemen olan etik değerler değil güç ilişkileridir. Değişim sürdüğü sürece bu böyle olacaktır. Ancak değişimin (yaşamın) bittiği yerde veya zamanda, değişmeyen (idea veya ütopya) olabilir. Materyalist tarih anlayışının temeli buna dayanır. Bu gerçeği görmeden olup biteni anlama, anlamlandırma şansımız olmaz ya da yanlış anlamaya ve yönlendirmeye sebep oluruz.

Güç ilişkilerinin en sert biçiminden biri olan savaş için Atatürk'ün "Ancak, ulusun hayatı tehlikeye girmedikçe, savaş bir cinayettir." sözüne katılmamak mümkün değil. Mustafa Kemal sadece savaşarak ulusun egemenliğini kurtarabilir ve Türk devrimini yapabiliirdi. Keza Hz. Muhammed eline kılıç alıp diğer bazı peygamberler gibi savaşmasaydı başarılı olamazdı. Güç kullanmanın, zorun etik olmadığını düşünmek pasifist propagandanın üzerimizdeki olumsuz etkisidir. Gücü ne amaçla nasıl kullandığınız onu meşru ya da gayri meşru yapar. Hitler saldırısını meşrulaştırmak, halkın desteğini alabilmek için Almanya'nın "Hayat Sahası" (Lebensraum) kavramını üretti. Elbette sonuçta faşizmi bununla meşrulaştıramaz, üstünü örtemezdi ama SSCB tarafından Almanya savaşta yenilmeseydi bugün çok daha karanlık bir dünyada yaşıyor olacaktık ve uydurulmuş bu kavram gerekçe yaratarak işe yaramış olacaktı. Almanya için gerçekte gayri meşru olan İkinci Dünya Savaşı, SSCB için ise meşruydur. Savaşı Almanya kazansaydı hiç kuşkusuz meşruiyet kavramı da anlam kaymasına uğrayacaktı.

Dünyamızı anlamak için güç ilişkilerine ve zorunluluklara odaklanacaksa ABD dış politikasından işe başlamanız, ABD stratejisini doğru anlamamız gerekir. Bu kısa makalede amacım Trump'a karşı tartışmalı bir seçim kazanan Biden yönetiminin ne yaptığını ve ne yapmak istediğini aydınlatmaya çalışmak olacak. Güç ilişkileri ve zorunluluk denince neden akla ilk Amerikan İmparatorluğu geliyor da Çin veya Rusya gelmiyor bunu açıklamak lazım. Kâğıt üzerinde ABD demokratik (eşsiz Amerikan demokrasisi!) Rusya ve Çin ise otokratiktir. Bu nedenle Çin veya Rusya'nın daha çok güce ve zora dayandığı yanlışlaması zihninizde olabilir. Dünyayı anlamak istiyorsak ideolojiye değil gerçeğe odaklanmalıyız. ABD ideolojisi her ne olursa olsun bugün baskın egemen güçtür. ABD hegemonyasından hala söz edebiliyoruz ama bunu Çin, Rusya veya başka bir devlet için yapamıyoruz. Hegemonik güç odak noktamız olmalı. ABD stratejisini anlamak bu nedenle elzemdir. Diğer güç merkezlerini anlamak ise ikincil bir öneme sahiptir.

İkinci Dünya Savaşına sonradan giren, SSCB ile işbirliği yapan ABD, en karlı çıkan ülke oldu ve iki kutuplu bir dünya düzenine geçildi. Birinci Dünya Savaşı sonrasında savaşı önlemek amacıyla İsviçre'de 10 Ocak 1920'de kurulan Mil-

letler Cemiyeti (Cemiyet-i Akvam) nasıl başarısız olduysa İkinci Dünya Savaşı'nın hemen ardından 24 Ekim 1945'de New-York merkezinde kurulan Birleşmiş Milletler'de adeta ölü doğdu ve başarısız oldu. Bugüne kadar Üçüncü Dünya Savaşının çıkmamasının nedeni BM değil, nükleer silahların ortaya çıkması ile iki kutup arasında oluşan "dehşet dengesi" ve savaşı kazanan ülkeler arasındaki işbirliğidir.

BM daimi beş üyesi ABD, Rusya, İngiltere, Fransa ve Çin veto hakkına sahip ve bu devletlerden birinin istemediği karar çıkmıyor. Bu demokratik olmayan yapı uluslararası sorunları çözmekten uzak ve etkisiz olunca dünya devletlerinin artan haklı tepkilerine her geçen gün daha çok şahit oluyoruz. Bu daimi üyelerin hepsi bugün nükleer silaha sahiptir. Ancak BM kurulurken durum farklıydı. BM daimi üyeleri İkinci Dünya Savaşının kazananlar kulübüdür. Sonradan hepsi nükleer silah sahibi de oldular. Günümüzde başka bir ülkenin nükleer silah geliştirmesi yasaktır. Pakistan, Hindistan, İsrail ve Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti (KDHC) bu yasağı delen ülkeler oldu. Bunlara göz yumuldu ama İran'ın nükleer silah sahibi olmasına razı olunmuyor.

Bütün bu gerçeği nasıl objektif yorumlarız? BM sistemi, savaşı kazananların kurduğu ve ortaya çıkan statükoyu koruma araçlarından sadece biridir. Bu çıplak gerçek o zamandan beri uluslararası hukuk, insan hakları, demokrasi, adalet gibi kimsenin karşı çıkamayacağı tabularla üstü örtülmeye çalışılıyor ve bu gerçeği dile getirenler adeta aforoz edilerek itibarsızlaştırılıyor. Sistem güç üzerine kurulu olduğu halde bunu insanlığın ortak değerleri ile perdelemeye çalıştığınızda bu ortak değerlere olan güveni sarsarsınız ve bugün dünyamızın yaşadığı kâbus budur. İnsanoğlu ortak değerler ve erdem üzerine kurulu bir sisteme bilinen tarih boyunca hiç sahip olmadığına göre yakın zamanda da bunun olmayacağını söylemek oldukça gerçekçidir. Demek ki olayları insan hakları, demokrasi, uluslararası hukuk, adalet ve barış gibi soyut değerler üzerinden anlamaya çalışmak bizi alkollü araç kullanmak gibi yanlış sonuçlara götürür.

Bu çerçeveden bakınca BM, kurulduğu zamanda oldukça gerçekçi bir örgüttü. Adeta zamanının güç durumunu gösteren bir fotoğraf gibi görülebilir. Sorun şu ki zaman hızla akıyor ve güç ilişkileri, zorunluluklar hızla değişiyor. Günümüzün

değişen dengeleri ile çelişen bu fotoğraf mazide kalmaya mahkûm. NATO'nun kurulması (4 Nisan 1949) ve ardından kurulan Varşova Paktı (14 Mayıs 1955), iki kutuplu bir dünya düzenine yol açtı. Bu örgütler askeri güce dayanan örgütler olduğundan BM gibi örgütlerden daha etkili oldular ve "soğuk savaş" ile adeta dünyayı yeniden şekillendirdiler. ABD ve SSCB iki süper güç olarak karşımıza çıktılar. ABD donanmasının açık denizlere egemen olması deniz ticaretine hâkim olmayı ve beraberinde ABD dolarının rezerv para olmasını sağladı. Bu avantajlar ABD'ye ekonomik üstünlük sağladı ve dünyanın en büyük üretim ekonomisine sahip ülkesi silahlanma yarışına çok daha fazla kaynak ayırabilirdi. SSCB'nin bu yarışta kaybetmesi kaçınılmazdı. İki kutuplu dönemde bile ABD baskın taraftı ve SSCB'in 1991'de dağılması ile birlikte ortaya çıkan tek kutuplu dünya düzeninde ABD rakipsiz kalarak hegemonya kurdu. Yenilen Alman faşizminin değerleri yerine hegemonya kurmayı başaran ABD'nin insan hakları, demokrasi, liberalizm gibi değerleri tüm dünyada meşruiyet kazandı.

Hegemonya kavramı sadece askeri güce dayanmaz. Ekonomik, siyasi, kültürel ve bilimsel başatlığın toplamından daha fazla bir sinerjiye sahiptir ve böylece temel güç dinamiğine etki eden en büyük değişkendir. Bu büyük sinerji "kağıttan kaplan" yarattı. ABD hegemonyasına dayanarak imparatorluğunu pekiştirmeye çalıştı. Ama beklenenin aksine dünya çok kutupluluğa yöneldi. Putin liderliğinde Rusya kendini toparladı. Çin Komünist Partisi (ÇKP) liderliğinde Çin Halk Cumhuriyeti, inanılmaz ekonomik büyüme rakamlarına ulaşarak Çin mucizesini gerçekleştirdiler ve yoksulluğu bitirerek dünyanın en büyük ekonomisi olmayı başardılar. İran, Türkiye gibi ülkeler bölgesel güç haline geldiler. Çok kutuplu dünya düzeni gelişme yolunda ilerliyor. Hala ABD hegemonyasından söz etsek bile her geçen gün bu güç sarsılmakta ve zayıflamakta, siyasi, ekonomik, kültürel, bilimsel ve askeri görece güç kaybı rahatlıkla gözlemlenebilmektedir. ABD hegemonyası dünyanın sorunlarını çözmede yetersiz kalmış, askeri gücü başta olmak üzere zor kullanma yeteneği çok kutupluluğun gelişmesine engel olmaya yetmemiş, ABD'nin "kağıttan kaplan" olduğunu herkes görmüştür.

ABD hegemonyasının sarsılması ve yitirilmeğe başlanması iç politikasını da radikal bir şekilde hareketlendirdi. Trump, bu

gelişmeler karşısında daha rasyonel bir tutum takınarak ABD'nin kendi içine dönmelerini ve masrafını karşılayamadığı dünya jandarmalığı rolünden çekilmeyi hedefliyordu. Genellikle ikinci defa seçilmesi olağan kabul edilen seçim yarışında şaibeli bir şekilde Biden'a yenildi. ABD Kongresi göstericiler tarafından ibretlik bir biçimde basıldı. Ama sonuçta müesses nizam ağır bastı ve ABD küresel misyonunu zorla da olsa sürdürme politikasına geri döndü.

İleri yaşımdan ötürü Biden görev süresini tamamlayabilir mi yoksa Başkan Yardımcısı Kamala Harris mi bu süreyi tamamlayabilir bilemeyiz ama ABD yönetiminin tercihi ortada ve bu programı hızlı bir şekilde yürürlüğe soktular. ABD'nin küresel misyonunu sürdürmek için her şeyi yapmaya hazır olduğu görülüyor. ABD hegemonyasını en çok ne tehdit ediyorsa buna çözüm üretmek öncelikleri olacaktır ve dış politikalarını bunun üzerine inşa edeceklerini varsayabiliriz. ABD hegemonyasını tehdit eden çok fazla unsur var. Her ne kadar bu tehditleri sınıflandırmak ve derecelendirmek güç olsa da en büyük tehdit Çin'dir. Çin çok yönlü bir tehdit oluşturmuyor, En büyük nüfus, en büyük ekonomi, bilimsel çalışmaların yükselmesi, kültürel zenginlik, büyüyen askeri güç ve donanma Çin'i, Rusya ve diğer yükselen güçlerin açık ara önünde büyük rakip yapıyor.

Trump'ın gerçekçiliği Gorbaçov'a benzetilebilir. ABD, Biden ile bunun tersi bir yolu seçti. Maceracı bu politika tüm dünyaya ağır bir maliyet çıkartacak ama muhtemelen en büyük zararı sonuçta ABD görecektir. ABD'nin savaş sanatı becerilerini tecrübe ediyoruz. ABD işe asıl rakibi Çin'den başlamadı. NATO'nun doğuya genişlemesinin gerçekçi olmadığını bildiği halde bunu kullanarak Ukrayna üzerinden Rusya'yı kışkırttı.

Sun Zi (Sun Tzu) "Savaş kandırmacalı bir iştir." demiş. Köklü bir savaş tarihine sahip biz Türkler en az Çinliler kadar bu gerçeği iyi biliriz. ABD savaş sanatını kullanarak yitirmekte olduğu hegemonyasını kurtarmaya çalışınca kandırma, yanıltma, şaşırtma, sürpriz, gizlilik, pusu gibi savaş hilelerinin ne kadar önemli olduğunu anlarız. Savaş göstere göstere yapılmaz. Yapılırsa felaketle sonuçlanma olasılığı yüksektir.

ABD'nin eski Moskova Büyükelçisi Michael Anthony McFaul, 20 Mayıs tarihinde Kanada'da katıldığı uluslararası politika forumu Munk Debates'de ABD'nin, NATO üyeliği konusunda Ukrayna'yı yanılttığını itiraf etti. McFaul forumda uluslararası ilişkiler profesörü Stephan Walt'ın sorusuna verdiği cevapla ABD'li diplomatların Ukrayna'yı, NATO'ya katılabileceğini inandırmak için kandırdığını söyledi. 1

Ukrayna konusunda Rusya'nın adım atmak zorunda kaldığını savunan Putin, "En önemlisi şunun anlaşılması gerekiyor. Şu anda olanlar alınması gereken tedbirlerdi ve başka şans yoktu, tüm denemelerimiz boşa çıktı. Rusya için güvenlik riskleri o kadar yüksekti ki başka şansımız yoktu." diyen Rusya Devlet Başkanı Putin, "Bizi bu adımı atmaya zorladılar. Başka şekilde hareket edemedik." dedi. 2 Her egemen devlet ulusal güvenliği için gerekli tedbirleri alma hakkına sahiptir. Ukrayna'nın bunu görememesi anlaşılır gibi değil. Ukrayna, ABD'nin tuzağına düştü.

Putin'in bu sözleri politik mazeretler olarak görülmemelidir. Çünkü olan biteni dikkatli izleyen herkes bu sözler hak vermektedir. ABD, Ukrayna'yı kışkırttı ve Minsk anlaşmasına uymasını adeta engelleyerek savaş koşullarını göz göre göre yarattı. Rusya'nın yaptığı askeri yığınak karşısında Ukrayna'ya askeri destek vermedi ve Rusya ile hiçbir koşulda savaşmayacağını Biden açıkça söyledi. Rusya harekete geçince de Batı bunu izlemekle yetindi. Tabiri caizse Ukrayna kurban edildi. İlan edilen yaptırımların Rusya'yı durdurmayacağı belliydi. Buna karşın Rusya, Avrupa'ya doğal gaz sevkiyatını hala sürdürüyor. Bu tuhaflığın nedeni nedir?

Rusya dış işleri bakanı Lavrov'un, Rusya'nın Ukrayna'ya yönelik askeri operasyonlarını Türkiye'nin Kıbrıs barış harekâtına benzetmesi bizim için çok anlamlıdır. 3 Rusya, 8 yıldır soydaşlarına karşı yürütülen ırkçı Neonazi saldırılarına karşı Ukrayna yönetiminin çözüm üretmesi ve Minsk anlaşmalarına uymaması sonucunda askeri müdahalede bulunmak zorunda kaldı. Ukrayna yönetimi, Rusya'nın askeri gücüne karşı koyabilecek bir güce sahip değilken, NATO'ya alınmamışken ve ABD ile müttefiklerinin asker göndermeyeceğini açıkça söylemelerine karşın irrasyonel bir şekilde hareket edince kendi felaketiyle karşılaştı. Savaş hala devam etse de, kayıplar verilse de netice bellidir. Rusya'yı Afganistan'da olduğu gibi bir batağa çekme olasılığı Ukrayna'da söz konusu olamaz. Ukrayna coğrafyası buna müsait değildir. Rusya bu konuda çok tecrübe sahibi olmuştur ve bu tecrübe doğrultusunda askeri harekâtı planladıkları görülmektedir. Bu nedenle savaşın neticesi Rusya açısından büyük bir sorunun çözümü, güvenlik kaygılarının giderilmesi ve barışa yol açar. Türkiye'nin güvenliği açısından da bu büyük bir kazanım olacaktır. Rusya'nın ulusal güvenliğini

temin etmek için aldığı tedbirlerin benzerini önümüzdeki dönem bizim de almamız gerekebilir ve bu nedenle Rusya ile olan iyi ilişkilerimiz bizim için stratejik öneme sahiptir.

Komedyenken devlet başkanı seçilen Vladimir Zelenskiy yönetiminin, irrasyonel kararlarını liyakatsizliğine mi bağlamalıyız yoksa onu iktidara getiren güçlerin dayatmasına mı? ABD, NATO ve AB'nin söyledikleri ve yaptıklarına birlikte baktığımızda bunların bir tesadüf olamayacağını planlı bir tertiple karşı karşıya olduğumuzu kesinlikle söyleyebiliriz. Bu durum bizim karşımıza daha zor bir soru getiriyor. Neden Batı tüm söylemlerinin aksine Ukrayna'yı kurban ederek Rusya'ya böyle bir ikramda bulunuyor? Devletler arasında karşılıksız bir aşk olamayacağına göre Rusya'dan ne istiyorlar veya ortaya çıkacak bu neticeden ne bekliyor olabilirler?

Elbette bu soruya kesin bir cevap verilemez ama bu soru üzerinde düşünmek savaş sanatının hilelerini anlama olanağı verebileceğinden çok yararlı olacağı kanaatindeyim. Biden öncelikle asıl stratejik hedefini yani Çin'i etkisizleştirmeyi perdelemek, gizlemek istiyor. Her kesin gözü doğu Avrupa'da gelişmelerde haklı olarak. Bir dünya savaşı çıkar mı korkusu hissediliyor dünya kamuoyunda. Batılı ülkelerin ve NATO'nun açıklamaları ve yaptıkları eylemlere baktığımızda ise böyle bir tehlikenin olmadığını rahatlıkla söyleyebiliriz. Ama Biden'in asıl hedefi olan Çin'i etkisizleştirme politikası bir dünya savaşı riskini daha fazla taşıyor. Pekî, müesses nizamı devam ettirmek arzusunda olan ABD, nasıl nükleer savaş ihtimalini kontrol altında tutarak Çin'i etkisizleştirebilir. Bu sorunun cevabı bence Biden'in Rusya politikasında gizli.

Çin'e karşı ABD'nin eskiden beri çok kullandığı ülkeleri içeriden fethetme (gayri nizamî harp, psikolojik savaş, renkli devrimler vb.) yöntemlerinin önünde Çin Komünist Partisi (ÇKP) büyük engel oluşturduğundan bu konuda günümüze kadar başarılı olamadığı gibi bundan sonra da başarılı olması beklenmez. Trump döneminde de denenen ticaret savaşları ve pandemi koşulları, ekonomik olarak da Çin'i etkisizleştirmeye yetmedi. Küresel ekonomik karşılıklı bağımlılık ekonomik mücadele yöntemlerini sınırıyor ve aleyhte sonuçların ortaya çıkmasına yol açabiliyor. Tedarik zincirinin bozulması, gıda güvenliği, enflasyon, deniz ticaretinin aksamaması gibi sorunlar sistemi radikal bir

şekilde tehdit ediyor.

Çin nükleer silahlara sahip büyük bir kara ordusuna sahip. Çin'i kendi topraklarında yenmek bir hayaldir. Vietnam savaşında bile yenilen ABD'nin bugün güçlenmiş Çin'i topyekûn bir konvansiyonel savaşta yenmesi mümkün değildir. ABD'nin Çin'i ve Rusya'yı çevrelemesinde çok büyük yararı dokunacak satranç tahtasındaki merkez karelerin jeopolitik karşılığı olan Afganistan'dan çekilmesini yenilgisine bağlamak bizi bu hususta yanıltacaktır. ABD, Afganistan'da başarılı olamasa yenilse bile onlarca yıl kaldığı gibi gerekirse takviye yaparak "merkez kareleri" elinde tutmaya devam edebilirdi ama bunu tercih etmedi. Çünkü ABD, hem Rusya'yı burnunun dibinden çekilerek nispeten rahatlatmış ve Çin ile yaşayacağı bir askeri çatışmada kaybedebileceği yerlere Çin'in yerleşmesi yerine anlaşma yaptığı Taliban'ın kalmasını istedi. ABD, Çin ile yaşayabileceği askeri bir çatışmada müttefiki Güney Kore'yi savunmada zorluğu düşeceğini görerek nükleer silah yerleştirmeyi düşünebilir ve bu yönde atılmış adımlar var. Japonya ile ilgili de benzer tedbirler ileride gerçekleştirilebilir. KDHC'nin nükleer silahlara sahip olması ve yaptığı füze denemeleri Japonya ve Güney Kore kamuoylarını bu tedbirleri almaya hazırlamış görünüyor.

ABD'nin hala en büyük üstünlüğü okyanuslara egemen olan donanmasıdır. Bunu iyi bilen Çin donanmasını güçlendirmek için büyük çaba sarf ediyor. Öyle ki Çin donanması, ABD donanmasından sonra Rus donanmasını geride bırakarak ikinci büyük güç haline gelmiştir. Zaman Çin'in lehine ABD'nin aleyhine işliyor. Bunu bildikleri için Çin zaman kazanmaya ABD ise acele etmeye çalışıyor. ABD hala Pasifikte bir deniz savaşında Çin'i yenerek nükleer savaşa olanak vermeden hedefine ulaşabileceğini düşünüyor olmalı ve planlarını bunun üzerine inşa etmesi gerekir. Savaş sanatının bir gereği olarak da bu hamlesini olabildiğince gizli tutmaya, hedef şaşırtmaya, yanlış yönlendirmeye çalışarak bir sürpriz hazırlıyor olabilirler. Her ne kadar mantıklı olsa bile bu plan büyük riskler taşıyor ve bu nedenle de bu maceracı politikanın her hâlûkârda felaketle sonuçlanacağı düşüncesindeyim. Japonya'nın 7 Aralık 1941 tarihinde Pearl Harbor baskınında, Hawaii'deki ABD donanmasına sürpriz saldırısının hüsrarla neticelenmesi gibi. Japonya bu baskın ile ABD donanmasına büyük zarar vermeyi başarsa

da bu savaşı kazanmasına yetmedi ve sonuçta mağlup oldu. Bu tehlikenin Çin ve Rusya kurmayları tarafından görül-
düğüne kuşku yoktur. Gereken tedbirler alındığında bu senaryonun gerçekleşmeyeceğini ya da ava gidenin avlanacağını rahatlıkla söyleyebiliriz. Keza Çin ve Rus bombardıman uçaklarının Batı Pasifik'te ortak devriye uçuşu yaptığı haberleri geldi. Rus Savunma Bakanlığından yapılan açıklamada, 2 "Tupolev Tu-95" tipi bombardıman uçağının, Çin ordusuna ait "Xian H-6K" tipi 4 bombardıman uçağıyla Japon Denizi (Doğu Denizi) ve Doğu Çin Denizi üzerinde uçuşları belirtildi.4 Verilen mesaj tehdidin görüldüğü yönünde.

Rus donanması Çin'in yanında yer alırsa ABD'nin eli kolu bağlanmış olur ve savaş çıkmadan caydırıcılık sağlanır. Rus donanmasının hiçbir koşulda Amerikan donanması ile birlikte hareket edeceği (İkinci Dünya Savaşında müttefik bile olsalar) düşünülemez. Çünkü bu durumda Çin deniz savaşını kaybetse bile Rusya ile konvansiyonel savaşa girecek ve muhtemelen kazanacaktır. Bu durumda Rusya kaybeden olabileceği için bu ihtimal mümkün gözüküyor. Bu durum ABD'nin amacına da uygun değildir. Ama Rus donanmasının tarafsız kalması, Çin'i yalnız bırakması ABD için yeterli olabilir. ABD, Tayvan'da Ukrayna'da olduğu gibi savaşa yol açabilir. ABD'nin Avrupa'da ve Afganistan'da Ruslara karşı yürüttükleri anlamsız gözükten politikalarını Rusya'yı ikna etme çabası olarak görebilirsek her şey daha anlamlı hale geliyor. Kazakistan'daki kalkışmayı da bu bağlamda değerlendirebiliriz. Rusya buna zorlanabilir mi? Rusya ABD ile gizli anlaşmalar yapabilir mi? Bunlar cevaplanması çok zor, cesaret isteyen sorular. ABD, Rusya'ya Avrupa cephesi başta olmak üzere çevresinde avantajlar sağlayarak karşılığında Rusya'nın da işine gelebilecek Çin'e karşı tarafsız kalma gibi bir güvence almış olabilir mi? Elbette güç ilişkileri gizli diplomasiyi gerektirir ve böyle olunca ne olduğu anlamak için sahaya odaklanmak ve olasılıkları iyi değerlendirmek lazım.

ABD, İngiltere ve Avusturya ile Çin'e karşı yeni bir askeri ittifak (AUKUS) kurdu.5 NATO'nun iki başat üyesinin yeni bir askeri ittifak kurması Fransa lideri Macron'un NATO'nun beyin ölümü gerçeğe geçti iddiasının kanıtı niteliğindedir. Bu yeni ittifak kurulurken Fransa dışlandı. Avustralya, Fransa'ya verdiği nükleer denizaltı ihalesini (90 milyar dolarlık bü-

yüklükte) iptal etti. Bütün bunlar işlevini yitiren NATO'nun artık gözden çıkarıldığını ve doğuya genişleme stratejisinin aslında sahte, yanıltıcı bir operasyon olduğunu, NATO'nun dağılmasına yol verilerek görünenin tam aksine Rusya ile yakınlaşma hedeflendiğini düşündürüyor. Böylece 1991'de SSCB'nin dağılması ile Avrupa için anlamsızlaşan NATO'dan kurtulabilinir ve Avrupa'nın kendi güvenliğini kendisinin sağlamasının yolu açılabilir. ABD, sırtında taşıdığı bir kambur gibi gördüğü Avrupa yükünden kurtulabilir ve Rusya'yı tarafsız hale getirerek Çin'e odaklanabilir. Keza Ukrayna-Rusya savaşında ABD'nin NATO ülkelerine yaptığı basına yansıyan askeri takviyelerin yetersiz ve aldatıcı olduğu söylenebilir. Çünkü esas hedef Rusya olsaydı savaş öncesinde ve sonrasında yapılan askeri hareketlilik, yığınak ve takviyeler ona göre olurdu ve bu gizlenemezdi.

Ukrayna-Rusya savaşından ABD istediği sonucu alamamış görünüyor. Çünkü Finlandiya ve İsveç'e NATO üyeliği için başvuru yaptırıp yeni bir kıskırtma içine girdiler. NATO üyesi Norveç ile birlikte İsveç ve Finlandiya ittifaka katılırsa Baltık denizinde Rusya zor durumda kalacaktır. Gelecekte Kuzey Buz Denizinin deniz ticaretini açılması ile oluşacak yeni dengelere müdahale yolu şimdiden hazırlanmaktadır. Bütün bu zorlamalar ABD ve Rusya arasındaki pazarlıklara etki edecektir.

ABD, Rusya ve Avrupa'yı bu politikalar ile yanına çekmeyi başarabilirse ya da en azından tarafsız kalmalarını sağlayabilirse Çin'e karşı etkili olabilecek yeni askeri ittifakı AUKUS'a ilerleyen süreçte Japonya, Güney Kore, Hindistan vb. ülkeleri dâhil etmek suretiyle 21. yüzyılın yeni güvenlik mimarisini oluşturmayı deneyebilir. Bu nedenle zamanın ruhuna uygun askeri ittifakın AUKUS olduğunu, zamanında NATO'nun kuruluşunun Varşova Paktının kurulmasına yol açması gibi AUKUS'dan sonra yeni bir pakta dünyanın gebe olduğunu değerlendirebiliriz.

Gizli anlaşmaları bilemesek de güç ilişkilerini analiz ederek satranç hamlelerini tahmin ettiğimiz gibi tahmin yürütebiliriz. Temel rekabet ABD hegemonyası ile onu tehdit eden Çin arasında olacağı için yeni ittifak düzeni de buna uygun olacaktır. Keza buna uygun gelişmeleri de yaşama-ya başladık! Pekin Kış Olimpiyatları dolayısıyla Çin'in başkenti Pekin'e giden Rus lider Putin, Çinli mevkidaşı Şi ile görüştü.

Putin, "İki ülke olarak ilişkimiz, dostluk ve stratejik ortaklık ruhu açısından gerçekten benzeri görülmemiş şekilde ve ikili ilişkiler karşılıklı gelişmeyi kolaylaştıran ve aynı zamanda kalkınmada birbirini desteklemeye yardımcı olan iyi bir ilişki örneğidir." değerlendirmesinde bulundu.6

Ancak şaşırtıcı bir şekilde Çin, Ukrayna'nın işgalini kınayan Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'ndeki oylamada çekimser kaldı.7 Türkiye'nin de ortak sunucuları arasında yer aldığı karar tasarısı oylamada 5'e karşı 141 oyla kabul edildi. Oylamada 35 ülke ise çekimser kaldı. Rusya, Belarus, Suriye, Kuzey Kore ve Eritre tasarıya hayır oyu verirken, Çin ve Hindistan dahil 35 ülke çekimser oy kullandı.8 Bu çok önemli bir ölçüt bizim için. Demek ki Çin olan bitenden kuşkuluyor ve haklı olarak Rusya'ya yeterince güvenmiyor. Çin ile ABD arasında dünyanın en büyük okyanusu Pasifik var ama Rusya ile komşu. Rusya azalan nüfusu karşısında her yönden çok hızlı büyüyen Çin'den açıkça ifade etmese bile ürkecektir. Geçmişte de SSCB ile Çin arasında sorunlar vardı. Keza Rusya içinde ABD tehdidi azalarak okyanus ötesi hale gelirse ulusal çıkarlar gereği çekimser kalmayı Çin Halk Cumhuriyeti gibi Rusya'da düşünebilir.

Hindistan, ABD stratejisi açısından önemli bir ülke konumundadır. Hindistan hem ABD ile hem de Rusya ile iyi ilişkiler yürüterek Çin'e karşı bir güç dengesi yaratma hesabı yapıyor. İki ülkeden de silah alımları yapıyor. Örneğin Hindistan, Rusya'dan bizim gibi S-400 hava savunma sistemi aldığı ABD'nin bize uyguladığı yaptırımları Hindistan'a uygulamadığını gördük. Komşu iki büyük devlet Çin ve Hindistan aralarında zaman zaman sınır çatışmaları yaşıyor. ABD'nin Çin'i çevreleme stratejisi varsa ve Pasifik savaşı hesabı yapıyorsa Rusya'yı ikna etmesi durumunda Hindistan'ı yanına çekmesi çok zor olmayacaktır. Pakistan'ın ABD ile ilişkilerinin zayıflayarak Çin ile ilişkilerini geliştirmesi bir tesadüf değildir. Pakistan, Çin'den silah alıyor ve ortak savaş uçağı imal ediyorlar. ABD için Hindistan, Pakistan'dan daha değerli bir müttefik haline gelince Pakistan'ın bunu Çin ile dengelemekten başka çıkar yolu kalmamış görünüyor. Son zamanlardaki Türkiye, Azerbaycan, Pakistan yakınlaşmasını bu gelişmelerin dışında düşünmek mümkün değildir. Pakistan Başbakanı İmran Han, ABD'nin üs talebini reddetti. Ukrayna-Rusya savaşı nedeniyle getirilen

yaptırımlara uymayarak Putin'i ziyarete gitti ve ticaret anlaşmaları yaptı. Bütün bunların bir neticesi olarak hükümeti düşürüldü. ABD bu hamlesi ile Hindistan üzerindeki etkisini artırma olanağını yakalamış görünüyor. Pakistan, ABD için kritik önemde bir devlet ve tekrar kontrol etmeyi başardı.

Avrupa Birliğinden ayrılan İngiltere, ABD ile birlikte AUKUS ittifakında yer aldı ve Fransa adeta kenara itildi. Avrupa'nın ekonomik olarak başat gücü Almanya ise zayıf askeri gücü nedeniyle iyice önemsizleşti. Ukrayna hezimetinden sonra NATO'nun doğuya genişlemesi siyaseti çökecek ve zaten tartışmalı olan örgüt dağılacaktır. Türkiye'nin Finlandiya ve İsveç'in NATO üyeliğini veto edeceğini duyurması çok yararlı olmuştur. Türkiye burada öngörülü davranıp NATO dağılmadan ayrılma yolunu seçerse ittifakın dağılmasını hızlandırabilir ve NATO sonrası dönem için daha inisiyatif sahibi ve caydırıcı bir konuma gelebilir. Sayın Devlet Bahçeli'nin Meclis Grup toplantısında NATO'dan gerekirse çıkılabileceğini ifade etmesi tarihi önemdedir. Aynı konuşmada Bahçeli "Yeni bir güvenlik teşkilatının kurulması mümkündür. Asya ve Ortadoğu Güvenlik Örgütü, NATO'nun dengelenmesini de sağlayacaktır. Türk ve İslam ruhunun birleşmesi muhataplarının hesaplarını kursakta bırakacaktır." diyor.9 Sayın Devlet Bahçeli ve MHP'nin siyasi kimliği göz önüne alındığında bu çok radikal bir tutum değişikliği ve Türk halkının artan NATO karşıtlığının ne boyutlara geldiğinin güzel bir göstergesi.

Türkiye hatalarından ders almış (ABD silah yardımı ve NATO'ya bağımlı olmak) 50 yılı aşkın süredir savunma sanayine çok büyük yatırımlar yaparak %80 yerlilik oranlarına ulaşmış ve %100 yerli üretimi hedeflediğini ilan etmiştir. Bu bize önümüzdeki dönem kendi ayaklarımız üzerinde durma olanağını ve zaten bölgesel bir güç olan Türkiye'nin çok kutuplu yeni dünyanın önemli bir kutbu olmasının önünü açmıştır. Çok kutuplu dünyada Avrupa etkili olabilmek istiyorsa yeni bir askeri ittifaka yönelmelidir. AB kendi askeri gücü olmadan geleceğe güvenle bakamaz. Belçika'nın başkenti Brüksel'de bir araya gelen Avrupa Birliği (AB) Dışişleri Bakanları ve Savunma Bakanları, AB'nin savunma ve güvenlik politikaları konusunda ortak politikalara yön verecek 'Stratejik Pusula' belgesini kabul ederek, AB tarihinde ilk kez askeri kabiliyeti olan bir yapı kurulma-

sına yeşil ışık yaktı. 10 AB, bu yolda ilerlerse ve kendi ordusunu kurarsa daha bağımsız bir dış politika izleyebilecektir. Bu durumda AB, Çin-ABD cepheleşmesinde kısa vadede olmasa bile uzun vadede Çin tarafına geçebilir. AB, ABD'den bağımsız hareket edebildiğinde Rusya ve ABD ile rekabet halinde olacaktır.

Jeopolitiğin diyalektiği deniz ve karayolları üzerinden şekillenmektedir. Hava yolu ve uzay ise geleceğin stratejisini belirleyecek. Deniz taşımacılığının görece ucuz ve kolay olması yüz yıllardır denizlere hâkim olana hegemonya kurma olanağı vermiştir. Osmanlı İmparatorluğu Akdeniz'e egemen olmuş ancak yeni deniz yollarına egemen olmayı başaramadığından çökmüştür. Günümüzde ise petrol ve doğal gaz boru hatları, yüksek hızlı trenler, karayolu ulaşımının gelişmesi hızlanması ve ucuzlaması kara taşımacılığını yeniden önemli hale getirmiştir. Elektrikli araçların yaygınlaşması bu süreci hızlandıracak ve deniz taşımacılığının önüne hızlı tren, boru hatları gibi kara taşımacılığı alternatifleri geçebilecektir. Çin'in "bir kuşak bir yol", Türkiye'nin "Orta Koridor" projeleri bu nedenle stratejik öneme sahiptir. Çin'in en büyük üretici haline gelmesi, Türkiye'nin hem bir üretim üssü hem de ulaşım güzergâhının merkezi olması ve güçlü bir ordumuzun varlığı büyük bir avantaj sağlıyor bize. Dünyada hızla gelişen havayolu trafiğinde de bir kavşak noktasıyız ve dünyanın en büyük havaalanı geleceğimiz için atılmış çok önemli bir adım. Denizlerdeki çıkarlarımızı ve donanmamızı ihmal etmeden geleceğin teknolojilerine yönelmek ve boru hatları yoluyla bir enerji merkezi haline gelen ülkemizin bu misyonunu ticaret yollarını kontrol altına alarak pekiştirmemiz ulusal çıkarımızdır.

Türkiye dünya jeopolitiğin tam kilit ülkesidir. Yakın gelecekte şekillenecek yeni ittifaklar düzeninde Türkiye'nin tercihi herkesi yakından ilgilendirmektedir. Bu koşullarda ben Türkiye'nin bir bölgesel güç olarak Çin, AB, İran, Pakistan, Azerbaycan ve Arap ülkeleriyle ile "bir kuşak bir yol" ve "orta koridor" ekseninde buluşacaklarını düşünüyorum. Bu hat merkez olacak hattın dışında kalan ülkeler çevre haline geleceklerdir. Brezilya, Güney Afrika gibi kutup olma potansiyeli olan ülkeler üzerinde rekabet artacaktır. Güney Amerika ve Afrika kıtalarında savaşlar yoğunlaşabilir.

Gelişen karayolu taşımacılığı karşısında geleneksel deniz hâkimiyetini sürdürme-

ye çalışacak devletler ABD önderliğinde AUKUS ittifakı olacaktır ve statükoyu koruma görevleri zamanla daha da zorlaşacaktır. ABD stratejisinde başarılı olur ve Pasifik savaşında Çin donanmasını mağlup ederse hegemonyasını bir süre daha sürdürme olanağı kazanır ama çok kutuplu dünya düzeni yavaşta olsa gelişmeye devam edecektir. Bu durumda Rusya ve Hindistan öne çıkacaktır. ABD, pasifik savaşında galip gelemese hegemonyasını kaybettiği gibi ağır bedeller ödeyerek kendi içinde de büyük sorunlar yaşayacak ve bölünebilecektir. Bu olasılıkta çok kutupluluk daha hızlı gelişecek ve yeni bir hegemonya rekabeti doğacaktır. Pasifik savaşı ABD için Rus ruleti gibi görünüyor. Ruslarla, Rus ruleti oynamak pek akıllıca görünmüyor.

Kuzey buz denizinin ileride deniz ticaretine açılacak olması ile birlikte kısalan deniz ticaret yolları ve yeni teknolojiler sayesinde kara yolu güzergâhlarının avantajlar sunması dünya dengelerini daha da hızla değiştirecek ve yeni ittifak sistemlerinin ortaya çıkmasına yol açacaktır. AUKUS bunun ilk örneğidir. ABD hegemonyasını olabildiğince sürdürmek istiyorsa yeni ittifak düzenine geçmek zorundadır. ABD, Rus ruleti oynamasa bile AUKUS ittifakını geliştirmek suretiyle Çin'i çevrelemeye ve onu gafil avlamaya çalışacaktır.

NOTLAR

1. <https://www.aydinlik.com.tr/haber/abdnin-eski-rusya-buyukelcisi-ukraynaya-kandirdik-317744>
2. <https://www.star.com.tr/dunya/canli-rusya-devlet-baskani-putin-aciklamalarda-bulunuyor-haber-1693090/>
3. <https://www.aydinlik.com.tr/haber/rusya-disisleri-bakani-sergey-lavrov-kktcyi-isaret-etti-rumlar-verdikleri-nisani-geri-istiyor-303717>
4. <https://www.sabah.com.tr/video/haber/cin-ve-rus-bombardiman-ucaklari-bati-pasifikte-ortak-devriye-ucusu-yapti-video#:~:text=%C3%87in%20ve%20Rus%20bombard%C4%B1man%20u%C3%A7aklar%C4%B1n%C4%B1n%20Bat%C4%B1%20Pasifik%27te%20ortak,Denizi%29%20ve%20Do%C4%9Fu%20%C3%87in%20Denizi%20%C3%BCzerinde%20u%C3%A7tu%C4%9Fu%20belirtili>
5. <https://www.gazeteduvar.com.tr/abd-ingiltere-ve-australyadan-cin-karsiti-ittifak-haber-1535154>
6. <https://tr.euronews.com/2022/02/04/putin-ve-si-cin-de-bir-araya-geldi-nato-nun-genislemesine-kars-ortak-tav-r>
7. <https://www.star.com.tr/dunya/savas-sonrasi-her-sey-degist-i-en-buyuk-ittifak-catlak-haber-1694739/>
8. <https://www.sabah.com.tr/dunya/cin-ukrayna-oylamasinda-cekimser-kaldi-5892656>
9. <https://www.haberturk.com/son-dakika-mhp-lideri-bahceli-kimse-turkiye-yi-tehdit-etmeye-kalkmasin-3448203>
10. <https://www.star.com.tr/dunya/tarihte-bir-ilk-kabul-edildi-askeri-orduya-yesil-isik-haber-1699554/>

MİLLİYET 24.04.2022

'Perakende yasası istikrar sağlar'

TESK Başkanı Bendevi Palandöken:
Fiyatlara istikrar gelmesi için perakende yasası çıkarılmalı

Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu (TESK) Genel Başkanı Bendevi Patandöken, ülke genelinde yüksek sayıda market olduğuna belirtirken, "Fiyatları istikrar gelmesi ve rekabet ortamının oluşması için mutlaka perakende yasası çıkarılmalıdır. Bu konuda Ticaret Bakanlığı çalışmalarını kısa sürede bitirmelidir" dedi.

Palandöken, perakende yasasının çıkarılmasında geç kalındığını ve zincir marketlere düzenleme yapılması gerektiğini vurgulayarak, "Yıllardır esnaf Perakende Yasası'nda zincir marketlere bir düzenleme getirilmesi için bekliyor. Bu konuda artık geç kalınıyor. Piyasadaki artık sayısı çoğalıyor bu fiyatlar böyle olmaz" diye konuştu.

GÜNLÜK EVRENSEL 29.03.2022

TESK: Tarımda yerinde üretim desteklenmeli

[illegible]

YENİ ŞAFAK 27.04.2022

Çarşı ve pazarda bayram bereketi

Ramazan Bayramı'na kısa bir süre kala çarşı ve pazarda alışveriş yoğunluğu başladı. **2 yıllık pandemi döneminin ardından rahatlıkla alışverişe çıkan vatandaşlar, keselerine göre ürün almak için Mahmutpaşa, Eminönü ve Kapalıçarşı'nın yolunu tuttu.**

ÜRÜN	FİYAT (TL)
Kahve (500 gr)	40-50
Bazıya yalın (100)	50-75
Lahana (100)	70-80
Bazıya (100)	100-200
Levend (500 gr)	80-90
Fildi (100 gr)	140-160
Kahve (500 gr)	250-300
Pastırma	500-600
Alp	300-500
Tahin (100 gr)	500-1200
Güneş	200-250
İçer (500 gr)	200-500
Çok (100 gr)	100-200

Fotografien: Mustafa Uzun

REZERVAT SERVİSİ - İSTANBUL

Ramazan Bayramı'na 6 gün gibi kaçırılmaz. Vatanşahlar bayramı için alçıvergi telâhuşa bağışlı. Bayram alçıvergi destine-i aklı ile gelice yerleşen olu. Mülkumutpa, İsmailiye ve Kapıcıoğlu'na bu hususla hüküm veriyor. Zira bu, Zilhicce gencisi denimsizden ahtardan yapılmış alçıvergi'dir. gıyın alçıvergi'ni yarı yarıya gıda ihtiyacına de onaltıncı fazla tahay var.

İSO LİHAKIN PANTOLON

Türkli yarım altınla alçıvergi papakaltı için her kışın sevgiye ayırdan dökülen mevsim.

ANİTE GURU ALİSİYER HULAN
Bölge merkez, alıncıyı
görmek için gelmiş
başkanı önderine göre dışılık

[illegible]

**ARIFE GÜNÜ ALIYERİS
HEZLANIR**
Bünye zanaatı, alıyeris
yığılmışkayınan geçmişi
beyazın beyazına göre dişi

93

AKŞAM 24.04.2022

**REKABET
KURUMU
ONERDİ**

REKABET KURUMU ONERDİ Zincir marketler için sebze-meyve kısıtlaması

Rekabet Kurumu, zincir marketlerin tarım ürünlerinde alıcı güçlerinin sınırlandırılmasını önerdi. Böylece çiftçinin gelirlerinin artırılması ve tüketici fiyatlarının makul seviyelere gelmesinin mümkün hale geleceğine dikkat çekildi.

REKABET Kurumu, tarım ürünlerinde fiyat artışlarının azaltılmasını amaçlayan bir dizi çalışmaya başlıyor. Bu çalışmaların sonucunda, ürünlerin fiyatlarının düşürülmesi ve tüketicilerin yararlarına yönelik çalışmalar başlatılıyor. Kurumun, tarım ürünleri alanında yürüttüğü çalışmalar kapsamında hazırladığı "Tay Sektörü ve Meyve Sektörü İçerisindeki Raporlar" tasarımlarını, Bursa gibi, en fazla meyveyle, çok sayıda üretilen bölgeye, özellikle de Antalya'ya, gönderiyor. Bu raporlar, tüketicilerin yararlarına yönelik çalışmaların sonucunda hazırlanıyor. Raporlar, tüketicilerin yararlarına yönelik çalışmaların sonucunda hazırlanıyor.

Artan maliyete karşı yerli üretim

RAPORDA, hem ar güverlig hem de t
yet istiklan apordan alinmas genetik b
lenlere dogru dneriler de yet verildi. Bu
güne, Türkiye'de tarimda dnerim, istatist
deleyetyle dñivim olunmas nedeniyle me
yedi. Bu nedenle koca dñerinde gñdñk
suluvas edilmis, suñ dñerinde de
yeni dñerim sağımmas hem hñt-
tar hem de az güverlig için
dñerim deyya

TESK: Fiyatlarla oynuyorlar

[illegible][illegible]

4 FİRMA PAZARA HAKIMI

Buna göre, yuhana 4 te-
gabülün pazari yarısından
faizdena hakke formunda.
Rukarlar, organita para-
konda pazari işlerinde ya-
şadıkları sorunların yollar
ihbarıyla ciddi oranda aktif-
leşmişlerdir. Parandın
tehdidinde siparişmek-
lerle pazari arıyor olmaları
örnekleri gösterildiği, pazar-
kondaki ve toprak edilemi-
ş pazari da yuhana 4 te-
gabülüne başlandı. Bu yuhana-
nın sonuçlarından biri de
bu yuhana tedavii zira-

riindeki alan gücünden artıp olarak ortaya çıktı. Katılaşma için, bilmelerine uzun vadeye yayılması gerekir. marifetleri ile bir tür fayda kaynağı yaratıyor.

PAZARLIK GÜCÜ DÜŞTÜ

Tarvacıal İstisnalarla, sin-
tirin diğer aktörleri karp-
nada münaharretinde qo-
na pastırık pılınca sahip o-
duğu belirtilen raporda, te-
darık zincirindeki diğer
aktörlerin pılçerinin eme-
lenmelerine durumunda,
ciftçilerle pılçerinin ar-
tı

riması, arz güvenliği ve tüketici faydalarını maksat edinilen bir politika, ancak birbiriyle uyumsuzluklarının minimuma indirilmesini gerektirir. Parasendenin güvenliği, tüketiciye sağlanacak etkililiğin yarı sayı tüketici tercihlerinin azaltılması, daha yüksek fiyatlar ve inovasyon üzerindeki baskıyla tüketiciyi de etkiler. Parasendenin pazarda sahip olduğu güç nedeniyle tüketici talebini, tüketiciye karşı ve içinde bulunduğu pazarı etkiler.

7 günde süren eleştirilerde aşkını göz göre kadar açtılar ve sürdürdükleri hiçbir irtisak yok. Her sıradayla çıkıldıkça tüm hayranları için aynı mesaj vardı: "Bu aşkımız her türlü ayrışmadan, küllerden, yıkılışlardan, gırtlardan, yitirdiklerimizden, televizyonla çekilen her şeye ve müzisyenimize geçmiştir. Artışkılar bir şeye göre kimsi irtisak yapıyor ya aşkımız zaten ya da andırıyor yapacak parayla tüm hayranları her türlü gırtlardan çıkararak"

7 günde sübh elerinden alçıpmı geç, suste kadir açılır ve sustuğunda hiçbir taran yok. Bir snaf ayın dikkatle hem kaza hem beyaz egeyatabilir mi? Zancır maddeler ayakkabıdan kuleme, yuzuk şişme tırnaklardan televizyona alınca gelen her gıda ve tüketmeyi satıyorlar. Artıparak bir günde kimi süzme gruplarına aynı şekilde xam ya da indirgen yavaşca piyasada ki tüm fiyatlarla bazar gibi cıvırlar.”

AKŞAM 17.04.2022

TESK Başkanı Palandöken, beyaz eşyadan koltuk takımına, yatak odasına kadar maliyetlerin ciddi oranda arttığını söyledi.

1 MİLYON ÇİFTLE DÜĞÜN SEKTÖRÜ CANLANACAK

TÜRKİYE Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu (TESK) Genel Başkanı **Bekir-
vi Palandöken**, bu yaz
düşün sezonunun ha-
reketli geçmesini bek-
lediklerini söyledi.
Ramazan'ın bitmesiyle
düşün sezonunun
canlanmaya başlaya-
cağını belirten Palandö-
ken, "Salgın başından
bu yana çoğu sektör-
de durdurulmal vasıf-

di. Organizasyonların ertelenmesi, daha kusatlı organizasyonların yapılması gibi sebeplerden düğün sektöründe müşteri kayıpları bir hayli arttı. Esnafımız olumsuz etkilendi" ifadelerini kullandı.

200 BİNTL'YE ÇIKIYOR

Palandöken, 2020'de 488 bin 335 çiftin evlendiğini, bu sayının 2021'de yüzde 15 arta-

rak 561 bin 710 olarak kayıtlara geçtiğini aktardı. Bu yıl söz konusu sayının 2 katına çıkacağını öngördüklerine işaret eden Palandöken, şunları kaydetti: "1 milyona yakın çiftimiz bu yaz düğün yapı-

cak ancak fiyat artışları, bütçeleri kısıtlıyor. Günümüz koşullarında ortalama bir düğünün maliyeti, beyaz eşyasından koltuk tencimına,

düğün salonundan ziy-
net esyalarına toplam-
la 150-200 bin lira gibi
sevvelere çıkıyor. Bu
durum çiftlerimizi dü-
ğünden vazoçürsine
sokuyor. Hem evlene-
cek çiftlere hem de es-
nada fayda sağlaması
için devletimiz yeni pa-
ketler sunmalı. Banka-
lar da cüzi faizli ihtiyaç
kredileri sunarak vade
süresini uzun tutmalı.

RETAIL TÜRKİYE 10.01.2022

ZİNCİR MARKETLERE ÜRÜN SINIRLAMASI MI GELİYOR?

**Türkiye Etnik ve Sarıbaşlılar Konfederasyonu (TETSK) Başkanı Bendevi Palan-
doğan**’ın zincir marketlerde bazı ürünlerin satışının yasaklanacağına ilişkin sözlerinden sonra diğhatler yeniden zincir market ürünlerinin satışını yasaklayan bir yasa tasarısı gündeme geldi.

oluşturulması için çalışmaların sürdüğünü belirten parti hürmayları, şunları söyledi: "Devletin, vatandaş horunmaya yönelik sorumluluğu var. Sınırlama ve hriter getireceğiz. Görüşmelerde odaların istediğiyle-

düzenlenmesine yönelik. Bu konuda farklı bir çalışma yapıldığı ortaya çıktı. Geniş kapsamlı olan zincir market ve perakende tasatlarındın, bazı maddelerin alınarak mini bir paket yapıldığı ve TBMM'ye gönderilmesine karar verildiği öğrenildi. Edinilen bilgiye göre, çalışmalar ilgili bakanlıtlarla aylardan beri süren ve kamuoyunda çili heliz tartışma konusu olan tasatlarla ilgili gelişme yaşıandı. Özellikle yüksek ve orta ölçeği esnafın ayakta kalabilmesine, bakkal ve bayilerin daralan satışlarına çözüm bulunması için zincir marketlerin satışı yapabileceği ürünleri sınırlama getirilmesi konusu hızlandı. Sadece bu başlıktan geçen bir teferrif önümüzdeki günlerde TBMM'ye verileceği belirtiliyor. AK Parti parlamayın verdiği bilgiye göre, yapılan toplantılarda, zincir marketlerin nüfus kriterine göre açılmasına olanak sağlanması, satacağı ürünleri sınırlama getirilmesi, bazı ürünleri de büyüklük hesabına göre satışına kuralı konulması konuları ele alındı. Daha önceki tasatlarla bulunan bu hükümlerin Meclis'ten hızla geçirilmesi için ayrı bir pakete dönüştürülmesine karar verildi. Yapılan düzenlemenin çerçevesinin

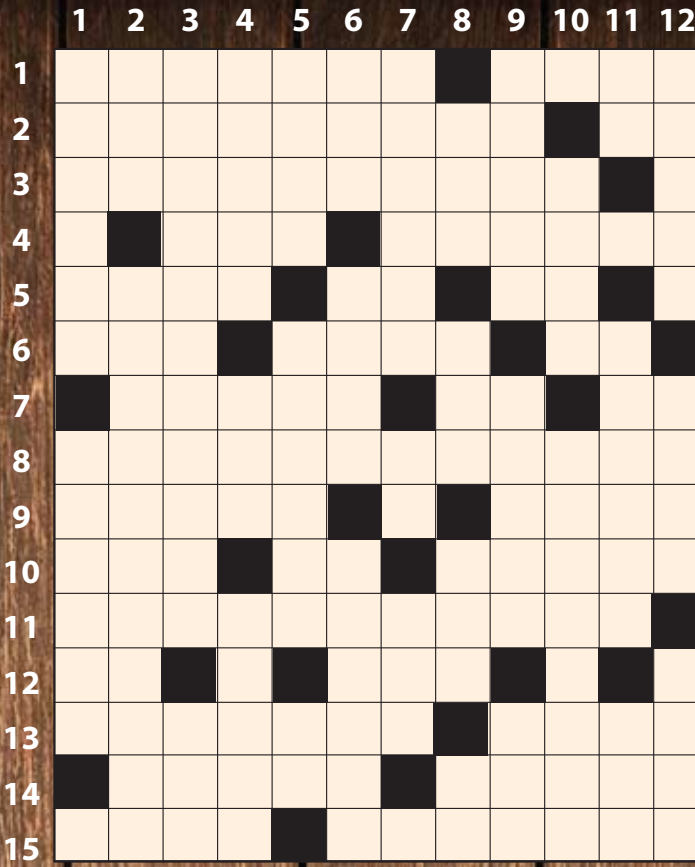
nin birçoğu tısmı habul edildi. Sınırlama getirilecek ürünler, mesafe honusu gibi bonular harara bağlandı. Perahende düzenlemeleri çok maddeli, onlar yerine öncelikle alarak birtaş madde yatın zamanda gelebilir. Burada, bazı ürünlerde satış tısması olacak. Bahaneli ve mesleah odaları üzerinde çalışıyor. Çalışma saatleri ve hafta sonu açılı olmaları bonuları da düzenlenecek*
Zincir marketlere gelecek ürün sınırlaması için şu bilgiler verildi: "Ekmekle yaşak hap-samında olmayabilir. Çükü gıda ürünü. Ancak, cep telefonu, beyaz eşya, sigara, özelliikle bunlar her yerde satılmayacak. 5 bin metrekare hapalı alanı olanların satışlaileceği ürünlerin listesi yeniden belirlenecek. 100 metrekare yerde buzdolza-bı satılıyor, bunlara izin verilmeyecek. Çok uzun olmayan bir yasa düzenlemesi bu dönem yapılacak. Zincir marketlerin en büyüğü 400 metrekare. Buralarda he-sinlikle ürün sınırlanmayacak. Özelliikle beyaz eşya, elektronik eşya, mobilya, ev teçhizatı satılmayacak. Kırtasiye, nalburıye ve hırdavat satılmayacak. Züccaciye gibi ürünlerin satışın için de metrekare sınırı olacak*"

BİRGÜN 17.04.2022

Palandöken'den devlet desteği ve kredi talebi

[illegible][illegible]

Soldan sağa: 1. Dobruca, Besarabya ve Ukrayna'da oturan Hristiyan Ortodoks Türklere verilen ad - İlk damıtılan ve içinde anason bulunmayan rakı. 2. Renk renk benek benek boyama - Tümör. 3. Ünlü bir aktris. 4. Yiğit, kahraman - "... Cıvaoğlu" (gazeteci). 5. Büyük fare - Sümer inancından sağlık tanrısı - Beddua. 6. Yemin etme - Rsuya'da, Karadeniz kıyısında bir plaj kenti - Yabancı bir haber ajansı. 6. Akıtma - Bir nota - Tavlada bir sayı. 7. "... .. yar gelir bizlere" (şarkı). 9. Dişi geyik - Besi. 10. Kaba baston - Opus (kısa) - Namuslu - Vahşi hayvan barınağı. 11. 1963 yılında Türkiye'nin ilk açık kalp ameliyatını gerçekleştiren Türk hekim. 12. Yedek (kısa) - San Marino'nun plaka işareti. 13. Müzikli jimnastik hareketleri - Küçük torba. 14. Edebiyatın bir dalı - Bir iç organı. 15. Bir içecek türü - Geleneksel.

Yukarıdan aşağıya: 1. Sanat eserleri sergilenen salon - Bir ilimiz. 2. Karışık renkli - MFO'nun bir şarkısı. 3. Ünlü bir spor kulübü - Oyuncunun yaptığı hareketler. 4. İvedi - İyi, güzel - Bitki özü kokusu. 5. Sinemada seksi ve tehlikeli kadın - Kayak sporunda bir dal - Baryumun simgesi. 6. Muğla'nın bir ilçesi - Güney Afrika'da yaşayan Hollanda asıllı kimse - Zeytin küspesi. 7. Kilise hizmetini gören ve çan çalan kimse - Tavlada bir sayı - Eskişehir (kısa). 8. İstanbul'daki bir üniversiteyi simgeleyen harfler - Kaz Dağları'nın eskri adı - İngilizce "silah" - Rusça evet. 9. Fin hamamı - Balgamtaşı - Yaşam sıvısı. 10. Kurtuluş - Arapçada ikinci harf - Birbirinin elini tutarak. 11. Kıl - Ruhsal - İddia. 12. Trabzon ilçesi - Evliya - İki yüz elli kiloya eşit olan odun ağırlık ölçüsü.

GEÇEN SAYININ ÇÖZÜMÜ

SOLDAN SAĞA // 1. Kuruçişile. 2. Ulubat-Yirik. 3. Kumuk-Semere. 4. Us-Data-İzan. 5. Tilavet-De. 6. Arayış-Rezek. 7. Vere-Epitel. 8. Natamam-Kik. 9. Selika. 10. Biat-Nu-Avam. 11. Cs-İp-Zaten. 12. Tamamen-Tat. 13. Küre-Es-Sa. 14. Alosa-Al-Ton. 15. Har-Felemenk.

YUKARIDAN AŞAĞIYA // 1. Kukumav-Bbc-Kah. 2. Ulus-Ren-İst-La. 3. Rum-Taraça-Akor. 4. Ubudiyet-Timüs. 5. Çakalı-As-Paraf. 6. At-Taşemen-Me. 7. Sav-Paluze-Al. 8. İye-Erimi-Anele. 9. Limitet-Kat. 10. ErezZekavet -Te. 11. İradeli-Anason. 12. Ekenek-Kom-Tank.

ZOR SUDOKU

				1		7	6	
2	8				4			
			7	5	3			
				8	7			
	5							4
	1		5					3
1		2	8			9		
3			1		5			
		9			2	3	1	

KOLAY SUDOKU

		3	5		7			
						4		7
	7	8						
9	8							
6			9	2	3			
							2	5
				6	2			
2	4	1					3	
				9			5	4

GEÇEN SAYI ZOR

8	7	3	6	9	2	1	4	5
2	4	5	1	8	6	7	3	
5	1	4	7	3	6	2	9	
9	8	7	2	3	1	5	4	
3	6	4	7	8	5	2	9	1
1	3	5	9	4	6	3	8	7
4	5	6	1	6	7	9	3	2
7	3	1	8	2	9	4	5	6
6	9	2	3	5	4	7	1	8

GEÇEN SAYI KOLAY

2	7	3	4	0	1	9	0	2
5	1	8	3	7	2	6	4	
4	6	3	9	5	7	1	2	
1	3	2	3	8	4	3	7	
6	3	7	5	2	4	1	9	8
8	4	9	1	3	7	2	6	5
3	9	6	7	4	9	3	2	1
5	2	4	6	1	3	8	7	9
7	9	1	3	5	6	4	3	4